

ویژه سی امین سالگرد پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

۶/ چهره‌های انقلاب در «دفتر نشر» جمع می‌شدند • ۸/ جست‌وجوهای تازه در اسناد انقلاب • ۹/ جشن کتاب‌ها در ۳۰ سالگی انقلاب
۱۰/ قفسه‌های سرشار از بهار • ۱۱/ دانشنامه انقلاب روی خط اینترنت • ۱۲/ سی سال تنفس در هوای پاک فرهنگ • ۱۴/ با انقلاب قد کشیدیم
۱۵/ ادبیات جهانی انقلاب اسلامی • ۱۶/ سطر به سطر تا بهمن ۵۷ • ۱۷/ دسترسی به اسناد؛ دغدغه نخست • ۱۸/ چشم بیدار دوربین
۱۹/ برگ‌های انقلاب بر درخت کتابخانه ملی • ۲۰/ پشت پرده دربار

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با مقایسه آمار سال‌های ۵۶ و ۸۷ اعلام کرد

رشد صد برابری نشر پس از انقلاب

روایت حسین مهدیان از روزهای پرتلاطم انقلاب اسلامی

چهره‌های انقلاب در «دفتر نشر» جمع می‌شدند

حسین مهدیان پر جنب و جوش و خبرساز اوایل انقلاب این سال‌ها در دفتر کار آرامش در خیابان شهید ناطق نوری، زندگی‌اش را به فعالیت‌های انتشاراتی پیوند زده است. او که در سال‌های اول انقلاب مدیریت روزنامه کیهان را بر عهده داشت این روزها بر فعالیت‌های دفتر نشر فرهنگ اسلامی و بوستان کتاب نظارت می‌کند...

بازی پنهان رمان

آنتونیو تابوکی چندی است که رمان هایش را به زبان فرانسوی می‌نویسد و سپس با نظارت وی این آثار به ایتالیایی ترجمه می‌شوند. رمان «تریستانو می میرد و رکوئیم» نمونه کامل چنین رویکردی است. وی می‌گوید که کتاب اخیرش را نه با استفاده از افسانه‌های قرون وسطی و نه سمفونی واگنری نوشته بلکه آن را ترکیبی به‌لئوپاردی تریستانو می‌داند که از جمله نویسندگان و فلاسفه اخلاق در ایتالیاست. وی در ادامه گفت و گو به توضیحاتی درباره این رمان می‌پردازد. شخصیت رمان تابوکی مردی است که به زودی خواهد مرد و خود نیز از این واقعه اطلاع دارد. وی در این مورد می‌گوید: «اودر پایان آگوست از زندگی رخت خواهد بست، اما به گونه‌ای که انگار آگاهی داشته باشد که تا پایان اکتبر پیمان با زندگی همچنان ارزش دارد، تلاش می‌کند تا آن زندگی باقی‌مانده برای ارتقای نفس خود بهره جوید. تابوکی سپس در مورد تلاقی زمان مرگ شخصیت داستان و فصل پاییز به شعری باعنوان «زردی کنونی برگ‌ها» اشاره می‌کند و می‌گوید: «تریستانو هر چند در احتضار رفته ولی آرزوی زیستن را در تن قربانی شده‌اش به وسیله بیماری حفظ می‌کند و پاییز نیز انتهای دنیا نیست، بلکه تولدی دیگر است.»

۲۲

همنشین آینه

کتاب «خودشیفتگی فردی، خودشیفتگی اجتماعی» به قلم الکساندر لون با ترجمه اکبر باقری اختلال شخصیت خودشیفته را به عنوان یک اختلال شخصیتی در جنبه فردی و در بعدی بزرگتر از منظر اجتماعی بازکاوی می‌کند. اهمیت این کتاب از آن روست که به طور موضوعی و در قالبی مستقل به چنین اختلالی پرداخته است زیرا آنچه پیش از این درباره اختلال شخصیت خودشیفته در اغلب منابع روان‌شناسی به رشته تحریر درآمده اغلب در فصل یا فصولی از کتب روان‌شناسی به عنوان موضوعی فردی یا به عنوان نشانه اختلالاتی نظیر اسکیزوفرن بوده است. متن کتاب با اجتناب از به کارگیری واژگان سخت و دیرپاب در ارائه و انتقال مفاهیم به شکلی ساده و همه‌فهم با موفقیت قابل قبولی روبه‌رو شده است. در سال‌های اخیر، کتاب‌های متعددی درباره والدین خودشیفته و چگونگی انتقال این عارضه از نسلی به نسل دیگر در کشورهای غربی نوشته شده است و در این کتاب‌ها به جوانان و نوجوانان هشدارها و آموزش‌هایی داده شده که چگونه مراقب گسترش الگوی خودشیفتگی در شخصیت خود باشند.

۲۱

خبرگزاری‌ها افشا کردند

رد پای سازمان سیا در نوبل

فاش شدن اسناد اعمال نفوذ سیا در انتخاب برنده نهایی نوبل ادبیات در چند سال پیاپی بار دیگر برگی از بی‌اعتباری جایزه نوبل ادبی را به نمایش گذاشت. انتشار این خبر طی هفته گذشته از سوی بسیاری از خبرگزاری‌ها با واکنش مسئولان برپایی نوبل همراه بود. آکادمی نوبل پس از انتشار گسترده این خبر ادعا کرد که می‌تواند اسناد مرتبط با دوره‌های مختلف این جایزه به ویژه در سال مورد بحث (۱۹۵۸) را رو کند تا هرگونه شائبه سیاسی بودن نوبل را برطرف کند. اگر چنین اتفاقی بیفتد این دومین باری است که طی ماه گذشته آکادمی نوبل برگ‌هایی از اسناد محرمانه خود را منتشر می‌کند. انتشار خبرهایی مبنی بر نفوذ سیا در آکادمی نوبل با خبری آغاز شد که خبرگزاری راشا تودی منتشر کرد. این خبرگزاری ادعا کرد که آلبرتو مورایا نویسنده ایتالیایی به تصمیم آکادمی نوبل برنده نهایی سال ۱۹۵۸ جایزه نوبل ادبیات بوده است اما سازمان اطلاعات آمریکا چند روز پیش از اعلام برنده نهایی با اعمال نفوذ رای این آکادمی را تغییر داد و بوریس پاسترناک روس را به جای آلبرتو مورایا ایتالیایی برنده نوبل ادبیات کرد. در این خبر آمده بود: اگر تصور می‌کنید که سیا هیچ علاقه‌ای به ادبیات ندارد، اشتباه فکر می‌کنید چرا که طبق اسناد تازه فاش شده، این سازمان اطلاعاتی تصمیم نهایی آکادمی سوئد را در سال ۱۹۵۸ تغییر داده است. سیا با اعمال نفوذ باعث شد که آکادمی نوبل جایزه آن سال خود را به نویسنده روسی بوریس

پاسترناک نویسنده رمان دکتر ژبوآگو بدهد. البته بوریس پاسترناک نیز در همان سال از رقبای اصلی مورایا در دریافت معتبرترین جایزه ادبی دنیا بود اما آکادمی نوبل در نهایت مورایا را انتخاب کرده بود که سیا باعث شد این جایزه به نویسنده منتقد سیاست‌های امپریالیستی ایتالیایی تعلق نگیرد و به جای آن، نویسنده روسی حامی آمریکا موفق به دریافت این جایزه شود. طبق ادعای راشا تودی کارن بلیکسن نویسنده دانمارکی نیز از نامزدهای احتمالی نوبل ادبیات سال ۱۹۵۸ بوده است اما آلبرتو مورایا و پاسترناک دو رقیب بلامنازع در ساعات پایانی انتخاب برنده نهایی آکادمی بودند. آندرس استرلینگ دبیر وقت آکادمی نوبل در اظهاراتی بی‌سابقه در هفته پایانی اعلام برنده جایزه نوبل ادبیات با اظهارات شگفت‌انگیزی از پاسترناک به عنوان نویسنده بزرگ روسیه نام برد و از وی تمجیدهای فراوانی کرد تا پس از اعلام برنده نهایی، رسانه‌های ادبی دنیا با شگفتی زیادی روبه‌رو نشوند. بوریس پاسترناک نویسنده روسی پیش از آن نیز در سال ۱۹۴۶ به خاطر رمان «دکتر ژبوآگو» نامزد نوبل شده اما این جایزه را از آن خود نکرد تا آن که با اعمال نفوذ سیا و همچنین مخالفت‌های شدید رژیم کمونیستی توانست در سال ۱۹۵۸ این جایزه ده میلیون کرون را از آن خود کند. بر ملا شدن اسناد اعمال نفوذ سیا در انتخاب برنده نهایی نوبل ادبیات، باعث خدشه دار شدن آکادمی نوبل آن شده است.

۲۳

شکوه‌مند

شنبه ۱۲ بهمن ۱۳۸۷
۴ صفر ۳۱، ۱۴۳۰ ژانویه ۲۰۰۹
شماره ۱۶۸، پیاپی ۸۱۹
۲۴ صفحه، ۲۰۰ تومان

ISSN: 1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدرام پاک‌آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۶۶۱۵۱-۴
سازمان آگهی‌ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایران‌چاپ

www.ketabehafteh.ir

شعر متعدد در جشنواره فجر

به گفته دبیر سومین دوره جشنواره شعر فجر کمبودهای حوزه شعر بابرگزاری این جشنواره جبران می‌شود. علی معلم دامغانی افزود: دست‌اندرکاران جشنواره شعر فجر در مدت سه‌سال برگزاری آن کوشیده‌اند تا با خدمت خود حق شعر را به جای‌بیاورند، اما هنوز آن طور که باید و شاید شعر در جامعه مطرح نیست. وی تصریح کرد: در سال‌های پس از انقلاب، ما شاعران بسیار خوبی داشته‌ایم و کمیت و کیفیت کاملاً در کنار هم بودند، در عین حال امیدواریم در سال‌های آینده برخی کمبودها در این حوزه با برگزاری جشنواره‌ای مانند شعر فجر جبران شود. معلم با اشاره به مسئولیت این جشنواره در قبال شاعران تأکید کرد: تمامی جشنواره‌های ادبی در یک جهت می‌کوشند، اما این جشنواره به دلیل جایگاه و نام، مسئولیت بیشتری را بر عهده دارد.

۴

موضوعات گوناگون انقلاب که حائز کمال اهمیت است، باید موضوع کارهای هنری ما قرار بگیرد. گاهی آدم می بیند که قصه نویس یا نمایشنامه نویس یا فیلمساز امروز، به جای این که به نکات اصلی انقلاب توجه کند و آن ها را به سلک هنر بکشد، سراغ مسائل درجه دو و گاهی مسائل مضمومی رود که اصلاً ناپستی آن ها مطرح شود. زخم ها و درد های انقلاب را دیدن، آن ها را درشت کردن و برجسته کردن، رنگ و جلای داستانی به آن ها زدن و آن ها را پخش کردن، هیچ خدمتی به انقلاب نیست. انقلاب در کنار نقاط درد و کمبود و محرومیتی که دارد، نقاط قوت و درخشندگی بیشتری هم دارد. شمانمی توانید هیچ انقلابی را سراغ کنید که در آن، رنج و درد و زحمت نباشد. حالت انتقال، این ها را دارد، مایه هنری که امروز وجود دارد. چه شعر، چه فیلم، چه نمایشنامه، منهای اجرا، باید ظریف ترین، انسانی ترین، پرشکوه ترین و عالی ترین نقاط ممکن را در این انقلاب پیدا کند و آن ها را به سلک نظم بکشد؛ این کاملاً هم ممکن است.

بیانات مقام معظم رهبری در مراسم هفتمین سالگرد تأسیس سازمان تبلیغات اسلامی ۶۷/۴۱

رشد صد برابری نشر پس از انقلاب

وی افزود: با توجه به قابلیت های موجود در این نمایشگاه ها می توان آن را تبدیل به جشن کتاب کرد. در عین حال اگر نمایشگاه امروز را با نمایشگاه های اولیه مقایسه کنیم، تعداد ناشران، کتاب ها و مقدار بن کتاب اختصاص داده شده، افزایش یافته و امکان استفاده از کارت الکترونیک خرید کتاب نیز در برخی نمایشگاه ها فراهم شده که نشان از پیشرفت نمایشگاه ها دارد.

در بخش دیگری از این مراسم، مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی سمنان نیز در سخنانی گفت: نمایشگاه امسال با حضور ۲۵۰ ناشر از سراسر کشور برگزار شده است. در این نمایشگاه تمامی کتب با تخفیف ۴۰ درصدی به علاقه مندان عرضه می شوند.

شده که در مقایسه با گذشته، نمایانگر رشدی نزدیک به صدبرابر است و همین نمونه، برای مقایسه وضعیت حال و گذشته کافی است البته این عدد صرفاً نشان دهنده رشد کمی است و در کیفیت هم رشد بسیاری را شاهدیم.

دکتر پرویز در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به برگزاری پنجاه نمایشگاه استانی کتاب در دوران مسئولیت وی در معاونت امور فرهنگی، گفت: زمانی که طرح برگزاری نمایشگاه های استانی کتاب به منظور جبران کمبود ویرتین کتاب و کتابفروشی در نقاط مختلف کشور مطرح شد، به این نتیجه رسیدیم که نمایشگاه های استانی کتاب باید به صورت فروشگاه های محصولات نشر برگزار شوند.

به گفته معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، رشد نشر کتاب در مقایسه با سال ۵۶ حدود صد برابر شده است.

دکتر محسن پرویز که در افتتاحیه صد و سی و نهمین نمایشگاه کتاب استانی که در سمنان برگزار شد سخن می گفت با اشاره به ایام دهه مبارک فجر انقلاب اسلامی، افزود: لازم است برکت و پیروزی انقلاب را یادآور شویم و بین آنچه امروز شاهدیم و آنچه در دوران ستم شاهی رخ می داد، مقایسه ای داشته باشیم. وی تأکید کرد: در سال ۱۳۵۵ و ۱۳۵۶ که هجومی از سوی مردم به سمت کتابخوانی ایجاد شد، تعداد عناوین منتشر شده کمتر از ۶۰۰ عنوان در سال بود، اما در سال ۱۳۸۷ تعداد ۵۵ هزار عنوان کتاب منتشر

برنامه های سرای اهل قلم

سرای دائمی اهل قلم در ادامه برنامه های خود، این هفته میزبان علاقه مندان به کتاب و کتابخوانی است.

اولین برنامه سرای اهل قلم این هفته، امروز از ساعت ۱۶/۳۰ با حضور حجت الاسلام والمسلمین دکتر رسول جعفریان و دکتر موسی حقانی به بررسی کتاب «جریان ها و سازمان های مذهبی سیاسی ایران» اختصاص خواهد داشت. حسین فتاحی، ابراهیم حسن بیگی، رضیه تجار و احمد عربلو نیز در روز یکشنبه از ساعت ۱۶/۳۰ به بررسی سه دهه ادبیات داستانی انقلاب اسلامی و دکتر عباس پژمان، دکتر نغمه ثمینی و دکتر سعید اسدی به معرفی انواع ادبی «تراژدی» خواهند پرداخت. این سرا در روز دوشنبه از ساعت ۱۶/۳۰ با حضور دکتر اسدالله بادامچیان به اندیشه سیاسی امام خمینی (ره) خواهد پرداخت، همچنین از ساعت ۱۵ کارگاه داستان خوانی با حضور قاسمعلی فراس، حسن حبیب زاده و سارا عرفانی برگزار می شود که به بررسی کتاب «زیارت» نوشته مجتبی سمنانی اختصاص دارد و کارگاه ترجمه نیز با حضور دکتر عباس پژمان در ساعت ۱۷ برپا خواهد شد.

در روز سه شنبه از ساعت ۱۶ نشست بررسی ابعاد اخلاقی و تربیتی در شعر صائب تبریزی برگزار می شود و از ساعت ۱۶/۳۰ شاهد نشست نقد و بررسی کتاب «زنگبار یا دلیل آخر» نوشته آلفرد آندرش با حضور علی اصغر حداد، محمود حسینی زاد و احسان عباسلو خواهیم بود. آخرین برنامه این هفته سرای اهل قلم که چهارشنبه از ساعت ۱۶/۳۰ برگزار می شود با حضور علی آقاغفار، رضا رئیسی، احمد غلامی و حمیدرضا شاه آبادی به بررسی سه دهه ادبیات داستانی انقلاب اسلامی می پردازد.

از سوی معاونت فرهنگی وزارت ارشاد صورت می گیرد

اهدای ۲۰ میلیون تومان جایزه در جشنواره داستان انقلاب

جوایز در نظر گرفته شده برای برگزیدگان دومین جشنواره داستان انقلاب به بیش از ۲۰ میلیون تومان افزایش یافت. این جوایز از سوی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأمین شده است.

به گزارش خبرنگار کتاب هفته قرار شده است در این جایزه و در بخش «رمان و داستان بلند انقلاب» به اثر برگزیده مبلغ ۹ میلیون تومان، اثر برتر مبلغ ۶ میلیون تومان و اثر تقدیری مبلغ ۴ میلیون تومان اهدا شود.

در بخش داستان کوتاه انقلاب نیز به اثر برگزیده مبلغ ۱ میلیون تومان، اثر برتر مبلغ ۷۵۰ هزار تومان و اثر تشویقی مبلغ ۵۰۰ هزار تومان اختصاص می یابد. بنابراین میزان جوایز در نظر گرفته شده برای برگزیدگان این جشنواره که پیش از این ۱۱ میلیون تومان بود، به بیش از ۲۰ میلیون تومان افزایش پیدا کرده است.

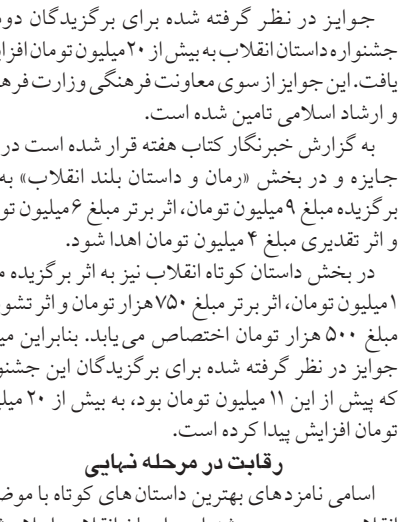
رقابت در مرحله نهایی

اسامی نامزدهای بهترین داستان های کوتاه با موضوع انقلاب در دومین جشنواره داستان انقلاب اعلام شد.

هیات داوران این جشنواره پس از بررسی های به عمل آمده، داستان های «رد هوایم ایام امام (ره)» نوشته حسن بهرامی، «تکه های گمشده یک زن» نوشته مجید پورولی کلشتری، «خشت های سیاه حیاط سید» نوشته وحید آفاکرمی، «آش پشت پا» نوشته کبری زارع پاکدل، «گلاب پهلوی» نوشته کامران جباری و «چقدر حرف نمی زند؟» نوشته هاجر هدایت را به عنوان نامزدهای دریافت جایزه در بخش داستان کوتاه معرفی کردند.

احمد دهقان، فیروز زوزی جلالی، محمد کاظم مزینانی، خسرو باباخانی و محمد ناصری، داوری آثار رسیده به دومین جشنواره داستان انقلاب را بر عهده دارند.

همچنین «پالان» نوشته سید هاشم حسینی، «فصل کبوتر» نوشته حسین فتاحی، «تفنگ پدر بر بام شهر» نوشته حسن بهرامی، «معبّر به آخرالزمان» نوشته مصطفی جمشیدی، «خلوت مدیر» نوشته علی اکبر والایی و «دیلم زاد» نوشته محمد رودگر به عنوان نامزد دریافت جایزه در بخش رمان معرفی شده اند.

آغاز صدور بن الکترونیک کتاب برای دانش آموزان

مشاور معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از آغاز توزیع و شارژ بن های الکترونیک خرید کتاب برای دانش آموزان خبر داد. با تسهیلات در نظر گرفته شده از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۱۵ تا ۲۰ درصد تخفیف برای دانش آموزان تحت پوشش این طرح در نظر گرفته شده است. وی همچنین، آمادگی این معاونت را برای اختصاص یارانه و تخفیف خرید کتاب به سازمان های متقاضی بن الکترونیک اعلام کرد.

حمید قبادی درباره عملکرد دستگاه های کارتخوان در کتابفروشی ها و گالایه برخی ناشران از تأخیر در نصب و راه اندازی این دستگاه ها نیز گفت: «اطلاع رسانی درباره کتابفروشی هایی که بانصب کارتخوان به طرح سراسری بن الکترونیک کتاب می پیوندند، در نشریه کتاب هفته انجام می شود».

وی تصریح کرد: «کتابفروشان می توانند با مراجعه به واحدهای نام فروش دستگاه کارتخوان مستقر در خانه کتاب برای ثبت نام و خرید دستگاه کارتخوان اقدام کنند».

مشاور معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین درباره نحوه تمدید اعتبار (شارژ) بن های الکترونیک کتاب توضیح داد: «شارژ کارت های خرید کتاب با درخواست دستگاه های اجرایی انجام می شود».

جناب آقای حمید برهانی

رئیس محترم هیئت مدیره و مدیرعامل بانک صادرات خبر درگذشت برادر گرامیتان موجب تالم خاطر اینجانب شد. برای آن مرحوم از درگاه خداوند منان طلب غفران و برای بازماندگان صبر مسئلت می نمایم. محسن پرویز

اسامی نامزدهای بخش ادبیات کتاب سال

اسامی نامزدهای بخش داستان، شعر و نقد ادبی در بیست و ششمین جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران اعلام شد.

در بخش داستان معاصر، قاعده بازی نوشته فیروز زنوزی جلالی، محمد نوشته ابراهیم حسن بیگی، نجاده‌های خلوت جنگ اثر محسن مطلق، آنجنم مخفی نوشته احمد شاکری، مارها تشنه‌اند از امیر محمد اعتمادی، چهره پنهان عشق اثر سیامک گلشیری، کافه پیانو نوشته فرهاد جعفری، عشق روی چاکرای دوم اثر ناتاشا امیری و زمانی برای رفتن از حبیب ترابی به مرحله پایانی راه یافتند.

در بخش شعر نیز دستور زبان عشق سروده مرحوم قیصر امین پور، از جلوه‌های جهانی از زنده یاد طاهره صفارزاده، خیابان حصار سروده ابوالفضل صمدی، کتاب هیچ سروده هیوا مسیح، آخرین دقیقه‌های آخرالزمان سروده مهدی زارعی و چله نشینی در اشک از فاطمه نصر نامزد بهترین کتاب سال شده‌اند.

سیر رماتیسیم در ایران نوشته مسعود جعفری، آیین آینه از حسینعلی قبادی، از اسطوره تا حماسه تألیف سجاد آیدن‌لو، واقعیت‌گرایی در ادبیات داستانی معاصر تألیف قدوی الشکری، همسایگان درد تألیف محمد قراگزلو، شرح دشواری‌هایی از حدیقه سنایی از زهرا دری و شرح منظومه طهر نوشته غلامرضا کافه نیز در بخش نقد ادبی به مرحله پایانی راه یافته‌اند. به گزارش دبیرخانه جایزه کتاب سال، در بخش ادبیات زبان‌های دیگر نیز در حال‌حاضر پست پیاز نوشته گوانتر گراس با ترجمه جاهد جهانشاهی، من قهرمان نیستم اثر پی اتن گرونیه با ترجمه خجسته کیهان، در روایای بابل نوشته ریچارد برایتگان و ترجمه پیام‌ایز دخواه، نمسیس؛ فرشته انتقام و عدالت نوشته آگاتا کریستی و ترجمه خسرو سمیعی، کلمات

نوشته ژان پل سارتر و ترجمه ناهید فروغان، عروس بیوه نوشته جویس کرول اوتس با ترجمه رویا بشنام، آن خردمند دیگر نوشته هنری ون دایک و ترجمه

حسین الهی قمشه‌ای و گریز به تاریکی نوشته آرتور شنیتر با ترجمه نسرين شيخ نيا نامزد جایزه کتاب سال شده‌اند.

حذف حافظه محوری از کتاب‌های درسی

به گفته مدیر کل دفتر پیش دبستانی و دبستان‌های وزارت آموزش و پرورش، محتوای کتاب‌های درسی مقطع تحصیلی ابتدایی با طرح ارزشیابی توصیفی منطبق می‌شود.

علی رضا رحیمی افزود: با توجه به اهداف ارزشیابی توصیفی در دبستان‌ها، حافظه محوری از کتاب‌های درسی حذف و دانش‌آموزان ضمن تحصیل با سایر فعالیت‌ها نیز آشنا می‌شوند. وی افزود: در سال ۱۳۸۱ کتاب‌های دوره ابتدایی مورد بازنگری کلی قرار گرفت و برنامه‌های ارزشیابی توصیفی از آن زمان به کتاب‌ها افزوده شد. وی با بیان اینکه کتاب‌های درسی به طور مرتب بازنگری می‌شوند تصریح کرد: اشکالاتی در کتاب‌های درسی دبستانی‌ها وجود دارد که در طرح تألیف کتاب‌های جدید، تغییراتی در آن‌ها ایجاد خواهد شد و سازمان پژوهش و نوآوری در این زمینه پیگیری‌های لازم را انجام می‌دهد. به گفته رحیمی اکنون بحث چندتالیفی بودن کتاب‌های درسی مطرح است، به این معنا که برای هر درس، کتاب‌های مختلفی در کتابفروشی‌ها موجود باشد و معلم‌ها با توجه به تشخیص خود، کتاب‌ها را انتخاب و آموزش دهند.

فراخوان مقاله برای بزرگداشت استاد شهیدی

شورای فرهنگ عمومی کشور با همکاری شورای فرهنگ عمومی استان لرستان و شورای فرهنگ عمومی بروجرد، در راستای ارج نهادن به مفاخر و علمای اسلامی-ایرانی در نظر دارد در بهار سال ۱۳۸۸ مراسم بزرگداشت علامه سیدجعفر شهیدی را در زادگاهش برگزار کند. به همین مناسبت دبیرخانه ستاد بزرگداشت این ادیب گرانقدر در فراخوانی از علاقه‌مندان دعوت کرده تا مقالات خود را برای بزرگداشت علامه شهیدی ارسال کنند.

از موضوعات این فراخوان می‌توان زندگینامه و ویژگی‌های شخصیتی علامه سیدجعفر شهیدی، بررسی آرا و اندیشه‌های وی، نقش وی به عنوان مورخ و محقق ایرانی و اسلامی در جهان اسلام، تأثیر شخصیت فقهی علامه سیدجعفر شهیدی در آثار و تألیفات علمی و ادبی وی، بررسی مقالات، سفرنامه‌ها و سایر آثار علامه سیدجعفر شهیدی را نام برد.

تأثیر تألیفات استاد در مجامع علمی و فرهنگی داخل و خارج از کشور، نظرات و دیدگاه‌های علمی استادان و شخصیت‌های علمی و فقهی درباره علامه سیدجعفر شهیدی، دیدگاه یاران، دوستان، استادان و شاگردان علامه سیدجعفر شهیدی درباره شخصیت فقهی، علمی و ادبی ایشان و نوآوری علامه سیدجعفر شهیدی در حوزه علمی و ادبی از دیگر محورهای مقالات این بزرگداشت به حساب می‌آید.

علاقه‌مندان می‌توانند برای آگاهی بیشتر از شرایط ارائه مقاله به دبیرخانه ستاد برگزاری این مراسم با شماره ۰۶۶۲-۳۵۰۶۱۸۳ تماس بگیرند.

اطلاعیه

قابل توجه ناشران، کتاب‌فروشان، صحافان،

چاپخانه‌ها، لیتوگرافی‌ها و مراکز نشر سراسر کشور

ویرایش جدید کتاب راهنمای ناشران و کتابفروشان ایران، چاپخانه‌ها، لیتوگرافی‌ها و مراکز نشر سراسر کشور در قالب جدید و به عنوان کتاب «مرجع نشر» در مرحله تهیه است

موسسه خانه کتاب با همکاری کانون ویژه پویا از ناشران، کتابفروشان، صحافان، چاپخانه‌ها،

لیتوگرافی‌ها و مراکز پخش فعال که تمایل به درج

آگهی در کتاب فوق را دارند دعوت می‌نماید تا با

تلفن ۲۲۲۵۵۲۴۶ (مرکز جذب آگهی) و فکس:

۲۲۹۰۲۷۷۷ تماس حاصل نمایند

اطلاعیه

قابل توجه ناشران، کتاب‌فروشان، صحافان، چاپخانه‌ها، لیتوگرافی‌ها، مراکز پخش، ناشران الکترونیک، کاغذ فروشان، گرافیسیت‌ها و تصویرگران سراسر کشور

خانه کتاب در حال آماده‌سازی ویرایش جدید ((مرجع نشر ایران))

حاوی اطلاعات تمام منوف مرتبط با نشر شامل ناشران، کتاب‌فروشان،

صحافان، چاپخانه‌ها، لیتوگرافی‌ها، مراکز پخش، ناشران الکترونیک،

کاغذ فروشان، گرافیسیت‌ها، تصویرگران، کتابفروشان الکترونیک و

نمایندگان ناشران خارجی سراسر کشور می‌باشد. برای تکمیل اطلاعات

و کمک موثر به زنجیره نشر کشور، از تمام مراکز فوق درخواست می‌شود

اطلاعات خود را از طریق نشانی‌های زیر، تا پایان بهمن ماه به خانه کتاب

ارسال فرمایند. مراکزی که مایل نیستند اطلاعات آنها در کتاب ((مرجع نشر))

درج شود، درخواست خود را به صورت کتبی به خانه کتاب ارسال نمایند.

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، نرسیده به چهارراه ولیعصر، بین خیابان

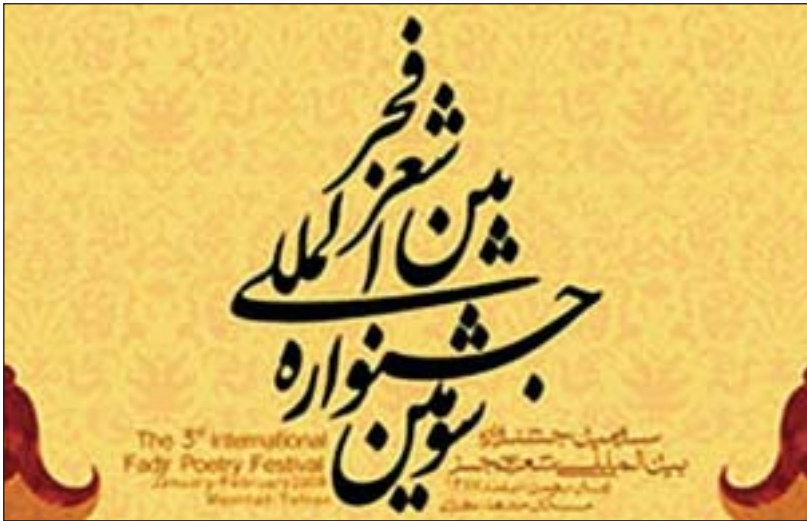
فلسطین و برادران مظفر، شماره ۱۱۷۸، طبقه اول

واحد کتابداری و اطلاع‌رسانی: صندوق پستی ۳۱۳ - ۱۳۱۴۵

تلفن: ۶۶۴۱۵۳۶۰، داخلی‌های ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۷؛ دورنگار ۶۶۴۱۵۳۶۰

پست الکترونیکی: Information@Ketab.org.ir

رویکرد جدی به شعر متعهد در جشنواره فجر

وی افزود: شعر انقلاب با توجه به ویژگی‌های خاص خود می‌تواند در جهان تاثیر گذار باشد و جشنواره شعر فجر با توجه به برنامه‌های بخش بین المللی، فرصتی برای تعامل میان شاعران ایرانی و شاعران سایر کشورهای جهان است. به گفته مصطفی امیدی، تعامل شاعران ایرانی با شاعران دیگر کشورها محدود به جشنواره شعر نمی‌شود، بلکه با برگزاری همایش شاعران ایران و جهان در تابستان ادامه پیدا خواهد کرد.

در این جشنواره سخن گفت و از سه بخش جوان، رقابتی و قدردانی از شاعران پیشکسوت متعهد در این رویداد ادبی خبر داد. مصطفی امیدی با اشاره به این مطلب که شاعران در همه زمینه‌ها در دو قالب سنتی و نیمایی در جشنواره شرکت کرده‌اند، افزود: تقارن سی سالگی انقلاب اسلامی با سومین جشنواره شعر فجر سبب شد تا اشعاری با محتوای انقلاب، امام خمینی (ره)، ایثار و شهادت و اشعار اخلاقی در اولویت باشند.

به گفته دبیر سومین دوره جشنواره شعر فجر کمبودهای حوزه شعر با برگزاری این جشنواره جبران می‌شود. علی معلم دامغانی افزود: دست اندرکاران جشنواره شعر فجر در مدت سه سال برگزاری آن کوشیده‌اند تا با خدمت خود حق شعر را به جا بیاورند، اما هنوز آن طور که باید و شاید شعر در جامعه مطرح نیست.

وی تصریح کرد: در سال‌های پس از انقلاب، ما شاعران بسیار خوبی داشته‌ایم و کمیت و کیفیت کاملاً در کنار هم بودند، در عین حال امیدواریم در سال‌های آینده برخی کمبودها در این حوزه بابرگزاری جشنواره‌ای مانند شعر فجر جبران شود. دبیر سومین دوره جشنواره شعر فجر با اشاره به مسئولیت این جشنواره در قبال شاعران تأکید کرد: تمامی جشنواره‌های ادبی در یک جهت می‌کوشند، اما این جشنواره به دلیل جایگاه و نام، مسئولیت بیشتری را بر عهده دارد.

وی تصریح کرد: مدیران فرهنگی باید نسبت به مسائل هنری برنامه‌ریزی درست و دقیقی داشته باشند و هدایت و حمایت کافی از اهالی فرهنگ در این جشنواره‌ها انجام شود تا مردم، شاعران و ادیبان را بهتر بشناسند. معلم دامغانی افزود: اصلی‌ترین نکته در برگزاری جشنواره شعر فجر باید برنامه‌ریزی برای آینده باشد تا آنچه آرمان و آرزوی ماست، تحقق یابد.

ویژگی جشنواره: دیدگاه‌های متفاوت

در عین حال دبیر اجرایی سومین جشنواره شعر فجر از سراسری بودن و حضور دیدگاه‌های مختلف شعری

تمدید مهلت خرید از نمایشگاه کتاب دانشگاهی

مهلت ثبت نام برای خرید از نمایشگاه کتاب دانشگاهی ویژه کتابخانه‌های مراکز علمی، تخصصی و دانشگاهی کشور تا ۱۵ بهمن تمدید شد. در نخستین نمایشگاه کتاب سالانه دانشگاهی، هر

یک از کتابخانه‌های مراکز علمی می‌تواند معادل ۵۰ درصد قیمت پشت جلد کتاب‌ها یا ارائه اهدایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ناشران دانشگاهی دریافت کنند.

همچنین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ناشران دانشگاهی دست کم ۲۰ درصد تخفیف نیز برای دانشجویان، استادان و متخصصان در نظر گرفته است.

خرید از نمایشگاه کتابخانه‌های مراکز علمی، مستلزم تکمیل فرم ثبت نام و ارسال آن به آدرس دبیرخانه نمایشگاه یا نامبر شماره ۶۶۹۰۶۷۰۸ یا ایمیل به آدرس BUPBUP.IR است تا از این طریق خریداران موفق به دریافت بن یارانه شوند.

کتابخانه‌های مراکز علمی که تا امروز برای خرید از نمایشگاه تخصصی کتاب‌های دانشگاهی ثبت نام کرده‌اند از امروز تا ۱۵ بهمن می‌توانند برای شارژ کارت خرید الکترونیکی خود اقدام کنند.

در دهه فجر از سوی آموزش و پرورش صورت می‌گیرد

تجلیل از دانش‌آموزان کتابخوان

وزارت آموزش و پرورش در ایام دهه فجر از دانش‌آموزان کتابخوان و کتابداران فعال مدارس در هر استان به صورت جداگانه تقدیر به عمل خواهد آورد. تقدیر از دانش‌آموزان کتابخوان و کتابداران فعال مدارس در راستای گسترش فرهنگ مطالعه به ویژه مطالعه غیردرسی در بین نسل جوان کشور انجام می‌شود. بر این اساس، اسامی دانش‌آموزانی که بیشترین کتاب‌ها را مطالعه کرده‌اند از سوی مدارس به مناطق آموزش و پرورش و سپس به استان‌ها فرستاده می‌شود. همچنین کتابداران نمونه نیز بر اساس فرم ارزشیابی فعالیت کتابداران انتخاب می‌شوند و طی مراسمی به کتابداران برگزیده نیز لوح تقدیر و جوایزی اهدا خواهد شد.

کتابخانه‌های مدارس مجهز می‌شوند

همچنین معاون عمرانی وزیر آموزش و پرورش و رئیس سازمان نوسازی و توسعه مدارس کشور از تجهیز کتابخانه‌های مدارس در راستای اجرای قانون تخریب و نوسازی مدارس خبر داد. دکتر مرتضی رئیسی افزود: طرح تجهیز کتابخانه‌ها به استان‌ها ابلاغ شده است و در صورت امکان در پروژه‌های کوچک‌تر در روستاها نیز اجرا خواهد شد. وی درباره وضعیت کتابخانه‌های مدارس روستاها نیز گفت: برنامه‌ای برای تجهیز کتابخانه‌های کلاسی در مدارس کوچک شهرستان‌ها و روستاهای فاقد کتابخانه مجهز در حال اجراست تا این افراد نیز بتوانند از کتاب‌های مورد نیازشان استفاده کنند. به گزارش این‌ها وی با بیان اینکه در مدارس جدید فضا برای نمازخانه، کتابخانه و آزمایشگاه‌ها و نمازخانه‌ها تعبیه شده است افزود: در صورت کمبود فضاهای کتابخوانی در مدارس ساخته شده، این مکان‌ها نیز بازسازی و تجهیز خواهند شد.

واکنش حداد عادل به منتقدان فرهنگستان زبان

این گروه همکاری دارد. این گروه چند روز پیش یک جلسه داشتند و من هم در آن جلسه شرکت کردم، که بحث‌های خیلی خوبی مطرح شد. حداد عادل افزود: همه ما معتقدیم باید تلاش کنیم تا رمان به عنوان یک نوع سازنده و مؤثر در نگرش و زندگی افراد، در کشور ما جایگاهش را پیدا کند و رمان نویس‌های توانا در کشور به وجود بیایند و آن وقت از بستر این رمان‌های بزرگ فیلم‌ها و نمایش‌نامه‌های بزرگ زاده شوند.

رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ضمن دفاع از نگارش لغتنامه‌های گوناگون فارسی از سوی نهادهای مختلف، برخی ادعاها علیه این فرهنگستان را رد کرد. حداد عادل درباره توجه به ادبیات معاصر، مردود دانست. غلامعلی حدادعادل درباره توجه به ادبیات معاصر به ویژه ادبیات داستانی از سوی این فرهنگستان، بیان داشت: آقای سمیعی گیلانی درباره اظهاراتش در باب کم توجهی فرهنگستان به رمان، که در رسانه‌ها بازتاب داشت، به من توضیحی داد و گفت آن چه در رسانه‌ها از قول او نقل شده، دقیقاً آن چیزی نبوده که گفته است. برای روشن تر شدن این مسأله، شما می‌توانید به سمیعی مراجعه کنید و صحبت‌هایش را از خودش بشنوید.

وی افزود: ولی چندسالی است که در فرهنگستان گروهی به نام گروه ادبیات معاصر تشکیل شده و آرام آرام دارد اندیشه می‌کند و کار می‌کند. آقای سمیعی هم مدیر این گروه است و کارهای خوبی هم انجام شده است. آقای علی محمد حق شناس هم با

گلستان سعدی یونسکو
نادرترین نسخه خطی گلستان در جهان
نسخه اصل به خط یاقوت مستعصمی
خطاط هم حیات سعدی

مرز پر گهر
ایران خورشید تمدن جهان
مزمین به سرود ای ایران
و زندگی‌نامه سراینده سرود
دکتر حسین گل کلاب

مرکز پخش تهران: ۴ و ۳ ۲۲۲۵۹۷۴۳

ناشرین محترم

قابل توجه

تحویلی نو در عرصه چاپ کتاب
با خدمات چاپ و انتشارات کتاب شمس
انجام کلیه امور کتاب از مجوز و
حروفچینی تا صحافی را بصورت
کامپیوتری (بدون لیتوگرافی)
بابلاترین کیفیت و کمترین قیمت
یکجا تجربه کنید

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۲۹۷۴۱
۰۹۱۲۲۱۵۹۰۷۲

سازمان آگهی‌ها در کتاب ماه

آگهی می‌پذیرد

تلفن: ۲۲۲۵۵۲۴۶

دعوت به همکاری

انتشارات پژوهشگران راه دانش

تایپیست کاملاً حرفه‌ای

مسلط به رسم شکل و صفحه آرایی

در word و تدوین‌گر

مسلط به After Effects و Premiere

۲ - ۶۶۹۶۶۶۸۱

گفتار

علی اکبر اشعری *

از دیروز تا فردا

مهم ترین تحول فرهنگی که در کشور ما به واسطه انقلاب اسلامی رخ داد، تحول روحیات بود؛ چنان که شاید بتوان منشأ بسیاری از تولیدات فرهنگی بعد از انقلاب را همین تحول دانست. خوشبختانه با پیروزی انقلاب اسلامی و دم مسیحایی حضرت امام (ره)، روحیه خودباوری و اعتماد به نفس در مردم زنده شد و از همان روزهای نخست انقلاب اسلامی شاهد تحولی اساسی در تولیدات فرهنگی بودیم. ما در تمام زمینه ها از جمله کتاب، موسیقی، تئاتر، فیلم های سینمایی، نشریات، روزنامه ها و کتابخانه ها با پیشرفتی گسترده روبه رو شدیم. در هیچ یک از این حوزه ها شتاب و توسعه فرهنگی قابل مقایسه با قبل از انقلاب نبود؛ چرا که مردم در این فضا احساس آزادی و خودباوری کردند و هر کس بنا بر استعداد و قابلیت های فردی خود کاری را به سامان رساند تا مجموعه این تلاش ها به افزایش شگرف تولیدات فرهنگی انجامید. برای نمونه می توان به تحولاتی اشاره کرد که در کتابخانه ملی ایجاد شد. کافی است کتابخانه ملی قبل از انقلاب در ساختمان سی تیر با فضا و خدمات محدود را با کتابخانه ملی کنونی مقایسه کنیم تا ارزیابی مشخصی از گسترش خدمات رسانی در کل مجموعه داشته باشیم. خوشبختانه از کارهای بزرگی که در دوره انقلاب اسلامی انجام شد، ساخت دو بنای مهم برای گنجینه اسناد ملی و کتابخانه ملی بود که این دو ساختمان با استانداردهای روز جهان بنا شد و در حال حاضر در مقایسه با بسیاری از کشورهای دنیا از بهترین امکانات برخوردار است. تغییر ساختمان کوچک خیابان سی تیر به کتابخانه ملی کنونی نمادی از تحولات کتابداری در ایران پس از انقلاب است.

ادامه در صفحه ۷

سطر به سطر تا بهمن ۵۷

آرشیو مرکز اسناد انقلاب اسلامی بایک میلیون و ۷۰۰ هزار برگ سند نوشتاری، ۶۰ هزار قطعه عکس، ۲۰۰ هزار قطعه نگاتیو، ۲۳ هزار ساعت صدا و ۱۵ هزار ساعت تصویر یکی از غنی ترین آرشیوهای تاریخ معاصر ایران است. این مرکز همچنین از نظر انتشار کتاب با موضوع تاریخ انقلاب اسلامی، پرکارترین نهاد در این زمینه به شمار می آید. از جمله طرح های بزرگی که سال هاست در مرکز اسناد انقلاب اسلامی پیگیری می شود، ثبت و ضبط خاطرات افراد مؤثر در روند مبارزات انقلاب اسلامی و در صورت امکان انتشار آن هاست. سید مرتضی میردار، معاون تاریخ شفاهی این مرکز در گفت و گو با کتاب هفته در این باره گفت: اسناد موجود در مرکز به سه دسته اسناد کاغذی، دیداری و شنیداری تقسیم می شوند که اغلب مربوط به دهه ۱۳۴۰ و پس از آن هستند. همان طور که می دانید، مرکز اسناد انقلاب اسلامی به فرمان امام خمینی (ره) تشکیل شد و تمامی نهادها و سازمان ها موظف هستند اسناد خود را که جنبه تاریخی پیدا کرده اند در اختیار این مرکز قرار دهند.

روایت اهل قلم از سپهر فرهنگی انقلاب اسلامی

۳۰ سال تنفس فرهنگ

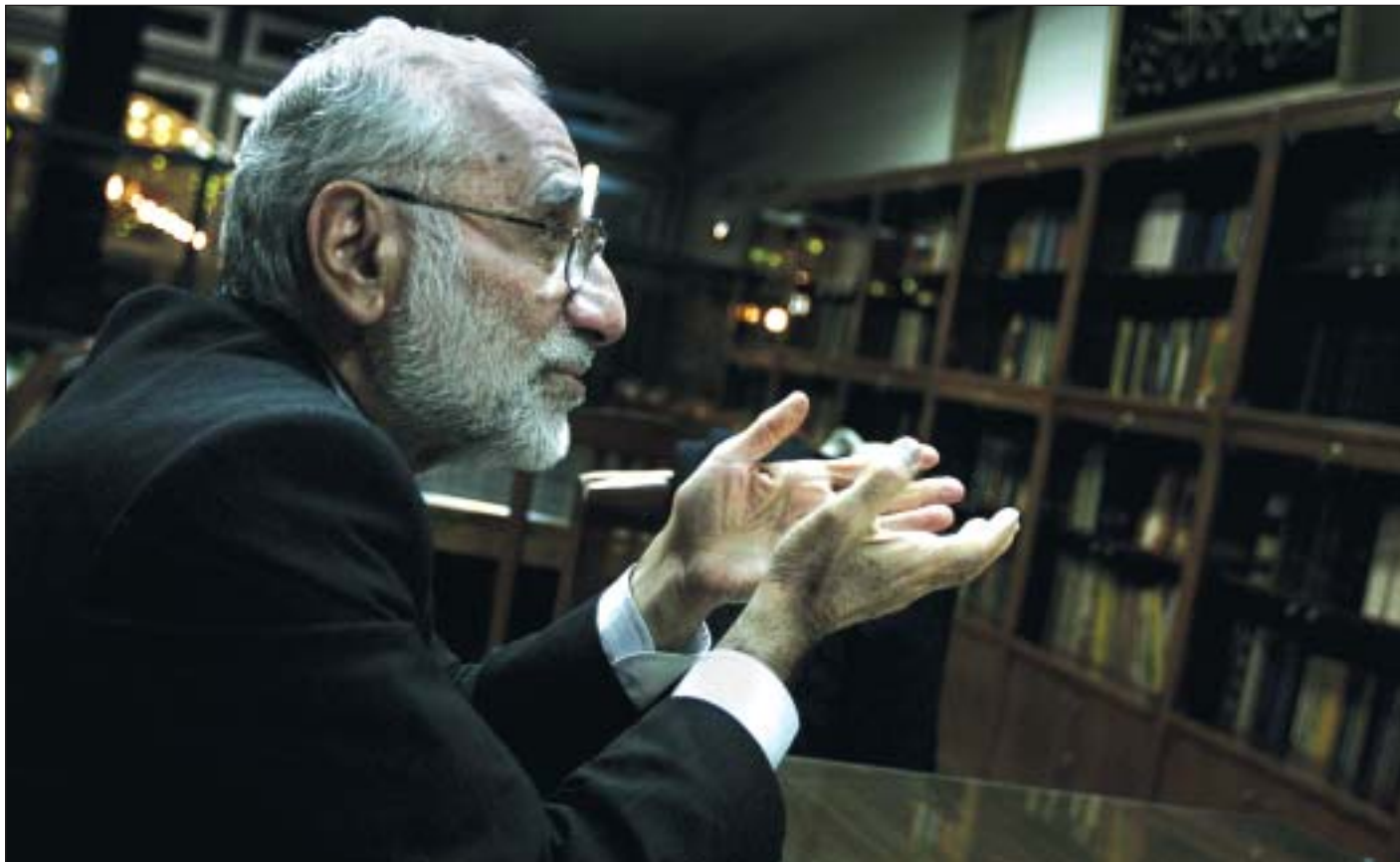
۱۲

چهره‌های انقلاب در «دفتر نشر» جمع می‌شدند

نویید آقایی: حسین مهدیان پرچم و جوش و خبرساز اوایل انقلاب این سال‌ها در دفتر کار آرامش در خیابان شهید ناطق نوری، زندگی‌اش را به فعالیت‌های انتشاراتی پیوند زده است. او که در سال‌های اول انقلاب مدیریت روزنامه کیهان را برعهده داشت این روزها بر فعالیت‌های دفتر نشر فرهنگ اسلامی و بوستان کتاب نظارت می‌کند. مهدیان حالا در دهه هشتم زندگی تمام وقت خود را در اختیار دفتر نشر گذاشته تا: «امیدوارم بتوانیم سخنان مقام معظم رهبری را به صورت منظم در قالب کتاب منتشر کنیم.» حاج حسین میانسال اوایل انقلاب این روزها اکثر دوستانش را در کنار خود نمی‌بیند چه این که بسیاری از آن‌ها شهید شده‌اند. مهدیان خود نیز ترور شده است. در دوران مدیریت بر کیهان: «با شهید عراقی و حسام پسرش از خانه بیرون آمدیم. من کنار راننده نشستیم و حسام هم پشت سر من سوار شد. در یک لحظه صدای رگبار را شنیدم و ...» عراقی و پسرش شهید می‌شوند و مهدیان به تیر گروه فرقان روانه بیمارستان. او که به علت شرکت در بسیاری از جلسات مهم پیش از انقلاب، خاطرات دست‌اولی از روند پیروزی انقلاب و وقایع مدرسه رفاه دارد، کمتر تن به گفت‌وگو با رسانه‌ها می‌دهد. با این همه او دوشنبه گذشته تا پاسی از شب میزبان ما بود و از خاطرات خود در حوزه نشر گفت. در این گفت‌وگو همکارانم احمدرضا عصاری و کیارش لاجورد نیز حضور داشتند.

کتاب‌های انقلاب

ویژه‌سی‌امین سالگرد پیروزی

شکوه‌مند انقلاب اسلامی

شنبه ۱۲ بهمن ۱۳۸۷

۱۰ میلیون مخاطب جدید پیدا کردیم. آن دوران‌دیشی این بود که باید برای بچه‌ها کار کرد. البته فعالیت‌های آن روزگار با ظرایف بسیار همراه بود. این جدای مشکلاتی بود که ما در مسیر کار با آن‌ها مواجه بودیم.

آقای مهدیان! وضعیت نشر برای ناشرانی که پیش از انقلاب زمینه مذهبی داشتند، چگونه بود؟

ببینید. در آن روزگار وقتی می‌خواستیم کتابی منتشر کنیم کافی بود یک جمله با مضمون شهادت یا جهاد در آن باشد، به سرعت با برخورد ساواک مواجه می‌شدیم. حالا که صحبت به اینجا رسید بگذارید بگویم که همه این سختی‌ها اما بعد از انقلاب نتیجه داد. بعد از بهمن ۵۷ اوضاع خیلی تغییر کرد و نشر ما توانست جایگاه واقعی خودش را پیدا کند.

به گمانم و به لطف خداوند ما با همان روند آغاز کار خیلی موفق بوده‌ایم. اصولاً ثمرات دفتر نشر در بسترسازی انقلاب و ارشاد فکری بچه‌ها قابل انکار نیست.

البته این موفقیت تنها در محتوا نبود، بلکه سعی می‌کردیم قیمت کتاب‌ها هم بسیار پایین باشد تا همه بتوانند آن را تهیه کنند. پس از انقلاب هم این رویه ادامه پیدا کرد.

اما به گفته برخی دوستان شما در مقطعی پس از انقلاب دفتر نشر به اندازه گذشته فعال و تاثیرگذار نبود. درست است؟

بله. قبل از انقلاب افرادی مانند استاد شهید مطهری، شهید دکتر بهشتی و مقام معظم رهبری در دفتر نشر فعالیت داشتند اما پس از انقلاب این بزرگان وارد امور اجرایی شدند و در

هنوز سهام من در آن موسسه وجود دارد و با گذشت سال‌ها وقتی مجمع عمومی تشکیل می‌شود برای من هم دعوتنامه می‌فرستند. آن روزگاران وقتی مجمع عمومی تشکیل می‌شد آقای طالقانی و باقی دوستان می‌آمدند و صحبت می‌کردند. سهامداران این موسسه هم افرادی بودند که ساواک روی آنها حساس بود. خلاصه ساواک این دفتر را تعطیل کرد و پرسنل و کادر شرکت نشر آمدند به دفتر نشر و بحمدالله روز به روز فعالیت‌های ما رونق گرفت. این ماجرا هم به علت نوآوری‌های ما بود.

یادم می‌آید همان ایام یک روز ساعت ۳ بعد از ظهر شهید بهشتی با خوشحالی به دفتر آمد. پرسیدم چه شده؟ با همان صدای پرطنین خود گفت با این روندی که کار شروع شده

یک روز ساعت ۳ بعد از ظهر شهید بهشتی با خوشحالی به دفتر آمد. پرسیدم چه شده؟ با همان صدای پرطنین خود گفت با این روندی که کار شروع شده ۱۰ میلیون مخاطب جدید پیدا کردیم

نام حسین مهدیان یادآور روزنامه کیهان در ماه‌های اول پس از انقلاب است. در این سال‌ها هم که دیگر نام شما در عرصه سیاسی مطرح نیست، اهالی فرهنگ شما را با دفتر نشر فرهنگ اسلامی می‌شناسند اما این فعالیت‌های فرهنگی همه مربوط به پس از انقلاب است. از چه زمانی به این حوزه علاقه مند شدید؟

تاریخ ورود من به فعالیت‌های فرهنگی تقریباً به سی و سه سال یعنی ثلث قرن پیش بازمی‌گردد. بنده فعالیت فرهنگی را با آقای دکتر باهنر آغاز کردم. روایت دقیق ترش این طور است که جمعی از دوستان برای تأسیس دفتر نشر فرهنگ اسلامی با مشکل بودجه مواجه بودند. در همین روزها شهید باهنر از بنده دعوت کرد تا خدمتشان بروم. در آن دیدار ایشان کمی درباره برنامه‌های دفتر نشر و مشکلات مالی آن صحبت کرد و گفت اگر بودجه تأمین شود ما می‌توانیم پرواز کنیم. خدا لطف کرد و بعد از چند روز من آن بودجه را تأمین کردم. نتیجه هم این شد که این روزها کمتر کسی است که با آثار دفتر نشر آشنا نباشد. در همان سال‌ها هم کار به گونه‌ای شده بود که دفتر نشر خیلی زود در میان مردم جا باز کرده بود.

پیش از افتتاح دفتر نشر، موسسه‌ای به نام شرکت نشر هم فعالیت می‌کرد. درست است؟

بله. پیش از شروع کار ما این موسسه در خیابان باب همایون فعالیت می‌کرد و آقای طالقانی، مهندس بازرگان، سبحانی و افراد دیگری در آن سهامدار بودند. آقای کاظم یزدی هم مدیر عامل آن موسسه بود. نکته جالب هم این که

روایت حسین مهدیان از انحراف گروهک فرقان

پس از آزاد شدن دکتر شریعتی از زندان، ساواک به شدت ایشان را کنترل می کرد و اجازه نمی داد که وی جلسات خود را در حسینیه ارشاد برگزار کند به همین دلیل جلسات ایشان بیشتر به صورت خانگی برگزار می شد و ثانیه شب ادامه می یافت. در همان روزها آقای محمدرضا حکیمی به من گفت که دلم برای دکتر شریعتی تنگ شده و اگر ایشان جایی جلسه داشتند مرا هم خبر کن. شبی که جلسه شریعتی در منزل ما برگزار می شد به آقای حکیمی خبر دادم که بیایند. از سر اتفاق آن شب جلسه بیش از حد به درازا کشید. حدود ساعت ۳ بود که همه کم کم مشغول خارج شدن بودند. در همین لحظه دکتر شریعتی پاکتی از جیب کتش در آورد و به آقای حکیمی داد. بعد از مدتی هم ما فهمیدیم این پاکت همان وصیت ایشان به آقای حکیمی مبنی بر اجازه حکم و اصلاح تمام آثارشان بوده است. پس از این ماجرا آقای حکیمی به اتفاق چند نفر از همکارانشان در طبقه فوقانی دفتر نشر مستقر شدند تا تمامی آثار، کتاب ها و نوارهای دکتر شریعتی را بررسی کنند و به تنقیح آن بپردازند. لزوم این کار هم به آن علت بود که تدریس از یک سو و فرقه های مخالف شریعتی از سوی دیگر با هم درگیر شده بودند. عده ای آن قدر شریعتی را تقدیس می کردند که هیچ کس جلودارشان نبود و از سوی دیگر هم افرادی به تکفیر و انتقادهای تند علیه ایشان می پرداختند. خلاصه این ماجرا گذشت تا این که به برخی ناشران آثار شریعتی گفتند که آثار ایشان را تا وقتی از سوی آقای حکیمی بازبینی نشده چاپ نکنند. اما در روزگاری که شمارگان کتاب های دکتر شریعتی به صد هزار می رسید این کار انجام نشد. علت هم که مشخص است؛ در آن زمان کتاب های شریعتی کاملا برای ناشران تجاری شده بود. پس از این اتفاق ها تا جایی که من می دانم آقای حکیمی مایوس و کار اصلاح و تنقیح کتاب ها متوقف شد.

نکته دیگری که به خاطر می رسد این است که پس از ماجرای ترور من و شهید عراقی مسئولان گفتند اگر می خواهید می توانید کسی که به شما سوء قصد کرده را ببینید. من هم اعلام آمادگی کردم. سراغ این فرد که رفتم گفتم روی چه حسابی گروه فرقان پشت درهای بسته تصمیم گرفت ما را بکشد و حتی حق دفاع هم به ما نداد؟ این دیگر چه بینش و مکتبی است؟ ضارب هم جواب داد: «برداشت ها و بینش های ما براساس دیدگاه های «شهادت شریعتی» است. تا این را گفت، گفتم شماها چقدر شریعتی را می شناسید؟ هیچ می دانستی ایشان به خانه من رفت و آمد داشت؟

بعد از حرف های من هم ایشان فقط یک جواب داشت: «ما به کلیات اکتفا می کردیم.» به هر حال می خواهم بگویم برخی گروه ها مثل فرقان اصلا شریعتی و حرف هایش را نفهمیده بودند.

وقفنامه این جا هم متعلق به حاج میرزا ابوالقاسم فلسفی است که یکی از علمای تراز اول تهران بود.

این روزها مشغول چه پروژه هایی در دفتر نشر هستید؟

قبل از اینکه به این سؤال شما جواب بدهم بگذارید از یک مشکل بزرگ حرف بزنم. با این که در این سال ها روند مطالعه میان جوان ها خیلی بهتر شده اما هنوز وضعیت به شکلی که آرمان ما بود نرسیده است. بگذارید خاطره ای برایتان بگویم. چند سال پیش سفری به ژاپن داشتم. آنجا مرا برای بازدید به چاپخانه یکی از روزنامه های معروف بردند...

یومیوری یا آساهی؟

چاپخانه یومیوری. آنجا پرسیدم که شمارگان روزنامه شما چقدر است؟ گفتند پنج میلیون نسخه صبح و سه میلیون نسخه عصر. این در حالی بود که در آن روزگار کل مطبوعاتی که در ایران منتشر می شد با تنها یک روزنامه ژاپن قابل مقایسه نبود. از همین جا بود که دریافتم کشوری که در حال رشد اقتصادی و پیشرفت است، لاجرم باید مردم آن اهل مطالعه باشند. این در حالی است که کشور ما دارای پیشینه فرهنگی بسیار غنی است که بسیاری از کشورهای پیشرفته از چنین اندوخته ای برخوردار نیستند. به گمان من ما باید در حوزه فرهنگی هم «ام القری» باشیم.

پیام مقام معظم رهبری به مناسبت سال جاری که «نوآوری و شکوفایی» است هم در این حوزه قابل تبیین است. متأسفانه در گذشته جوانان ما به واسطه استعمار و سلطه بیگانگان بسیار عقب نگاه داشته شده بودند اما انقلاب به وجود آمد تا جوانان بتوانند به سمت آگاهی و بینش حرکت کنند.

اما در پاسخ به سؤال شما، این روزها یکی از کارهای ما تدوین صحبت های مقام معظم رهبری در حوزه های مختلف برای انتشار است. ایشان در تمام زمینه ها صحبت کرده اند و بهترین صحبت ها را هم کرده اند. ما هم به تدریج مشغول آماده سازی و انتشار کتاب این صحبت ها هستیم؛ کتاب هایی که گستره آن ها بسیار باز است از هنر، اقتصاد و اجتماع بگیرد تا همین موضوع مورد بحث ما کتاب. به عقیده من در نشر فرهنگ اسلامی تمام این سخنان به کار خانواده ها می آید. خدا را شکر از زمان ریاست جمهوری ایشان تا امروز هم همه این صحبت ها ضبط شده و ما هم مشغول آماده سازی آن ها برای نشر مکتوب هستیم.

اما از کتاب هایی که تا الان در این حوزه چاپ شده برای مثال می توانم به کتاب «مطلع عشق» اشاره کنم. این کتاب که چند وقت پیش به بازار آمد توصیه های مقام معظم رهبری به جوانان در امر ازدواج و زندگی مشترک است که می تواند از آثار و تبعات طلاق و ناهنجاری های خانوادگی بکاهد یا مثلا کتابی را در دست آماده سازی داریم که بخشی از صحبت های ایشان درباره روحانیت و مسئولیت روحانیون است و در صددیم که در مراسم «عمامه گذاری» روحانیون این کتاب را به آنها اهدا کنیم در عین حال از قدیم، مقام معظم رهبری پیش از آغاز درس خارج فقه تعدادی حدیث می گویند که ما بخشی از آنها را نیز جمع آوری کرده ایم و در پی انتشار آن هستیم.

از دیروز تا فردا

ادامه از صفحه ۵

کتابداری در سال های بعد از انقلاب تحولی شگرف داشته است و دانشگاه های مختلفی در ایران این رشته را دایر کرده اند. از سوی دیگر حوزه فعالیت های کتابداری در کتابخانه ملی توسعه پیدا کرده است و وظایفی مانند استاندارد سازی کتابخانه ها و فهرست نویسی پیش از انتشار که کتابخانه های ملی در تمامی دنیا دارند، از سوی کتابخانه ملی صورت می گیرد؛ کاری که در کتابخانه ملی پیش از انقلاب انجام نمی شد.

در دوران پیش از پیروزی انقلاب با همه سابقه ای که تمدن کشور داشت، نام ایران جز در محافل خاص شناخته شده نبود اما امروزه نام ایران برای همه ملل دنیا آشناست. امروز اگر حرفی از سوی سران ایران مطرح می شود در تمام دنیا انعکاس دارد و ما باز خوردش را در رفتار مردم دیگر کشورها می بینیم. نکته دیگر مقایسه هماهنگی کشورمان با پیشرفت های جهان در آن زمان و زمان کنونی است. در حال حاضر فاصله میان ما و بسیاری از کشورها به سرعت در حال کاهش است. حال آن که در سال های پیش از انقلاب، ما در اغلب زمینه ها مصرف کننده صرف فناوری غرب بودیم. وقتی انقلاب اسلامی پیروز شد و کارشناسان غربی به ویژه آمریکایی ها از ایران خارج شدند، این نگرانی وجود داشت که چرخه حرکت کشور در حوزه های گوناگون متوقف شود؛ چرا که در آن روزگار به شدت به غرب وابسته بودیم. حال آن که امروزه سرعت دستیابی به علم و فناوری آنچنان بالاست که سخن از کسب رتبه نخست در منطقه و جایگاه مناسب در دنیا مطرح و پیگیری می شود. آنچه مسلم است، می توان از مدل هایی برای قضاوت استفاده کرد که نشان دهد اگر آن سازوکار و روش وجود داشت، امروز به این اهداف نمی رسیدیم.

* مشاور رئیس جمهور و رئیس کتابخانه ملی

واقع کمتر فرصت می کردند که با بخش پژوهشی دفتر نشر فرهنگ اسلامی همکاری داشته باشند و به همین دلیل متأسفانه در برهه ای افرادی کم صلاحیت جایگزین شدند که در برخی موارد دست به کتابسازی زدند و نتوانستند نیاز فکری جامعه را در آن روزها پاسخگو باشند. در ترسیم آن روزگار باید گفت که مردم و روشنفکران پس از انقلاب خیلی کنجکاو بودند که بدانند این انقلابی که صورت گرفته ریشه اش کجاست و از چه نحله فکری نشأت گرفته به همین دلیل این دغدغه بین اغلب روشنفکران و عموم مردم مطرح بود اما وقتی آمدند و به کتاب ها مراجعه کردند با ضعف آن ها روبه رو شدند. در واقع این کتاب ها نتوانستند جوابگو باشند و لطمه ای به جامعه وارد شد.

در آن روزها شهید باهنر در دفتر نشر حضور نداشت؟

پس از انقلاب اسلامی آقای باهنر مسئولیت های فراوانی در کار مملکتی پیدا کرده بود اما به دلیل علاقه وافر به دفتر نشر فرهنگ اسلامی، آن را رها نکرد حتی پس از پایان کار روزانه به علت کمبود وقت در نیمه شب می آمدند و اسناد دفتر نشر فرهنگ اسلامی را امضا می کرد. اتفاقا برای ما هم سوال شده بود که چرا ایشان این همه به اداره و سرپرستی دفتر نشر فرهنگ اسلامی اصرار دارد. بعدها معلوم شد که دفتر نشر برای او به مثابه فرزندی بوده که او خود بزرگ کرده باشد و نخواهد که در دامان فرد دیگری برود. در واقع دفتر نشر بستری بود برای شناخت، آگاهی، ایمان، تقوا و... به بیانی دیگر انقلابی که می خواهد جایگزین یک نظام دو هزار و پانصد ساله شود، نیاز به بسترسازی دارد و این دفتر، بستری بود برای آن هدف متعالی که در ذهن اندیشمندان بود. بعد از شهادت ایشان هم دیدیم که شادی روحش با ادامه راه او میسر است بنابراین سعی کردیم این چراغ را پرفروش تر کنیم و روزبه روز هم بر رونقش بیفزاییم که بحمدالله دفتر نشر فرهنگ اسلامی در همین مسیر قرار گرفت و توانست با نامی نیک در عرصه فرهنگ و خصوصا کتاب بدرخشد و چندین بار هم به عنوان ناشر نمونه ایران شناخته شد.

در ماههای آغازین پیروزی انقلاب هم فعالیت های دفتر نشر دغدغه شما بود؟

کارهای دفتر نشر همیشه برای من مهم بود اما اوایل انقلاب که به کیهان رفتم به آن جا هم توجه ویژه داشتم. اوایل سال ۵۸ ما با اطلاع دادند که الان وضع کیهان به هم ریخته است. مشکل هم علاوه بر اینکه گروه های مختلف در آن جا رخنه کرده بودند این بود که بسیاری از مطالبات افراد مختلف پرداخت نشده بود. خلاصه از ما خواستند سر و سامانی به وضعیت آن جا بدهیم. در همان روزها هم به اعتبار من، طلبکارها آمدند، سفته ها را پس دادند یا ما آن ها را اقساطی کردیم. در برهه ای حتی کاغذ هم به روزنامه نمی دادند. بعد از این مشکلات مالی من دیدم چه غوغایی در تحریریه کیهان است. از گروه های مختلفی در آنجا رخنه کرده بودند؛ توده ای ها، کومله، ساواکی ها.

به هر حال ضد انقلاب ها هم می دانستند کجا را تصاحب کنند. جالب است این راهم بگویم که بعضی ها که ما فکرش را نمی کردیم دیدیم توده ای شده اند و مدت ها طول کشید تا این ها را تصفیه کنیم. بعد هم که از شهید عراقی در روزنامه کمک گرفتیم.

در امور مالی...

بله. ایشان هم در وضعیت روزنامه کمک بسیار زیادی کردند. مثلا وضعیت حقوق ها، بازنشستگان و ... در همان حوادث و مشکلات هم حادثه ترور شهید عراقی و بنده در ۴ شهریور ۵۸ اتفاق افتاد که ایشان و پسرشان حسام شهید شدند و بنده هم با اصابت سه گلوله به بیمارستان منتقل شدم.

.... و پس از این واقعه است که مسئولیت شما در کیهان به پایان رسید و دوباره فعالیت در حوزه کتاب را از سر گرفتید.

بله بعد از این حادثه که از لحاظ جسمی هم در وضعیت خوبی نبودم از امام (ره) تقاضا کردم که مسئولیت به فرد دیگری واگذار شود. پس از این روزها هم مدیریت همین مجموعه ای که در آن در حال گفت و گو هستیم (بوستان کتاب) را که وقفنامه خیلی زیبایی هم دارد به عهده گرفتیم.

پژوهشگران تاریخ انقلاب اسلامی از چشم انداز های پیش رو می گویند

جست و جوی های تازه در اسناد انقلاب

محسن فراهانی: انقلاب اسلامی ایران و رخداد های موجود در آن به عنوان بزرگترین رویداد اجتماعی معاصر پیامدهای گوناگونی را در برداشت و به لحاظ طبع دگرگون ساز خود، دستمایه خوبی برای برانگیختن میل پژوهشگران و محققان در پرداختن به زوایای گوناگون انقلاب شد. اما به نظر می رسد با وجود عظمت و گستره ای که انقلاب اسلامی در جهان دارد، آثار پژوهشی در خور شأن آن منتشر نشده است. از این رو پژوهش و نشر آثار انقلاب اسلامی همواره باید مورد توجه قرار گیرد تا با رفع خلأ های موجود در این حوزه و تامین امکانات مورد نیاز پژوهشگران، شرایط مساعدی برای ارتقای حوزه نشر و پژوهش انقلاب اسلامی مهیا شود. محسن کاظمی پژوهشگر انقلاب اسلامی درباره میزان دسترسی پژوهشگران به اسناد انقلاب اسلامی می گوید: «پژوهشگران کشور را عمدتاً دو دسته از محققان تشکیل می دهند؛ دسته اول محققانی هستند که به صورت آزاد فعالیت می کنند و در هیچ یک از نهادهای دولتی اشتغال ندارند و از دسترسی به منابع و آرشیو های اسنادی محرومند و دسته دوم را نیز محققانی تشکیل می دهند که در نهادهای متولی و مراکز اسنادی انقلاب فعالیت می کنند. این گروه دسترسی ساده تری به اسناد و آرشیو های اسنادی انقلاب دارند و گروه اول عمدتاً مصرف کنندگان تولیدات این گروه از پژوهشگران هستند.»

در کشور ما نیز که چارچوب تعریف شده ای نسبت به ثبت و انتشار اسناد وجود ندارد عمدتاً چند نهاد متولی و وظیفه پیگیری این موضوع را بر عهده گرفته اند تا بتوانند با جمع آوری اسناد، زمینه های تاریخ نگاری انقلاب را فراهم کنند. البته تا زمانی که این اسناد به طور کامل در اختیار محققان قرار نگیرد، نمی توان سرعتی به فراهم شدن زمینه تاریخ نگاری انقلاب داد.

این پژوهشگر انقلاب اسلامی با بر شمردن نقش بارز و رهبری امام خمینی (ره) در شکل گیری موج مردمی و پیروزی انقلاب اسلامی می گوید: «بدون شک تاکنون تمام زاویه های انقلاب در پژوهش ها مورد توجه قرار نگرفته اند، اما به گمانم بدون در نظر گرفتن رتبه بندی به هر قشر باید به میزان حضور و تاثیر گذاری آن ها در فرایند مبارزه با رژیم پهلوی در پژوهش های حوزه انقلاب توجه شود. البته بی شک جایگاه ارزنده رهبری امام (ره) باید بیش از عوامل دیگر مورد توجه پژوهشگران قرار بگیرد. در این میان از آنجا که انقلاب ما، انقلابی فکری و از پایه های فرهنگی برخوردار بود، بعد فرهنگی انقلاب هم جایگاه ویژه ای در پژوهش ها دارد.»

کاظمی معتقد است: «پس از پیروزی انقلاب، فضای ایجاد شده منجر به این شد تا برخی از جریان ها قادر به تحمل وضعیت حاکم نباشند و حتی برخی فرار کنند اما امروز این گروه هاسعی دارند تا از طریق فعالیت های فرهنگی و مکتوب، تاریخ انقلاب را از نگاه خود بنویسند، چنانچه دانشگاه ها و مراکز علمی از طریق مصاحبه و گفت و گو با چنین افرادی سعی در تاریخ نگاری انقلاب اسلامی از منظر خود دارد. بنابر این یکسو نگری در زمینه تاریخ نگاری انقلاب در گروه های مخالف یا چپ نیز وجود دارد و اگر قرار باشد پژوهشگران داخلی نیز در کنار جریان های تاثیر گذار به سایر جریان ها بپردازند امکان انحراف تاریخ نگاری وجود خواهد داشت که در چنین شرایطی باید جریان های مردمی تاثیر گذار در شکل گیری انقلاب بیش از هر موضوعی دستمایه پژوهش های محققان قرار گیرد.»

به باور او تا کنون پژوهش و کتابی درباره انقلاب اسلامی ایران در جایزه کتاب سال حائز رتبه برتر یا شایسته تقدیر نشده است هر چند جوایزی به صورت محدود از سوی برخی مراکز متولی انقلاب به این موضوع اختصاص داده می شود که به نظر می رسد این میزان توجه بسیار ناچیز است و متولیان جایزه کتاب سال باید تمهیداتی را برای بهادادن بیشتر به پژوهش های انقلاب در گردونه داوری خود لحاظ کنند.

کاظمی با اشاره به کم لطفی برخی صاحبان رسانه ها و نشریات نسبت به چاپ و نشر پژوهش های انقلابی، بر این باور است که پژوهش های انقلاب در حوزه نشر با بی مهری رویه رو است، به این ترتیب که صاحبان آن دسته از رسانه ها و نشریاتی که از سوی جریان های روشن فکری اداره می شوند سعی در بایکوت خبری این پژوهش ها دارند و آن دسته هم که با چنین مشکلاتی مواجه نیستند ذهنشان را به قدری معطوف مسائل سیاسی کرده اند که به طور کلی از توجه به نشر پژوهش های انقلاب غافل شده اند.

این پژوهشگر، ویژگی انقلاب اسلامی ایران را متمایز از سایر انقلاب های جهان بر شمرده و معتقد است: «اغلب انقلاب های جهان دارای مرزبندی مشخصی بودند که در اس آنها انقلاب های کمونیستی قرار دارد، به نحوی که این انقلاب ها بیشتر پایگاه اومانیستی داشته و نگاه ماتریالیستی بر آن ها حاکم است در حالی که انقلاب اسلامی ایران منشأ خدا محور دارد و در آن جایگاه انسان و خالق انسان هر دو از ارزش ویژه ای برخوردارند که همین ویژگی منحصر به فرد باعث شده است امروز انقلاب ما در سخت ترین شرایط نری پای خود بایستد و به هیچ آبشخوری وابسته نباشد. البته او معتقد است هنوز برای نمایاندن عظمت و جایگاه انقلاب پژوهش های در خوری انجام نگرفته است.

به اعتقاد کاظمی تاریخ کشور ایران تا سال های متمادی، تاریخی مردانه بوده است، اما پس از شکل گیری توده های مردمی پیش از انقلاب در مبارزه با رژیم پهلوی، نقش زنان نیز به تدریج پر رنگ شد که در راستای پژوهش های زنان مبارز انقلابی نیز، اولین کتاب های منتشر شده به خطرات مرضیه حدید چی (دباغ) بر می گردد و از آن پس به تدریج شاهد انجام پژوهش های دیگری درباره نقش زنان انقلابی بودیم. در مورد میزان توجه زنان پژوهشگر به انقلاب نیز فکرمی کنم علاقه مندی مردان برای پژوهش درباره انقلاب بیش از زنان باشد که باید شرایط و بسترهای لازم برای حضور بیشتر پژوهشگران زن در این زمینه فراهم شود.

محمد حنیف پژوهشگر نیز با اشاره به وضعیت پژوهش های انجام گرفته در حوزه انقلاب اسلامی می گوید: «تعدد مراکز متولی انقلاب اسلامی باعث موازی کاری در فعالیت این مراکز شده است و از طرفی این امر باعث شده تا پاسخگوی مشخصی برای پژوهشگران در زمینه دسترسی به آرشیو های اسنادی انقلاب وجود نداشته باشد که در نهایت دسترسی محققان را به این اسناد با دشواری روبه رو خواهد کرد.»

به گفته او در حال حاضر اسناد ساواک در اختیار برخی از نسل اولی های انقلاب قرار دارد که هر یک می تواند روشنگر بخش های تاریکی از انقلاب باشد، اما تا زمانی که بهای کافی

از سوی مراکز پژوهشی متولی به چنین منابعی داده نشود، این افراد اشتیاق و میلی برای چاپ و توزیع این اسناد نخواهند داشت. این در حالی است که برخی از مراکز خارجی از جمله دانشگاه هاروارد طی سال های اخیر اقدام به انتشار برخی کتاب های پژوهشی از طریق گفت و گو با افرادی کرده است که امروز در کشورهای خارجی به سر می برند و سعی در رقم زدن تاریخ انقلاب به نفع خود دارند به نظر می رسد در این شرایط برای جلوگیری از هرگونه تحریف در تاریخ انقلاب اسلامی باید پژوهش های بیشتری متناسب با شأن و جایگاه انقلاب از سوی پژوهشگران داخلی انجام گیرد.

برخی از کارشناسان، تاریخ انقلاب اسلامی را معطوف به برهه زمانی محدودی می دانند اما حنیف باردین دیدگاه بر این باور است که تاریخ انقلاب اسلامی ریشه در دوره های مشروطیت و قاجار دارد و عقبه آن تنها به جرقه های پیروزی انقلاب اسلامی در سال های ۵۶ و ۵۷ محدود نمی شود.

این پژوهشگر تاریخ از جناحی شدن برخی از پژوهش های انقلاب اسلامی به عنوان آفت بزرگی در این حوزه یاد می کند و معتقد است: بسیاری از کتاب های پژوهشی منتشر شده در حوزه انقلاب اسلامی جریانات سیاسی رایش از سایر جریان ها مورد توجه قرار داده اند، در حالی که انقلاب اسلامی ایران در درجه اول انقلابی فرهنگی بود و نباید از ابعاد فرهنگی حوزه های متنوع و گوناگون آن غافل شد.

به گفته حنیف برای نوشتن تاریخ انقلاب اسلامی و هر رخداد دیگر باید قدری از آن جریان و رویداد فاصله گرفت تا روح حاکم بر زمانه تاریخ را به نفع عده ای مصادره نکند از طرفی بسیاری از مدارک و اسنادی که در برهه زمانی خاصی قابل انتشار نیستند، به مرور زمان کهنه شده و می توانند در امر پژوهش مورد استفاده قرار گیرند.

او انحصاری شدن اسناد انقلاب اسلامی از سوی برخی از نهادها را از دیگر مشکلات پژوهش های این حوزه بر شمرده و می گوید: «متأسفانه برخی از نهادها و جریان ها اسناد را منحصر به خود ساخته و به راحتی این اسناد را در اختیار پژوهشگران قرار نمی دهند که این امر پژوهش در حوزه انقلاب را دچار اختلال می کند. همچنین نسل اولی های انقلاب که خاطرات و ناگفته های بکری از آن دوران در سینه دارند به مرور زمان رخت از دنیا برمی بندند که این موضوع تدوین تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی را با دشواری روبه رو خواهد کرد.»

به باور حنیف یک جنبه نگری و اعمال سلیقه برخی از نهادها در روایت خاطرات و پژوهش های انجام شده، فعالیت پژوهشگران را دچار تحریف خواهد کرد که این امر در حوزه نشر آثار انقلاب اسلامی مشکلاتی را در بر خواهد داشت.

کتابخانه

ویژه سی امین سالگرد پیروزی

شکوهمند انقلاب اسلامی

شماره ۱۲ بهمن ۱۳۸۷

جشن کتاب ها در ۳۰ سالگی انقلاب

این طرح با هدف آشنایی محافل ادبی داخل و خارج از کشور با دستاوردهای انقلاب در زمینه شعر و داستان اجرا شده است و در همین راستا معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ترجمه گزیده ای از این آثار را در دستور کار خود دارد و به گفته امیدی رابزنی هایی هم با مراکز مختلف صورت گرفته که به نظر می رسد تا دهه فجر سال آینده،

فرهنگی سی سالگی انقلاب اسلامی معرفی کنند و در بخش دیگر نیز طی فراخوان و اطلاع رسانی شفاهی از ناشرانی که در طول سال های گذشته کتاب هایی باموضوع امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی منتشر کرده بودند، تقاضا کردیم که کتاب های خود را به دبیرخانه بفرستند.»

تا پیش از دهه فجر انقلاب اسلامی ۵۰ کتابخانه از طریق وزارت علوم و ۱۲۰ کتابخانه از طریق نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها به این ستاد معرفی و تعدادی از کتاب ها هم به دبیرخانه ارسال شده است که به گفته امیدی در کمیته خرید کتاب مستقر در معاونت فرهنگی مطرح خواهند شد و از آن میان کتاب های مناسب برای خرید و اهدا به کتابخانه ها انتخاب می شوند.

البته کتابخانه های مذکور به عنوان پیش شرط، باید فضای مناسب و تجهیزات لازم را برای راه اندازی بخش های ویژه در اختیار داشته باشند.

امیدی در پاسخ به این سوال که این طرح هم اکنون در چه مرحله ای است، می گوید: «کار کتاب کار ماندگاری است و نباید به صورت مقطعی به آن نگریست. از طرف دیگر برنامه های سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی از بهمن ماه ۸۷ آغاز می شود و به مدت یک سال ادامه دارد. بنابراین طبیعی است که اگر راه اندازی این بخش های ویژه دقیقا همزمان با دهه فجر صورت نگیرد، هیچ مانعی ندارد که در طول این یک سال به بهره برداری برسد.»

او می گوید: «اگر همه کتاب ها را از ناشران دریافت کنیم، مشکلی برای راه اندازی بخش های ویژه نخواهیم داشت.» او همچنین درباره کتاب هایی که به این کتابخانه ها اهدا می شود نیز می گوید: «قرار است از ۵۰۰ عنوان کتابی که برای خرید از ناشران پیش بینی شده از هر کدام یک نسخه به هر کتابخانه اهدا شود.»

طرح های ستاد

از مهم ترین کارهای این ستاد، همکاری در انتشار کتاب هایی به مناسبت سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی است. در همین راستا دفتر شعر جوان سه کتاب درباره سی سال شعر ایران منتشر می کند. به گفته امیدی این سه کتاب به ترتیب به شاعران کلاسیک، شاعران نیمایی و سپید و شاعران جوان اختصاص دارد و انتشار آن ها در شورای سیاستگذاری به تصویب رسیده است. دفتر شعر جوان همچنین سی کتاب از سروده های شاعران جوان به صورت مستقل و مجموعه شعر را در دست انتشار دارد.

او همچنین به انتشار صد کتاب (صد کتاب داستان و شعر) از آثار نویسندگان و شاعران پس از انقلاب به همت موسسه تکا (موسسه انتشاراتی توسعه کتاب ایران) وابسته به موسسه نمایشگاه های فرهنگی اشاره می کند و می گوید: «پیش از ۸۰ عنوان از این کتاب ها منتشر شده و با توجه به استقبالی که از انتشار آن ها به عمل آمده، بسیاری از آن ها در مرحله تجدید چاپ است.»

۱۰۵ طرح به دبیرخانه

این ستاد رسیده است که اجرای

۸۴ طرح از سوی شورای

سیاستگذاری تصویب شده است.

یکی از مهم ترین این طرح ها،

راه اندازی بخش ویژه انقلاب در

کتابخانه های کشور است

محمود قاسمی، سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، نقطه عطفی در کارنامه فرهنگی کشور محسوب می شود و تمامی نهادها و موسسات کشور برنامه هایی را برای این سالگرد تدارک دیده اند. از بهمن ماه سال گذشته در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز شورای سیاستگذاری جشن های فرهنگی سی سالگی انقلاب اسلامی به ریاست دکتر محسن پرویز، معاون امور فرهنگی این وزارتخانه تشکیل شده است تا به بررسی و اجرای طرح های مرتبط با این سالگرد بپردازد. شورای سیاستگذاری جشن های فرهنگی ۳۰ سالگی انقلاب اسلامی با هدف تبیین مبانی انقلاب اسلامی و اهداف و دستاوردهای آن و معرفی این دستاوردها به مخاطبان داخلی و خارجی در بهمن ماه ۸۶ تشکیل شد که در آن علاوه بر دکتر محسن پرویز با سمت رئیس، مشاوران و مدیران معاونت فرهنگی و فعالان حوزه های مختلف فرهنگی نیز حضور پیدا کردند.

به گفته مصطفی امیدی دبیر ستاد جشن های سی سالگی انقلاب اسلامی، این شورا متشکل از حمید قبادی (مشاور معاون امور فرهنگی)، جلال ذکایی (مدیر کل دفتر چاپ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)، مجید حمیدزاده (مدیر کل دفتر توسعه مشارکت های فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)، دکتر محمدرضا وصفی (مدیر کل دفتر مجامع، تشکل ها و فعالیت های فرهنگی)، علی شجاعی صائین (مدیر عامل خانه کتاب)، محمدحسین نیرومند (مشاور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی)، محمود سالاری (مدیر عامل بنیاد ادبیات داستانی)، دکتر عباسعلی وفاپی (دبیر شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی)، محمد غفاری (نماینده موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره))، محسن آشوری (نماینده معاونت فرهنگی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها)، محمدرضا عبدالملکیان (مدیر عامل دفتر شعر جوان)، عباس سلیمی نمین (مدیر دفتر مطالعات و تدوین تاریخ ایران)، امیرحسین فردی (نویسنده) و جواد محقق (نویسنده و شاعر) بوده است.

امیدی می گوید: «مباحث نکوداشت سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی پیش از تشکیل ستاد جشن های فرهنگی سی سالگی انقلاب اسلامی با رهنمودهای وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در معاونت فرهنگی آغاز شد و این معاونت رویکرد فعالیت های خود را به سمت نکوداشت سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی سوق داد.»

وی درباره اهداف دیگر این شورا نیز می گوید: «بررسی تاثیر انقلاب اسلامی در کشورها و جوامع دیگر و تاثیر آن در بیداری اسلامی در جامعه جهانی نیز از برنامه های این شورا و ستاد جشن های فرهنگی سی سالگی انقلاب اسلامی بوده است.»

کتابخانه ها و سی امین سالگرد انقلاب اسلامی

به گفته امیدی تادی ماه ۱۰۵، ۸۷ طرح به دبیرخانه نکوداشت سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی رسیده است که پس از ارزیابی های کارشناسی، اجرای ۸۴ طرح از سوی شورای سیاستگذاری تصویب شده است. اما یکی از مهم ترین این طرح ها، راه اندازی بخش ویژه انقلاب اسلامی در کتابخانه های مهم کشور است.

امیدی در این باره می گوید: «طرح اولیه بخش های ویژه از سوی حجت الاسلام رسول جعفریان رئیس مرکز اسناد و کتابخانه مجلس شورای اسلامی پیشنهاد و در خود کتابخانه مجلس هم اجرایی شد اما با توجه به اینکه اجرای این طرح نیاز به هماهنگی کتابخانه ها و ناشران داشت، فعالیت در دو بخش سازماندهی شد؛ در بخش نخست ضمن مکاتبه با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها درخواست کردیم که کتابخانه های مهم دانشگاهی را به دبیرخانه ستاد جشن های

ترجمه این آثار به چند زبان زنده دنیا منتشر شود. امیدی همچنین از چاپ ویراست تازه کتاب «جریان ها و سازمان های سیاسی مذهبی ایران» نوشته حجت الاسلام رسول جعفریان خبر می دهد و می گوید: «در کنار این کتاب، سه کتاب «قدرت نرم، فرهنگ و امنیت»، «هنر اسلامی و کلام رهبری» و «گفتارهایی درباره انقلاب اسلامی» که نوشته پژوهشگرانی از دانشگاه امام صادق (ع) است، در حال انتشار است.»

انتشار نقد ۱۱۰ اثر درباره انقلاب اسلامی

از دیگر برنامه هایی که با همکاری این ستاد انجام می شود، می توان به انتشار نقد بر ۱۱۰ اثر منتشر شده در خصوص انقلاب اسلامی اشاره کرد که از سوی اداره کل مجامع، تشکل ها و فعالیت های فرهنگی و دفتر مطالعات و تدوین تاریخ ایران منتشر می شود. این آثار در داخل و خارج کشور پیرامون انقلاب اسلامی منتشر شده است.

امیدی می گوید: «کارهای پژوهشی برای انتشار این کتاب انجام شده و هم اکنون در مرحله آماده سازی است. این کتاب به صورت لوح فشرده هم منتشر خواهد شد و در یک پایگاه الکترونیکی قابل دسترسی خواهد بود.»

او همچنین از انتشار اشعار شاعران خارجی درباره ایران، انقلاب اسلامی و امام خمینی (ره) خبر می دهد و می گوید: «این کتاب ها به زبان اصلی و با ترجمه فارسی منتشر می شود.» البته فعالیت های حوزه کتاب این ستاد به همین جا ختم نمی شود و به گفته امیدی عناوین متعدد دیگری هم هست که اخبار آن در نشست خبری ای که در طول دهه فجر برگزار می شود به اطلاع عموم خواهد رسید. او البته از تدوین سند جامع شعر انقلاب نیز خبر می دهد که جزئیات آن در شماره گذشته کتاب هفته اعلام شده است.

به گفته امیدی یک ستاد خبری نیز با مسئولیت مدیر روابط عمومی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل شده که روند فعالیت های ستاد جشن های فرهنگی سی سالگی انقلاب اسلامی را به اطلاع عمومی می رساند. وی در پایان نیز می گوید: «طبیعی است که معاونت فرهنگی در برنامه هایی نظیر کتاب سال جمهوری اسلامی، کتاب فصل و نمایشگاه کتاب تهران نیز توجه ویژه ای به نکوداشت سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی خواهد داشت.»

کتاب
ویژه سی امین سالگرد پیروزی
شکوهمند انقلاب اسلامی

قفسه‌های سرشار از بهار

فاطمه خسروانی: پس از پیروزی انقلاب اسلامی، چاپ و انتشار کتاب‌ها و مجموعه‌های اسنادی مختلف از وقایع و ابعاد این رویداد بزرگ تاریخی، برخی موسسات و مراکز پژوهشی را بر آن داشت تا برای حفظ این منابع و همچنین دسترسی پژوهشگران به آن، کتابخانه‌های تخصصی انقلاب اسلامی را دایر کنند. دفتر ادبیات انقلاب اسلامی حوزه هنری نیز در سال ۱۳۷۵ بنا بر ضرورت تهیه عناصر تحقیق و پژوهش یعنی منابع کتابخانه‌ای در حوزه انقلاب اسلامی و رفع بخشی از کاستی‌های موجود در مباحث نظری و پژوهش‌های بنیادی عرصه تاریخ و فرهنگ انقلاب، سنگ بنای کتابخانه‌ای را گذاشت که اکنون با دربرداشتن بیش از هشت هزار عنوان کتاب و مجله در موضوع‌های مختلف فرهنگی، سیاسی و ... از انقلاب اسلامی و همچنین تاریخ معاصر ایران، گنجینه عظیمی را در خود جای داده است. دریافت شابکا (شماره استاندارد بین‌المللی کتابخانه‌ها ISIL) افتخار دیگری برای کتابخانه تخصصی دفتر ادبیات انقلاب اسلامی حوزه هنری در ماه‌های اخیر است که نشان از اهتمام ویژه این کتابخانه به امر کتابداری دارد و قرار است در ایام دهه فجر امسال از سوی ستاد بزرگداشت سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی فعالیت خود را به‌طور رسمی آغاز کند. رؤف گوهریان، پژوهشگر تاریخ و مسئول این کتابخانه در گفت‌وگو با کتاب هفته از وضعیت کنونی و چشم‌انداز آینده کتابخانه تخصصی دفتر ادبیات انقلاب اسلامی حوزه هنری سخن گفته است.

کتابخانه دفتر ادبیات انقلاب اسلامی حوزه هنری چه زمانی افتتاح شد و در حال حاضر مشتمل بر چند عنوان کتاب است؟

هنوز این کتابخانه به مفهوم واقعی برای استفاده پژوهشگران حوزه انقلاب اسلامی و تاریخ معاصر ایران در خارج از مجموعه حوزه هنری راه‌اندازی نشده است. البته لازم به ذکر است که با شکل‌گیری دفتر ادبیات انقلاب اسلامی حوزه هنری در سال ۱۳۷۲ که تحقیق و پژوهش در زمینه ادبیات انقلاب اسلامی محور اصلی فعالیت‌های دفتر قرار گرفت و نیز واحدهای زیرمجموعه دفتر مثل فرهنگ ناموران معاصر ایران، تدوین تاریخ انقلاب اسلامی و تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی بنیان نهاده شد در همین راستا تهیه مهم‌ترین عنصر تحقیق و پژوهش یعنی منابع مکتوب و غیر مکتوب کتابخانه‌ای هم مد نظر قرار گرفت و به تهیه منابع در دو بخش اساسی و مهم یعنی کتاب و نشریات اقدام شد. کمبود امکانات از لحاظ مالی و فیزیکی همچنین نوع و روش کار دفتر ادبیات انقلاب سبب شده بود تا کتابخانه سرویس دهی داخلی داشته باشد و پژوهشگران و نویسندگان داخلی حوزه هنری راتحت پوشش خود قرار دهد. البته ناگفته نماند که در آن برهه، کتابخانه، پژوهشگران و مراجعه‌کنندگان از سایر نهادها و مراکز خارج از حوزه هنری را بی‌پاسخ گذاشت و در حد توان به ارائه خدمات پرداخت اما با تشکیل ستاد بزرگداشت سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی در حوزه هنری و توجهاتی که این ستاد به کتابخانه به‌عنوان عنصر آگاهی‌بخش در زمینه پیدایش انقلاب اسلامی داشت این کتابخانه از سوی ستاد تجهیز شد و امیدواریم با تدابیری که صورت گرفته در ایام‌الله مبارک دهه فجر امسال کتابخانه تخصصی انقلاب اسلامی را رسماً راه‌اندازی کنیم. در حال حاضر کتابخانه با بیش از ۷۵۰۰ عنوان کتاب در یازده هزار مجلد و بیش از یکصد هزار شماره مجله و روزنامه در بیش از پانصد عنوان در موضوع‌های سیاسی، فرهنگی، مذهبی، نظامی در انقلاب اسلامی و تاریخ معاصر ایران گنجینه عظیمی را در خود جای داده است.

چه ضرورتی منجر به تشکیل این کتابخانه شد؟

شیوه و نوع کار دفتر ادبیات انقلاب اسلامی به گونه‌ای که پیش‌تر نیز به آن اشاره شد و نیز بررسی زوایای مختلف پیدایش و شکل‌گیری انقلاب اسلامی به‌عنوان موضوع کار دفتر ادبیات انقلاب و انتقال آن به نسل‌های آینده، تاسیس کتابخانه انقلاب اسلامی را ضرورت بخشید. همه مامی‌دانیم که انقلاب اسلامی ایران به لحاظ پژوهش‌های بنیادی ظرفیت‌های بالقوه فراوانی دارد و نیازمند انجام فعالیت‌های بسیار برای استفاده از این ظرفیت‌ها هستیم از این رو به نظر می‌رسد که برپایی کتابخانه‌های تخصصی در زمینه انقلاب اسلامی و تمام‌وجوه آن، می‌تواند در این خصوص به صورت موثر عمل کند.

کتاب‌های موجود چه برهه زمانی‌ای را دربرمی‌گیرند؟

کالبدشکافی انقلاب اسلامی به مفهوم واقعی و بررسی مقدمات و زمینه‌های شکل‌گیری موجب شده تا منابع دوره انقلاب مشروطیت و پهلوی اول و دوم هم در این مجموعه جای گیرد.

همچنین برهه‌های مهم و اساسی و نقاط عطف تاریخ انقلاب اسلامی همچون قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، سال‌های نهضت

جغرافیایی محبوس کرد. به نظرم این سوال پاسخ روشنی دارد. علاوه بر این، ارتباط علمی و فکری از بدیهیات دنیا به ویژه در زمان حاضر است به همین دلیل بررسی منابع برای مقایسه انقلاب اسلامی با سایر انقلاب‌های دنیا، ویژگی‌های انقلاب اسلامی را در تشکیل یک جامعه و نظام اسلامی برای همگان آشکار خواهد ساخت.

خدمات کتابخانه علاوه بر ارائه کتاب چیست و چه منابع دیگری را دربرمی‌گیرد؟

افزون بر یازده هزار مجلد کتاب و پانصد عنوان نشریه در قالب یکصد هزار شماره، از سوی گروه ترجمه و پژوهش منابع خارجی دفتر ادبیات انقلاب اسلامی، مجموعه‌ای نزدیک به شش هزار عنوان مقاله خارجی و بیش از هزار و سیصد عنوان کتاب خارجی به زبان‌های انگلیسی، فرانسه، آلمانی، روسی و عربی در حوزه تخصصی تاریخ انقلاب اسلامی فراهم شده است که از این تعداد، نزدیک به نیمی از مقالات و نزدیک به دویست عنوان از کتاب‌های گردآوری به فارسی ترجمه شده‌اند. البته بخشی از آثار گردآوری شده این گروه را در کمتر کتابخانه‌ای می‌توان سراغ گرفت که از آن جمله می‌توان به گردآوری مجموعه بیش از پنجاه سال هفته‌نامه تایم از آغاز جنگ جهانی دوم تا پایان قرن بیستم میلادی اشاره کرد. باید اشاره کنم که با ورود لوح‌های فشرده به بازار نشر و عرصه پژوهش و تحقیق به ویژه در سال‌های اخیر، کتابخانه با درک ضرورت توجه و تهیه آن‌ها برای تقویت منابع کتابخانه به جمع‌آوری آنها اقدام کرده است.

به نظر شما تخصصی کردن کتابخانه‌ها چه تاثیری در جامعه دارد و جامعه کنونی تاچه اندازه نیازمند کتابخانه‌های تخصصی است؟

جامعه پویا، تلاشگر و محقق، نیازمند تزریق فکر و اندیشه است و این همه از دل مراکز فکری حاصل می‌شود که کتابخانه‌های غنی داشته باشند. کتابخانه‌های تخصصی هرچه فعال‌تر و به‌روزتر باشد، محصولا نشان‌دهنده تراوش‌های فکری مراجعه‌کنندگان است، غنی‌تر و ماندگارتر خواهد بود.

امام خمینی (ره)، فعالیت نیروهای مختلف اجتماعی و سیاسی در مبارزه علیه رژیم پهلوی، روزها و حوادث سرنوشت‌ساز ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ تا پیروزی انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن و نیز همچنین حوادثی همانند ۱۷ شهریور تهران، مبارزات مردم شهرهای قم، تبریز، شیراز، مشهد و دیگر شهرهای ایران علیه رژیم پهلوی، تبعید امام (ره) به ترکیه، نجف و نوفل‌لوشاتو و ده‌ها و صدها حادثه و واقعه مهم زمینه‌ساز انقلاب اسلامی، موضوعات منابع موجود کتابخانه را تشکیل داده‌اند.

آیا علاوه بر کتب انقلاب اسلامی، منابع سایر انقلاب‌ها را نیز در این کتابخانه قرار داده‌اید و اساساً فکر می‌کنید کتابخانه‌های تخصصی تاچه اندازه نیازمند منابع انقلاب‌های سایر کشورها هستند؟

در اینجا باید اشاره کنم که به علت کمبود منابع مالی و کمبود فضا و مکان، کمتر به این موضوع پرداخته‌ایم، البته برای افزایش کیفی و کمی لازم خواهد بود تا منابع سایر انقلاب‌ها (انقلاب فرانسه، انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ روسیه و انقلاب‌های دیگر...) نیز در کتابخانه موجود باشد اما راجع به بخش دوم سوال باید بگویم که علم، فرهنگ، تاریخ و هنر مرز نمی‌شناسد و هرگز نمی‌توان علوم را در محدوده‌های

کتابخانه تخصصی

انقلاب اسلامی با بیش از ۷۵۰۰ عنوان کتاب در یازده هزار مجلد و بیش از یکصد هزار شماره مجله و روزنامه در بیش از پانصد عنوان، گنجینه عظیمی را

در خود جای داده است

کتاب هفته

ویژه‌سی‌امین سالگرد پیروزی

شکوهمند انقلاب اسلامی

دانشنامه انقلاب روی خط اینترنت

نحوه ارتباط این کتابخانه با سایر کتابخانه‌ها و موسسات مرتبط با تاریخ انقلاب اسلامی چگونه است و آیا به نظر شما وجود سایر کتابخانه‌ها باعث همپوشانی فعالیت این کتابخانه نخواهد شد؟

هم اکنون دفتر ادبیات انقلاب اسلامی از جایگاه قابل قبولی در عرصه پژوهش‌های تاریخ انقلاب اسلامی برخوردار است به طوری که عضو مجمع هماهنگی تاریخ پژوهی، اسنادی و بانک‌های اطلاعاتی با نام اختصاری «مهتاب» است. این گروه از سازمان‌ها و مراکز تحقیقاتی از قبیل مرکز اسناد انقلاب اسلامی، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات تدوین تاریخ ایران، مرکز بررسی اسناد تاریخی انقلاب اسلامی موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، موسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام (ره) و بنیاد تاریخ ایران تشکیل شده که نقشی فعال در توسعه تاریخ‌نگاری مرتبط با انقلاب و تاریخ معاصر ایران دارد. این گروه تولیدات و منشوراتشان را با هم مبادله کرده و در اختیار یکدیگر قرار می‌دهند یا حداقل اطلاع‌رسانی می‌کنند که کتابخانه نیز از این گروه بهره‌مند است. افزون بر این، سایر منابعی که از سوی مراکز دیگر منتشر می‌شود به عنوان تازه‌های نشر خریداری می‌شود همچنین بعضی از کتاب‌ها یا منابعی که تجدید چاپ نشده و تهیه آن‌ها ناممکن است از طریق تهیه کپی آن منابع در کتابخانه جهت استفاده مراجعان قرار می‌گیرد.

مخاطبان کتابخانه را عمدتاً چه گروه‌هایی تشکیل می‌دهند و نحوه ارائه خدمات به آن‌ها به چه ترتیب است؟

مخاطبان کتابخانه‌های تخصصی با کتابخانه‌های عمومی وجه تمایزی دارند و آن این است که افرادی که به کتابخانه تخصصی مراجعه می‌کنند پژوهشگرانی هستند که درباره موضوعی خاص، تحقیقاتشان را انجام می‌دهند. این کتابخانه هم از این قاعده مستثنی نیست چراکه علاوه بر پژوهشگران تاریخ معاصر و انقلاب اسلامی، دانشجویان دانشگاه‌های مختلف حتی بعضاً از دانشجویان دانشگاه‌های خارج از تهران به این کتابخانه مراجعه می‌کنند و افزون بر دو قشر پژوهشگر و دانشجو، علاقه‌مندان به حوزه انقلاب اسلامی و تاریخ معاصر نیز مخاطبان کتابخانه هستند. سرویس دهی برای برپایی همایش‌ها و کنگره‌ها و برپایی نمایشگاه‌های تخصصی در موضوعات انقلاب اسلامی و تاریخ معاصر هم از دیگر فعالیت‌های این کتابخانه است.

ارتباط کتابخانه در گستره وب با مخاطبان به چه صورت است؟

امروزه، برپایی و ایجاد وب‌سایت برای مراکز پژوهشی و مطالعاتی از ضروری‌ترین ابزارهای علمی محسوب می‌شود، از این رو آرمان کتابخانه این است که وب‌سایتی فعال و پویا برای کتابخانه ایجاد شود تا مراجعان و تمامی مخاطبان به صورت مجازی نیز از این کتابخانه بهره‌مند شوند. البته ناگفته نماند که کتابخانه به این موضوع، با نگاهی کارشناسانه نظر انداخته است تا با بهره‌گیری از یک گروه علمی مجرب، موضوعات و شاخصه‌های اصلی مطالعه و پژوهش در حوزه انقلاب اسلامی را تعیین و با ایجاد وب‌سایت به مفهوم واقعی، کتابخانه‌ای فعال و کارآمد را برای مراجعان ترسیم کند.

برنامه‌های شما به مناسبت سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی در جهت تخصصی شدن فعالیت کتابخانه چیست؟

در حال حاضر صرف نظر از افزایش کمی و کیفی کتاب‌های این کتابخانه در موضوعات انقلاب اسلامی اعم از زمینه‌ها، وقایع و پیامدها، تلاشمان بر آن است تا در عرصه الکترونیکی شدن کتابخانه، همت کافی به خرج داده شود. به عبارت دیگر قصد ما این است تا کتابخانه حاضر به مرکزی قابل قبول برای پژوهش در زمینه یادشده با استفاده از امکانات تحقیقی به روز شده و دایره خدمات دهی آن گسترده‌تر شود. کتابخانه در حال حاضر در حال ویرایش برنامه نرم‌افزاری است که قابلیت جست‌وجوی شناسنامه‌ای کتاب را دارد و امیدواریم با ویرایش برنامه، سطح خدمات دهی این برنامه را افزایش دهیم. اخیراً کتابخانه تخصصی انقلاب اسلامی و تاریخ معاصر ایران در گروه دارندگان «شماره استاندارد بین‌المللی کتابخانه‌ها ISIL» قرار گرفته که نشان از اهتمام جدی کتابخانه در امر کتابداری است.

مریم خسروانی: گسترش روزافزون فناوری و اطلاع‌رسانی و به‌ویژه شبکه جهانی اینترنت وظیفه بزرگی پیش روی اندیشمندان و مبلغان اسلام ناب محمدی (ص) و مرزبانان عقیدتی آن قرار داده است. در همین راستا مرکز تحقیقات رایانه‌ای علوم اسلامی به عنوان یکی از پیشگامان به کارگیری رایانه در تحقیقات علوم اسلامی در سال ۱۳۷۷ اقدام به راه‌اندازی پایگاه اطلاع‌رسانی حوزه به عنوان نخستین پایگاه اطلاع‌رسانی شعبه بر روی شبکه اینترنت کرده است که از عمده‌ترین اهداف این پایگاه می‌توان به ارائه مطالب علوم اسلامی بر روی شبکه اینترنت، طبقه‌بندی علمی مطالب و تسهیل در دستیابی مخاطبان به مطالب مورد نظر، ارائه متن کامل کتب علوم اسلامی و آرشیو مجلات بر روی شبکه و پاسخگویی به سوالات و شبهات مطرح در زمینه اسلام به‌ویژه تشیع اشاره کرد.

این پایگاه در سال‌های گذشته با همکاری گروهی از محققان حوزه علمیه قم یکی از گسترده‌ترین و غنی‌ترین پایگاه‌های کنونی را در عرصه علوم و اندیشه‌های اسلامی - شیعی تأسیس کرده است که تولیدات زیادی را در قالب مجموعه و سببی از مقاله‌ها، کتاب‌ها، مجله‌ها و اطلاعات مربوط به مرکز اسلامی و پژوهش‌های حوزوی در اختیار کاربران قرار می‌دهد. دانشنامه انقلاب اسلامی فعالیت دیگری است که به همت جمعی از محققان پایگاه حوزه مرکز تحقیقات رایانه‌ای علوم اسلامی تدوین شده و در آستانه فرارسیدن سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب بر روی شبکه اینترنت قرار گرفته است.

سیدعلی طباطبایی مدیر اجرایی پایگاه حوزه و مسئول تدوین دانشنامه اسلامی در این باره می‌گوید: «دانشنامه انقلاب اسلامی حاصل زحمات چندین ماهه محققان بخش دانشنامه پایگاه حوزه است که برای آشنایی هرچه بیشتر عموم مردم با ابعاد مختلف انقلاب اسلامی عرضه شده است.»

به باور او ۸۱۱ مطلب در قالب گزیده کتاب، چکیده پایان‌نامه و پرسش و پاسخ، یادآور روزهای انقلاب است که کاربران می‌توانند این مطالب را در قالب گزیده کتاب‌های معتبری مانند «پیرامون انقلاب اسلامی» نوشته استاد شهید مطهری، «فقه سیاسی» آیت‌الله عمید زنجانی، و «درون انقلاب اسلامی» نوشته جان دی استمپل و... که به تحلیل و بررسی انقلاب در موضوعات فلسفه سیاسی، علل و عوامل انقلاب اسلامی، ساختار سیاسی جمهوری اسلامی و... می‌پردازند، مورد استفاده قرار دهند.»

طباطبایی درباره چگونگی تدوین دانشنامه انقلاب اسلامی می‌گوید: «این دانشنامه در آغاز کار با تهیه نمودار و در مرحله بعد با انتخاب کتاب‌های معتبر همراه بود که متناسب با نمودار، مطالب گزیده با رعایت سیر منطقی به نمودار متصل شده و در نهایت با بررسی کارشناسان در مرحله ارزیابی، کیفیت علمی و پژوهشی مورد بازبینی قرار گرفت. البته با وجود منابع اطلاعاتی در پایگاه حوزه، سعی شده از اغلب منابع موجود در حوزه‌های مختلف انقلاب اسلامی استفاده شود به گونه‌ای که در مرحله نخست از کتاب‌های نویسندگان معاصر با موضوعات

تحلیلی و بی‌پیرایه و دارای ادبیات جدید و به روز استفاده شده و در مرحله دوم منابع اصیل و قدیمی، دروس خارج و مباحث و مسائل تخصصی علوم اسلامی مد نظر قرار گرفته است.»

به اعتقاد او کاربران معمولاً برای جست‌وجوی یک موضوع خاص با حجم انبوهی از اطلاعات مواجه خواهند شد که چنین وضعیتی علاوه بر صرف زمانی طولانی برای پیدا کردن اطلاعات، افراد را دچار سردرگمی خواهد کرد، در حالی که در دانشنامه انقلاب اسلامی مطالب به صورت علمی دسته‌بندی شده و مسیر مشخصی دارند و با کلیک بر موضوعی خاص، تنها اطلاعات مربوط به آن موضوع در اختیار کاربر قرار خواهد گرفت.

طباطبایی بر این باور است که منابع و پژوهش‌های حوزه انقلاب اسلامی بیشتر برای محققان و پژوهشگران مورد استفاده قرار می‌گیرد، در حالی که عموم مردم به فراخور موضوع مورد نظر، امکان استفاده از دانشنامه انقلاب اسلامی را خواهند داشت.

به گفته مدیر اجرایی پایگاه حوزه مرکز تحقیقات رایانه‌ای علوم اسلامی، در حال حاضر دانشنامه انقلاب اسلامی در قالب ۲۴ نمایه اصلی و ۱۹ نمایه فرعی تدوین شده است که نمایه‌های اصلی آن را موضوعاتی شامل حکومت و انقلاب اسلامی، حکومت در اسلام، پیشینه انقلابی مردم ایران، علل و عوامل، ویژگی‌ها، اهداف، گروه‌ها و جریان‌ها، دستاوردهای انقلاب اسلامی، ساختار سیاسی جمهوری اسلامی ایران، سیاست خارجی، آسیب‌شناسی، اسناد و خاطرات، یاران، هنر انقلاب اسلامی، انقلاب اسلامی از منظر دیگران، انقلاب، رسانه و اینترنت، انقلاب و صداوسیما، کتابشناسی، تأثیرات انقلاب اسلامی بر جامعه جهانی، پرسش و پاسخ انقلاب اسلامی، انقلاب اسلامی و حکومت اسلامی در پایان‌نامه‌ها، وظایف ما درقبال امام (ره)، انقلاب اسلامی و نسل سوم دربرمی‌گیرد.

طباطبایی از طرح تقویت دانشنامه انقلاب اسلامی با دربرگرفتن بیش از ۲ هزار مطلب در قالب کتاب، مقالات، چکیده پایان‌نامه و... در آینده‌ای نزدیک خبر می‌دهد و می‌گوید: «در طرح تقویت دانشنامه انقلاب اسلامی قرار بود تا ایام دهه فجر امسال به مناسبت سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی این کار به پایان برسد، اما امکان تأخیری چندماهه در طرح و تقویت آن وجود دارد. این در حالی است که در این طرح نمایه‌های اصلی ثابت خواهند ماند، ولی تعداد نمایه‌های فرعی افزایش خواهد یافت.» به باور او در طرح تقویت دانشنامه انقلاب اسلامی تمام اطلاعات مورد نیاز کاربران تا حد امکان گنجانده شده است که به احتمال قوی تا چهار ماه آینده بر روی پایگاه اینترنتی این مرکز قرار خواهد گرفت.

روحانیون، بازاریان، زنان، روشنفکران، گروه‌های سازمان‌یافته، مشرعیت نظام اسلامی، ولایت فقیه، عدالت اجتماعی، آزادی، نفی سلطه و استبداد، معنویت و دینداری و ایران در انقلاب از نمایه‌های فرعی دانشنامه انقلاب اسلامی هستند که با طرح تقویت این دانشنامه، تعداد نمایه‌های فرعی به بیش از ۱۱۰ عدد خواهد رسید.

کتابخانه

ویژه‌سی‌امین سالگرد پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

۳۰ سال تنفس در هوای پاک فرهنگ

مرتضی رحمانی: چنانکه بسیاری به درستی به آن اشاره می‌کنند و معتقدند، انقلاب ما بیش از هر چیز، رویدادی در عالم فرهنگ بود. جوایز متعدد ادبی، نمایشگاه‌های کتاب، فعالیت‌های پژوهشی، حضور فعال زنان و جوانان در عرصه‌های گوناگون فرهنگ و مسائلی که شمار آن خود به مقاله‌ای مبسوط احتیاج دارد، شاهدی است بر این وجوه از انقلاب اسلامی. از سوی دیگر، انقلاب اسلامی چنان حرکتی در ادبیات و فرهنگ ایجاد کرد که می‌توان آن را به یک جهش ناباورانه توصیف کرد. به عنوان نمونه بر اساس بررسی‌های به عمل آمده تنها در حوزه ادبیات کودک و نوجوان رشد صورت یافته در سال‌های پس از انقلاب قابل مقایسه با سال‌های پیش از آن نیست. کارشناسان از تعداد بسیار اندک نویسندگان این حوزه در سال‌های پیش از انقلاب یاد می‌کنند و افزایش این تعداد را که از انگشتان یک دست نیز تجاوز نمی‌کرد به ده‌ها نویسنده به مثابه رشدی تصاعدی می‌دانند. در اغلب حوزه‌های دیگر نیز روند رشد چنین بوده است. افزایش تعداد شمارگان کتاب‌ها، عناوین کتاب‌ها، گسترش کتابخانه‌ها، فعالیت‌های نو در عرصه اطلاع‌رسانی از جمله احداث کتابخانه‌های باز، تعدد جایزه‌های ادبی، گسترش جلسات فرهنگی نقد و تحلیل کتاب، گسترش ادبیات تخصصی در دانشگاه‌ها، توجه به برنامه‌های فرهنگی از سوی مراکز دولتی، غیردولتی و... از دیگر تفاوت‌های فرهنگی دوران پس از انقلاب با دوران حکومت منحوس پهلوی است. گاه چنان اختلاف‌ها فاحش می‌شوند که به گفته بسیاری از کارشناسان مقایسه دوران پس از انقلاب با پیش از آن چندان شایسته نیست، چرا که ما در سال‌های بعد از انقلاب با مفاهیمی کاملاً جدا از گذشته روبرو هستیم؛ مفاهیمی که نشان از همت جدی در عرصه فرهنگ در سال‌های پس از انقلاب دارد. در ادامه گزارشی از سخنان کارشناسان مطرح فرهنگ و هنر را درباره تمایزات فرهنگی سال‌های قبل و بعد از انقلاب خواهیم آورد.

محمود حکیمی:

مفاهیم دینی به ادبیات راه یافت

محمود حکیمی نویسنده و پژوهشگر ادبیات کودک و نوجوان با شرح تنگ‌نظری‌های رژیم پهلوی در انتشار کتاب می‌گوید: «ادبیات دینی کودک و نوجوان بعد از پیروزی انقلاب اسلامی بود که به تکامل رسید.» وی می‌افزاید: «در دوران پهلوی اول و دوران محمدرضاشاه، تبلیغات وسیعی درباره ایران باستان انجام می‌شد و بیشتر داستان‌هایی که در نشریات دولتی به چاپ می‌رسیدند، سعی در القای عظمت ایران قبل از اسلام داشتند. در آن آثار، تحریف‌های تاریخی زیادی صورت می‌گرفت، به ویژه در داستان‌هایی که برای نوجوانان نوشته می‌شدند و این در حالی بود که مردم ایران در عصر ساسانی دچار مشکلات بسیاری بودند که از جمله آن مسائل، اختلاف طبقاتی بود که فردوسی شاعر بزرگ ایرانی در بسیاری از شعرهایش به تضادهای طبقاتی عصر ساسانی اشاره می‌کند.»

وی با اشاره به اینکه سانسور رژیم پهلوی حتی انتقاد به پادشاهان گذشته را جایز نمی‌شمرد، ادامه داد: «مشکل دیگری که در زمینه ادبیات دیده می‌شد، این بود که دستگاه‌های فرهنگی عصر پهلوی معمولاً به آثاری که درباره ظلم‌های پادشاهان بودند، اجازه انتشار نمی‌داد؛ چون در آن زمان بر شاهنشاهی در ایران بسیار تأکید می‌شد و همچنین درباره داستان‌های ضداستعماری مسلمانان حساسیت فراوانی به خرج می‌دادند و به این آثار اجازه انتشار داده نمی‌شد.» حکیمی در این باره می‌گوید: «یادم هست داستانی با عنوان ز پیکار سرنوشت» درباره مبارزات مسلمانان فیلیپین نوشته بودم که از این کتاب ۳۷۵ صفحه‌ای، گفتند ۶۵ صفحه آن باید حذف شود. آن‌ها همچنین درباره زندگانی پیامبران حساسیت نشان می‌دادند و می‌گفتند شما زیاد علیه نمرود و فرعون بحث می‌کنید و می‌خواهید با روایت زندگی انبیا(ع) و نوشتن علیه پادشاهان، به حکومت گوشه و کنایه بزنید.»

وی با اشاره به آثار منتشر شده در حوزه ادبیات داستانی دینی، آن‌ها را بسیار موفق ارزیابی کرده و می‌افزاید: «خوشبختانه پس از انقلاب در حوزه‌های مختلف ادبیات، آثاری عرضه شده که در آن‌ها، اهداف انبیا و امامان (ع) - که رهایی انسان از بردگی است - مطرح شده است درحالی که پیش از انقلاب، امکان انتشار این دست آثار نبود. ضمن این که ادبیات پس از انقلاب در تعلیم مردم سهم بسزایی داشت.» وی ادامه می‌دهد: «خوشبختانه بعد از انقلاب اسلامی تحولات گسترده‌ای در زمینه ادبیات نوجوانان پدید آمد. نویسندگان متعهد و مسئول داستان‌های دینی در عصر ما به خوبی درک کرده‌اند که کار اصلی یک داستان دینی باید تلطیف روح کودکان و نوجوانان باشد. بعد از انقلاب خوشبختانه مشاهده می‌شود که نویسندگان آگاه به روحیات نوجوانان این حقیقت را دنبال می‌کنند.» حکیمی با بیان این که نویسندگان کودک و نوجوان می‌توانند با استفاده از داستان‌های قرآنی و احادیث معتبر به

است. وی با اشاره به اینکه شخصیت حضرت امام(ره) و پس از وی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای برکتی برای مردم این سرزمین بوده است، می‌گوید: «انقلاب ما موجب آزادی مردم از دام بیگانگان و دستیابی به استقلال حقیقی شد و دستاوردهای انقلاب از نظر فرهنگی، سیاسی و اجتماعی، ملت ما را به بهره‌های بیشتری از لحاظ فکری رسانده است.» این شاعر پیشکسوت ادامه می‌دهد: «ادبیات ما یکی از تجلی‌های این استقلال است. ما پس از انقلاب راهی را در ادبیات دنبال کردیم که میراث ما و ریشه در آثار حافظ و مولانا داشت.» وی می‌افزاید: «یکی از خصوصیات مهم انقلاب ما که بازتاب آن را نیز می‌توانیم

مخاطبان خویش تفهیم کنند که در آیین الهی سکوت و بی‌تفاوتی در مقابل ظلم عاقبتی هولناک دارد، افزود: «یکی از برکات انقلاب اسلامی آن بود که ما آموختیم می‌توان نقد کرد و اشتباه دیگران را به آن‌ها گوشزد کرد، چنانکه می‌بینیم مطبوعات ما به راحتی مسئولان را نقد می‌کنند و مسئولان هم با دیدی باز این مسئله را می‌پذیرند به این ترتیب انقلاب ما ارزش‌هایی را پدید آورد که با گذشته هیچ نسبتی ندارد.»

حمید سبزواری:

انقلاب، استقلال حقیقی را به ما عرضه کرد

حمید سبزواری از شاعران پیشکسوت انقلاب اسلامی است و بسیاری از سرودهای ناب انقلابی را او سروده

کتابخانه

ویژه‌سی‌امین سالگرد پیروزی

شکوهمند انقلاب اسلامی

می خواندند متمایل شده، لطمه خورده است.»

دکتر غلامرضا اعوانی:

گسترش عدالت اجتماعی دستاورد انقلاب بود

غلامرضا اعوانی مهم ترین راهکار در راستای تولید علم را گسترش تأمین اجتماعی و همچنین عدالت اجتماعی دانسته و می گوید: «زمانی می توانیم از عالمان و محققان انتظار نوآوری داشته باشیم که زمینه های خلاقیت در جامعه مهیا و عموم مردم از عدالت برخوردار باشند و این مساله به زمان احتیاج دارد چرا که ما در حال شروع راهی هستیم که در صورت تدوام، گفتمان تازه ای در دنیا ایجاد خواهد کرد.» رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در مورد اهمیت راهکارهای بسط آزاداندیشی و ایجاد زمینه های نقد و نوآوری علمی، گفت: «اگرچه در ابتدا باید تعریف مشخصی از علم داشته باشیم تا بر اساس آن تعریف به راهکارهای گسترش آن بپردازیم، اما گمان می کنم تعریفی که ما از علم داریم با تعریفی که از غرب وارد شده متفاوت است زیرا چند قرن است که در غرب بسیاری از علوم الهی از فهرست دانش ها حذف شده اند حال آن که ما با طیف گسترده ای از این علوم مواجه هستیم.»

وی در ادامه با بیان اینکه انقلاب اسلامی زمینه ساز بسط خلاقیت ها بود اظهار می دارد: «نظریه پردازی و بسط خلاقیت و نوآوری هنگامی نتیجه می دهد که ما در علوم مختلف به تأملات نظری و پیش فرض ها بپردازیم. اگر چنین روشی را در پیش بگیریم، باید در هر علمی به علوم قبل از آن هم توجه کنیم.» وی تعقل و رجوع به ارزش های فکری را از دیگر دستاوردهای انقلاب اسلامی عنوان کرده و می افزاید: «در تمدن اسلامی، همیشه عالمانی بوده اند که به این وظیفه خود عمل کرده اند، اما این نگاه پس از انقلاب عمق و گسترش یافت.» وی در ادامه با اشاره به آنکه پژوهشگران در سال های بعد از انقلاب با مطالعه عمیق علوم غربی ارزش های آن را شناسایی و از سویی با شناخت ضعف هایش، سعی در پالایش خود کردند، بیان می دارد: «خوشبختانه ما در حال گام گذاشتن در مسیری هستیم که نتیجه آن، رسیدن به دانشی خالص و مستقل است. ممکن است این مسیر کمی با دشواری همراه باشد، اما در صورت تدوام خواهیم توانست دانشی از آن خود و مستقل داشته باشیم.»

دکتر مهدی محقق:

انقلاب اسلامی زبان فارسی را گسترش داد

مهدی محقق رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، گسترش مراکز از این دست را از دستاوردهای انقلاب اسلامی برشمرده و با بیان اینکه پس از انقلاب اسلامی فعالیت های انجمن گسترش یافت، می گوید: «با تغییر نام انجمن استادان زبان فارسی به انجمن ترویج زبان و ادب فارسی، این مجال فراهم آمد که بسیاری از پژوهشگران ادب فارسی به انجمن بپیوندند.» وی با اشاره به آنکه اهتمام به زبان فارسی یکی از دستاوردهای انقلاب اسلامی بود، می گوید: «حکومت قبلی با آنکه داعیه توجه به ایران باستان را داشت، اما در عمل تنها کاریکاتوری از گذشته را به نمایش می گذاشت، مثلاً یکی از افتخارهای حاکمان گذشته بهره گیری از واژگان لاتین و تکلم به این زبان ها بود در حالی که توجه و اهتمام به زبان فارسی دارای ارزش بسیار بیشتری است.»

وی از سوی دیگر رجوع به ارزش های اصیل و سنتی را یکی از ارزش های انقلاب اسلامی دانسته و می گوید: «کشور ما با داشتن ادبیاتی غنی و شاعرانی همچون فردوسی، حافظ، مولانا، خیام، سعدی و رودکی با چنان وضعیتی در دوران گذشته روبه رو بود که اشعار بسیاری از شاعران درجه چندم اروپایی را مورد توجه قرار می داد و اصالت و ریشه هایش را به دست فراموشی سپرده بود.»

دکتر محقق در پایان پیشنهاد می کند که مراکز علمی در دانشکده های ادبی کشور راه اندازی شود تا استادان فقط به تدریس نپردازند، بلکه به کارهای پژوهشی نیز روی آورند و از این راه شرایط گسترش زبان فارسی را در دنیا مهیا کنند، چرا که گسترش زبان فارسی با گسترش انقلاب اسلامی و آرمان هایش قرابت بسیار دارد.

حجت الاسلام دکتر رسول جعفریان:

انقلاب پیوند حوزه و دانشگاه را استوار کرد

حجت الاسلام والمسلمین دکتر رسول جعفریان، محقق حوزه تاریخ که هم اکنون ریاست کتابخانه مجلس راعهده دار است، یکی از فرصت های انقلاب اسلامی را پیوند حوزه و دانشگاه با یکدیگر عنوان کرده و با بیان اینکه رمز موفقیت نهضت اسلامی به رهبری امام (ره)، قاطعیت، شجاعت و مهم تراز همه اعتماد ایشان به مردم و اعتنا به دین مردم و حرکت در جهت حفظ منافع جامعه اسلامی بود، می افزاید: «عمده ترین دلایل حرکت موفق مردم و روحانیت در نهضت اسلامی و به رهبری امام خمینی (ره)، تجربه تلخ آنان از نهضت مشروطیت و جریان ملی شدن صنعت نفت بود که در آن دو حرکت متاسفانه روشنفکران، سرانجام رهبران مذهبی را حذف و مسیر حرکت را منحرف کردند و دوباره استعمار و استبداد بر این کشور و ملت حاکم شد.»

وی با یادآوری اینکه تصویب لوایحی مثل لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی، با اعتراض مردم و روحانیت و مراجع روبه رو شد، انقلاب اسلامی را الگویی برای حرکت های مردمی در سراسر دنیا برشمرده و می گوید: «حکومت پهلوی نیز مجبور شد برای خنثی کردن حرکت عظیم امام (ره)، ایشان را به ترکیه و سپس نجف تبعید کند اما همین تبعید امام (ره) خود سر آغاز حرکت توده مردم و پیروزی نهضت اسلامی به رهبری روحانیت و امام (ره) شد.» وی ادامه می دهد: «پس از انقلاب نیز حرکت های حق طلبانه مردم ایران چنان بود که توجه جهانیان را به خود جلب کرد چنان که ما شاهد حرکت های مردمی بسیاری بودیم که با الگوی انقلاب اسلامی ایران در دنیا صورت گرفت یا در حال شکل گیری است.»

این استاد تاریخ با بیان این که جریان روشنفکری در دوره پهلوی مدافع حکومت و مخالف متدینان بود، در این باره به مرحوم جلال آل احمد که سابقه تجدد طلبی نیز داشت، اشاره کرده و می افزاید: «جلال آل احمد به خوبی فهمیده بود که مهم ترین مشکل این کشور این است که به طور صوری مدرن شده و به همین دلیل نیز وی با آن همه سوابق تجددطلبی مدافع امام (ره) شد.» جعفریان، تدوین نظریه ولایت فقیه در سال های بین ۴۶ و ۴۸ در نجف از سوی امام را برای استقرار نظام اسلامی در کشور بسیار سرنوشت ساز خوانده و می گوید: «وقتی این نظریه تدوین شد و درس های ولایت فقیه امام (ره) در حوزه ها گسترش یافت، همه نفس راحتی کشیدند؛ چرا که خلاقیت امام (ره) در تدوین این نظریه نشانگر نبوغ ایشان در رهبری سیاسی و بسیج مردمی و روحانیت بود. روش امام (ره) نه خشونت و نه جنگ مسلحانه بود. امام (ره) به خواست مردم ایمان داشت و شجاع بود.» این استاد حوزه و دانشگاه اضافه می کند: «گاهی به امام (ره) توصیه می شد که روش مرحوم بروجردی را در پیش گیرند ولی امام (ره) می گفتند بروجردی طلبه تربیت کرد و امروز وقت ثمربخشی حوزه علمیه است.» وی یکی از مهم ترین مسائل در جنبش خرداد ۴۲ را همیاری و دفاع دانشجویان متدین از نهضت امام (ره) یاد کرده و می گوید: «اگر جنبش دانشجویی محصول جدی داشته، مربوط به دوره هایی بوده که از مرجعیت دینی دفاع کرده است اما هنگامی که جنبش دانشجویی مسیر خود را کج کرده و به سمت کسانی که خود را روشنفکر و نخبه

در شعر و ادبیات ببینیم جوانی و نشاط آن است. انقلاب ما با اندیشه های جوان شکل گرفت، با اندیشه های جوان تداوم یافت و همواره حضور خود را در روحیه جوانی و نشاط تعریف کرده است.»

شاعر سروده هایی همچون «خمینی ای امام»، «برخیزید ای شهیدان خدایی»، «این بانگ آزادی است» و «خجسته باد این پیروزی» در ادامه به قدمت ادبیات انقلابی در ایران اشاره کرده و می گوید: «ادبیات انقلاب اسلامی سال ها پیش از سال ۵۷ حرکت خود را آغاز کرد، چرا که ما از سال هاقبل عمر حکومت پهلوی را تمام شده می دانستیم.» وی می افزاید: «با این همه پیروزی قطعی پیروان امام خمینی (ره) در بهمن سال ۵۷ نقطه عطفی در حرکت ما بود. ما راهی را پس از این آغاز کردیم که ریشه در اعماق اعتقادات مذهبی و ملی ما داشت.» این شاعر انقلابی همچنین می گوید: «در روزهای مبارزه علیه حکومت پهلوی هرکس به هر شیوه ای که می توانست کار می کرد و زحمت می کشید.»

سبزواری با اشاره به آنکه وقوع انقلاب اسلامی با توجه به اجتماع و تفکر مردم در آن دوره برای همه محرز و جای هیچ شبهه و تردیدی در پیروزی خون بر شمشیر وجود نداشت، می گوید: «مبارزه و تداوم راه انقلاب هنوز ادامه دارد، چرا که دشمنان هر روز با نقشه ها و تهدیدهای تازه ای پیش می آیند. در این میان ما نباید گمان کنیم که به دلیل گذشت سه دهه از پیروزی غرور آفرین انقلاب اسلامی، رسالت ما پایان یافته است از این رو باید همواره با بینشی انقلابی به جهان بنگریم.»

دکتر رضا داوری:

به ریشه ها بازگشتیم

دکتر رضا داوری اردکانی از چهره های برجسته فلسفه معاصر است. وی که تالیفات متعددی در مورد فلسفه معاصر دارد و مسائل مربوط به اندیشه معاصر را به خوبی می شناسد، از جمله دستاوردهای انقلاب اسلامی را رجوع به ریشه ها و اصالت فرهنگی ایران و اسلام عنوان کرد. وی با بیان آنکه پژوهشگران در سال های پس از انقلاب با آن که به دانش روز توجه کامل داشتند، ریشه های فرهنگی خود را نیز به طور جدی تری در کانون توجه قرار دادند، می گوید: «متاسفانه دانش در سال های پیش از انقلاب مسیر درستی را دنبال نمی کرد و معیارها برای درست یا غلط بودن مسائل کاملاً اشتباه بود.» وی می افزاید: «به عنوان نمونه در برخی از نحله های فکری همین که مسئله ای با نوعی از تفکر غربی درست درمی آمد، گمان می کردند که آن مسئله درست است. حال آنکه آن تئوری غربی با استناد به داده های همان فرهنگ قابل استناد بود.»

دکتر داوری، وجود اندیشمندان و پژوهشگران جدی را از دیگر برکات انقلاب برشمرده و می گوید: «خوشبختانه در سال های بعد از انقلاب مسئله پژوهش به صورتی بسیار جدی مورد توجه قرار گرفت و علاقه مندانی که این مسئله دغدغه آنان بود مراکز را تاسیس کردند که ما را وارد فضایی تازه کرد.» این استاد فلسفه با بیان اینکه فعالیت های پژوهشی برای به نتیجه رسیدن به زمان احتیاج دارد، می گوید: «متاسفانه برخی از دوستان ناشکیبایی ما بر این گمانند که دستاوردهای انقلاب باید به سرعت نتیجه بدهد. آن ها گاهی فراموش می کنند که فرهنگ محصول ده سال و بیست سال نیست و باید برای رسیدن به فرهنگ متعالی سال ها تلاش کرد.»

رئیس فرهنگستان علوم وجود مسائلی همچون جنگ تحمیلی را یکی از دغدغه های جامعه ایرانی برشمرده و می گوید: «مردم و دانشجویان ما نشان دادند که می توانند از مانعی مثل جنگ تحمیلی بگذرند و درعین حال از این مانع، امکانی برای خود بسازند. عزم، همت و خواستن، بزرگ ترین دستاوردهای انقلاب اسلامی بود.»

وی ادامه می دهد: «از سوی دیگر با گسترش دانشگاه ها وضعیت انحصاری تحصیل که در گذشته در قلمرو عده ای بود شکسته شد و هم اکنون همه جوانان ایرانی از فرصت یکسانی برای تحصیل و کسب دانش بهره مندند.»

کتابخانه

ویژه سی امین سالگرد پیروزی

شکوهمند انقلاب اسلامی

حسن احمدی از «پاییز گرم» می گوید

با انقلاب قد کشیدیم

اصغر قفقی: حوادثی چون انقلاب اسلامی یا هشت سال دفاع مقدس نه تنها از مهم ترین و تاثیرگذارترین رخدادهای تاریخ معاصر هستند، بلکه لحظه لحظه این اتفاقات حاوی ارزش های فراوان اخلاقی، دینی و اجتماعی است. از دیگر سو در نگاه اول این تصور به وجود می آید که چنین رخدادهایی بیش از هر گروه سنی به بزرگسالان و فضای ذهنی آن ها مربوط است. در چنین شرایطی چگونه می توان ارزش های موجود در جریان انقلاب یا دفاع مقدس را به کودکان و نوجوانان معرفی کرد؟ این سوالی است که می تواند ارزش و پیچیدگی آثاری مانند «پاییز گرم» را آشکار سازد. «پاییز گرم» در چارچوب داستانی متناسب با گروه سنی نوجوان به نقل برخی از واقعیت های عینی و فضای مبارزاتی آخرین روزهای پیش از انقلاب می پردازد و ارزش های موجود در جریان مبارزه را بازگویی می کند. حسن احمدی پیش از «پاییز گرم» آثار دیگری مانند «افسانه سرخ»، «دانی و مانی»، «باران که می بارید»، «بزرگمردان کوچک»، «بوی خوش سیب»، «خاطره پرنده ها» و «تک درخت پیر» را برای گروه سنی کودک و نوجوان نوشته است. احمدی متولد سال ۱۳۳۸ میانه است. این داستان نویس و تهیه کننده مجموعه های تلویزیونی در تهران دیپلم گرفت و در رشته فیلمسازی تحصیل کرد. او هم اکنون سردبیر نشریه باران و از اعضای هیأت مدیره انجمن نویسندگان کودک و نوجوان است.

چرا شخصیت یک نوجوان را به عنوان قهرمان این رمان انتخاب کردید و این انتخاب چه ویژگی هایی به اثر بخشیده است؟

این انتخاب به چند دلیل صورت گرفت؛ نخست آن که بیشتر آثار من در زمینه کودک و نوجوان نوشته شده و طبیعی است که اگر شخصیت اصلی رمان یک نوجوان باشد، مخاطبان نوجوان نیز راحت تر با اثر ارتباط برقرار می کنند. نکته بعد آن که جسارت سینا به عنوان شخصیت اول رمان بیش از همسالانش در گروه سنی نوجوانان قابل تصور و درک است. سینا به رغم مخالفت خانواده و اطرافیانش تصمیم می گیرد برای پیدا کردن پدرش به تهران بیاید. برای نوجوانی که تمام عمر خود را در روستا گذرانده و هیچ آشنایی از تهران ندارد چنین سفری بی شک یک جسارت تلقی می شود. سینا به تهران می آید و گرفتاری های متعددی را پشت سر می گذارد، او مردانه به دنبال پدر خود به زندان اوین و قزل قلعه می رود و حتی چند بار هم با نیروهای طاغوت درگیر می شود. از دیگر دلایل انتخاب یک نوجوان به عنوان شخصیت اول رمان، نقش پررنگ نوجوانان در جریان انقلاب بود و من خود بارها شجاعت و بی باکی نوجوانان را در بچه جبهه درگیری های پیش از انقلاب دیده بودم. نوجوانان غالباً از پدر و مادرهای خود جلوتر در تظاهرات شرکت می کردند. پسری را می شناختم که با سن بسیار کم شاید دوازده یا سیزده ساله گروهی را در جریان مبارزات رهبری می کرد و با سربازها درگیر می شد. من نیز از آنجا که قصد داشتم رمانی درباره مبارزات مردمی در کشاکش انقلاب بنویسم نمی توانستم از نقش موثر نوجوانان در پیروزی انقلاب صرف نظر کنم.

سفر و هجرت معمولاً در ادبیات دارای بار معنایی خاصی است. آیا در اثر شما سفر سینا از روستا به شهر ویژگی معنایی یا نشانی خاصی دارد؟

بیش از هر چیز قصد داشتم نشان دهم که علاوه بر شهرنشینان، روستاییان نیز در جریان مبارزات نقش داشتند. سفر سینا نمایانگر حس مسئولیت پذیری اوست. هنگامی که سینا با این واقعیت که پدرش از سفر بازنگشته مواجه می شود، تلاش می کند تا با سفر به شهر هم خبری از پدرش پیدا کند و هم کار ناتمام او را به پایان برساند. پدر سینا برای استیفای حق روستاییان و برطرف کردن مشکلات سفر کرده بود. سینا که نوجوانی مسئولیت پذیر و جسور است با آمدن به شهر و آشنایی با روند انقلاب در می یابد که مشکلات اصلی از جایی دیگر نشأت می گیرد بدین ترتیب او هم تلاش می کند تا در انقلاب سهمی داشته باشد.

در رمان چند محور دراماتیک را دنبال کرده اید. مسئله انقلاب، مفهوم هجرت و مشکلات معمول یک نوجوان. چگونه این سه محور دراماتیک را در هم آمیختید؟

صاحب نظرانی که پاییز گرم را مطالعه کرده اند کوشش دراماتیک آن را از نقاط پررنگ و از امتیازات آن می دانند اما اصلی ترین محور دراماتیک این

رمان همان مسئله انقلاب است و مسائل دیگری چون مشکلات نوجوانان در مرکز توجه من نبوده است. سینا در ابتدای ورودش به شهر اصلاً نمی داند که انقلاب چیست و پلاکارد شعار به چه درد می خورد. او از بچه هایی که در حال درست کردن پلاکارد هستند در مورد پلاکارد سوال می کند و بچه ها تصور می کنند که این پسر روستایی قصد تمسخر آن ها را دارد، اما به مرور زمان متوجه می شوند که سینا پسر بسیار ساده دل و خوش قلبی است و هیچ پیش آگاهی ای

نسبت به مبارزات مردم در شهر نداشته. کم کم بچه های شهری با سینا دوست می شوند و او را با انقلاب آشنا می کنند. هجرت سینا نیز اگرچه با هدف یافتن پدر صورت می گیرد اما هر چه در رمان به پیش می آیم معنای آن عوض شده و در واقع این هجرت در راستای مبارزات انقلاب تحلیل می شود، اگرچه حس مسئولیت پذیری، جسارت و بلوغ فکری سینا سبب می شود که او تا پایان دست از تلاش برای یافتن پدرش بر ندارد و سرانجام پس از پیروزی انقلاب پدرش را پیدا می کند. بنابراین محور دراماتیک این رمان مبارزات انقلاب است و موضوعات فرعی دیگر همه در سایه این محور طرح شده اند.

برای نوشتن این کتاب پژوهشی انجام داده اید، یا این که رمان از خاطرات و تجربه های شخصی تان نشأت گرفته است؟

ریشه این رمان از خاطرات و ایده های شخصی خودم آب می خورد. اگرچه خط داستانی رمان مابیه ازای بیرونی ندارد، اما فضاها و شخصیت های داستان کاملاً برای من آشنا و ملموس هستند. من خود اهل روستا هستم و شخصیت هایی چون سینا را کاملاً می شناسم. از دیگر سو افتخار حضور در مبارزات انقلاب را نیز داشتم و آن فضای پرشور و آن روزهای مقدس را از نزدیک تجربه کرده ام. به این ترتیب برای نوشتن این رمان کافی بود به خاطرات و تجربه های خودم رجوع کنم و آن شخصیت ها و فضا را به یاد بیاورم و آن ها را در یک خط داستانی قرار دهم. هر چند برخی از موقعیت ها مانند درگیری های مقابل دانشگاه تهران دقیقاً از ماجراهای عینی اقتباس شده است.

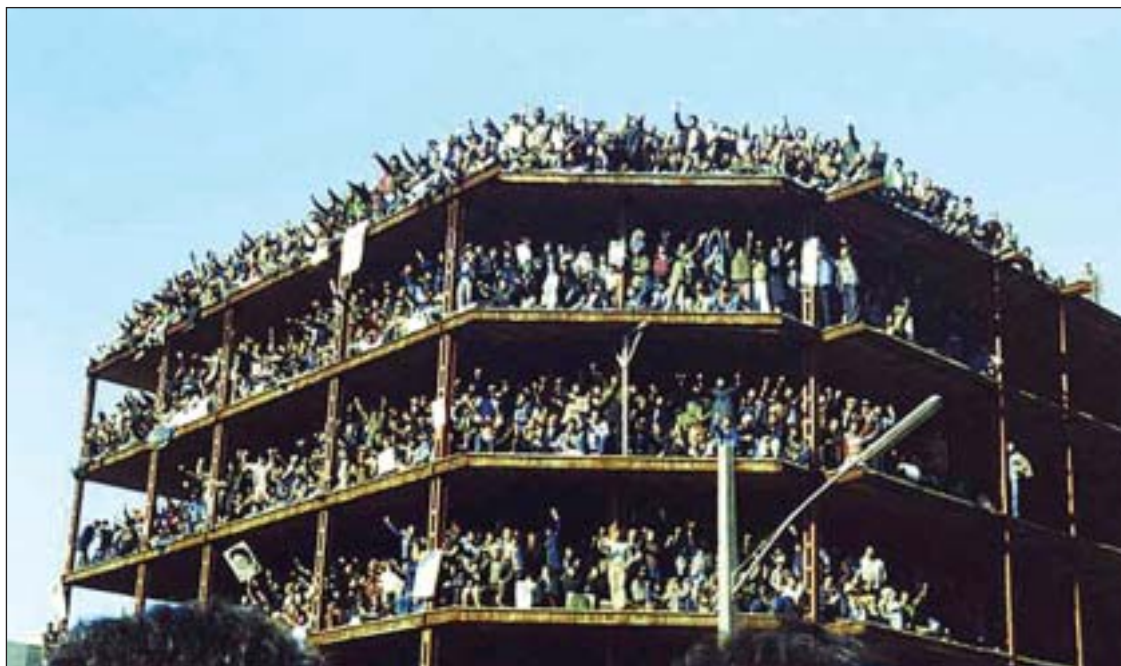
داستان به روایت نویسنده

سینا نوجوان ۱۵-۱۴ ساله ای است که برای یافتن پدرش به تهران می رود. پدر او چندی قبل راهی تهران شده تا مشکلات برق روستایشان را برطرف کند اما هنوز برنگشته. همه اهالی روستا نگران این پسر نوجوان هستند که اکنون راهی شهر است و تلاش می کنند تا او را از این کار منصرف کنند. سینا تصمیم دارد علاوه بر جست و جوی پدرش به اداره برق رفته و ماجرای برق روستا را نیز پیگیری کند. او در این میان با تعدادی از نوجوانان هم سن و سالش آشنا می شود که مشغول درست کردن پلاکارد برای شرکت در راهپیمایی و تظاهرات هستند. برادر یکی از بچه ها که دانشجویست اعلامیه هایی را به وسیله یکی از استادان دانشگاه به دست می آورد و پخش می کند. این استاد شخصیتی است که سینا رفته رفته جذب او می شود. در دانشگاه مشکلاتی پیش می آید چرا که رژیم اعلام کرده استادان اجازه برگزاری امتحانات پایان ترم را ندارند. اما استاد این کار را انجام می دهد و ساواک برای دستگیری او اقدام می کند.

سینا به علت بیماری به ناچار به روستا می رود، اما مجدداً به تهران بازمی گردد تا علاوه بر جست و جوی پدر در مبارزات علیه رژیم طاغوت نقشی داشته باشد. درگیری ها روز به روز گسترده تر می شود. در ماجرای که مقابل دانشگاه تهران رخ می دهد دوست سینا مجروح می شود. سینا به کمک مردم و با زحمت فراوان دوست خود را به بیمارستان می رساند. در بیمارستان و به خاطر شرایط بد سینا، او به شدت گرفتار آسیب روانی می شود به طوری که یکی از آشنایان او را به روستا برمی گرداند...

ادبیات جهانی انقلاب اسلامی

کاوه رحمانی: کتاب «چشم انداز ادبیات انقلاب اسلامی» به سفارش مرکز تحقیقات صدا و سیما جمهوری اسلامی و در قالب یک طرح پژوهشی منتشر شده است. این کتاب در اصل حدود سی مصاحبه با شاعران، نویسندگان و منتقدان حوزه ادبیات انقلاب در دو بخش مجزای شعر و داستان را در بر دارد که حسن بیات و دکتر سید محسن حسینی آن‌ها را انجام داده‌اند. کتاب شامل سه فصل است؛ فصل اول شعر و ادبیات انقلاب در گفت و گو با صاحب نظران، فصل دوم ادبیات داستانی انقلاب اسلامی در گفت و گو با صاحب نظران و فصل سوم به جمع بندی و نتیجه گیری مسائل فوق اختصاص دارد.

حسن بیات یکی از مولفان این کتاب با بیان اینکه در حوزه شعر با چهره هایی همچون علی معلم، حمید سبزواری، علیرضا قزوه، عبدالجبار کاکایی و در حوزه داستان با چهره هایی همچون عبدالعلی دستغیب، فیروز نوزی جلالی، مصطفی رحماندوست و ابراهیم حسن بیگی گفت و گو شده است، می گوید: «در کل سعی ما بر این بود که افرادی را انتخاب کنیم که چه در حوزه شعر و چه در حوزه ادبیات داستانی با محوریت ادبیات انقلاب اسلامی به خلق اثر پرداخته اند و در عین حال در این زمینه صاحب نظرند و مقالاتی هم در این زمینه چاپ کرده اند.» وی افزود: «در پایان کتاب هم میزگردی با حضور محمد حنیف (داستان نویس)، دکتر هاجری و بنده برگزار کردیم که موضوع آن ادبیات داستانی انقلاب بود و شرح این میزگرد پس از بخش جمع بندی ذکر شده است.»

به گفته یکی از مولفان «چشم انداز ادبیات انقلاب اسلامی» این کتاب همچنین پیوستی شامل گزیده ای از کتابشناسی انقلاب اسلامی را نیز به همراه دارد که در سه بخش تقسیم

شده آثار انتقادی، نظری و تالیفی بر جسته ادبیات انقلاب اسلامی را رصد کرده است. این کتابشناسی در پایان کتاب آورده شده است.

حسن بیات در پاسخ به این پرسش که محورهای اصلی این گفت و گوها چه موضوعاتی است و چه مباحثی را بیشتر مورد پرسش قرار داده اید؟ می گوید: این گفت و گوها معمولاً بایک بحث کلی در مورد رسالت ادبیات آغاز شده و نظر مصاحبه شونده در مورد این

مسئله بیان شده که ادبیات باید متعهد باشد یا خیر و اگر متعهد است، تعهد آن چیست و چگونه باید باشد. وی ادامه داد: «اغلب این موضوع به نقد انگاره هنر برای هنر انجامیده است و بحث در مورد این که ادبیات باید برای ما متعهد داشته باشد و در این وادی بحث و وظیفه ادبیات از تعهد جدا شده است.» مولف کتاب «چشم انداز ادبیات انقلاب اسلامی» می افزاید: «در رویکرد هنر برای هنر، وظیفه ادبیات ایجاد زیبایی است و فقط موضوع هنری بودن آن مطرح است. اما بیشتر دوستان این نظر را داشتند که ما نباید تنها به وظیفه اکتفا کنیم. ادبیات ما علاوه بر وظیفه، تعهدی هم دارد و آن این است که در راستای ارزش هایی قرار گیرد که نویسنده یا شاعر در نظر دارد.»

بیات با بیان اینکه پس از محور رسالت ادبیات، مساله تاریخچه ادبیات انقلاب اسلامی مورد توجه و تمرکز گفت و گوها بود، به آغاز ادبیات انقلاب به عنوان وجه تفارق میان گفت و گو شوندگان اشاره کرد و گفت: «در این زمینه اغلب این اختلاف نظر پیش می آمد که ادبیات انقلاب تنها پس از انقلاب شکل گرفته است یا آن دسته از آثاری که قبل از انقلاب و در چارچوب خط مشی و اهداف انقلاب بوده اند را نیز می توان ادبیات انقلاب تلقی کرد که عموم دوستان به نظر دوم معتقد بودند.» وی افزود: «پس از بحث تاریخچه هم

سوالاتی در مورد نویسندگان، شاعران و آثار برجسته مطرح شده که دوستان، این نویسندگان و آثار را نام برده و آن‌ها را نقد کرده اند.» به گفته این پژوهشگر در نهایت آینده ادبیات انقلاب و جهانی شدن آن و به طور کلی آسیب شناسی و راهکارهای احتمالی در کتاب «چشم انداز ادبیات انقلاب اسلامی» طرح شده است. وی در این باره می گوید: البته ما سعی کردیم از قالب های کلیشه ای مصاحبه ها خارج شویم تا از همه مصاحبه شوندگان سوالات یکسان پرسیده نشود و در واقع مصاحبه را پویاتر پیش ببریم.»

حسن بیات در پاسخ به این پرسش که در این مصاحبه ها، چه راهکارهایی برای جهانی شدن و ترجمه آثار ادبیات انقلاب اسلامی به زبان های دیگر عنوان شده است؟، نیز می گوید: «معمولاً دو شیوه فکری در این زمینه داریم. عده ای معتقدند که به دلیل این که ادبیات ما خاص سرزمین، فرهنگ و شرایط اجتماعی کشور ماست، چندان ضرورتی ندارد که آن را به کشورهای دیگر صادر کنیم و حتی اگر خود آن‌ها هم خواستار ترجمه شدن این آثار باشند، ممکن است نتوانند با آن ارتباط برقرار کنند.» وی ادامه داد: «اما در نقطه مقابل بسیاری به درستی معتقدند که به طور کلی ادبیات پایداری مربوط به هر کشوری که باشد، مخاطب خاص خود را پیدا می کند اما متأسفانه گاهی در حوزه ترجمه آثار کوتاهی کرده ایم.»

به گفته یکی از مولفان کتاب «چشم انداز ادبیات انقلاب اسلامی» این دسته از نویسندگان با ارائه مثال های موفق از آثار نویسندگانی یاد می کنند که پس از ترجمه به زبان های دیگر، با استقبال رو به رو شده اند و هر جا که در جشنواره ای حضور داشته اند، مورد توجه قرار گرفته اند. وی با بیان اینکه برای حرکت به سمت جهانی شدن، باید هر چه بیشتر آثار را بومی کنیم، گفت: «بنده هم این نظر را قبول دارم که آثاری که جهانی شده اند ضرورتاً به زبان جهانی سخن نگفته اند و نباید حتماً به نیاز مردم کشورهای مختلف جهان بپردازند. مردم به این سبب به آثار آمریکایی لاتین علاقه دارند که به اصالت های بومی مردم آن سرزمین پرداخته است. بنابراین بومی سازی و نزدیک شدن به ارزش های دینی و ملی به جهانی شدن هر چه بیشتر آثار کمک می کند.»

وی در ادامه به نقش شگرف انقلاب اسلامی در ادبیات اشاره می کند و می گوید: «بسیاری از دوستانی که در بحث ها و گفت و گوهایی کتاب شرکت داشتند بر این بحث تأکید داشتند که انقلاب اسلامی مثل هر تحول عمیق دیگری بر شئون مختلف زندگی مردم از جمله ادبیات تأثیر گذاشته است.» وی می افزاید: «ادبیات ما به طور کلی در دو حوزه فرم و محتوا متحول شده اما این تحول در حوزه محتوا شدیدتر صورت گرفته است که حتی گاهی منجر به غفلت از مساله فرم شد؛ مساله ای که در دهه هفتاد تا اندازه ای مرتفع شد.» به عقیده این مولف در دهه هفتاد نوآوری ها و تلاش های نویسندگان برای این که قالب ها و فرم های جدید را تجربه کنند به ثمر نشست. وی در ادامه می گوید: «اما در دهه شصت که از آن به عنوان دهه محتوای یاد می کنند، با پیش آمدن جنگ تحمیلی، فرصت توجه به زیبایی های صوری برای نویسندگان و شاعران وجود نداشت در مقابل در دهه هفتاد تجربه های مکرر شاعران و نویسندگان باعث شد که در زمینه فرم هم به دستاوردهایی برسیم.»

وی در پایان این گفت و گو می گوید: «این موضوع مطرح است که ادبیات دفاع مقدس و پایداری هم زیرمجموعه ادبیات انقلاب اسلامی قرار می گیرد و تفاوت عمده آن‌ها در این است که جنگ تحمیلی هشت سال طول کشید و نویسندگان هر روز مطلب تازه ای برای بیان کردن داشتند. در واقع دفاع مقدس مواد بیشتری را برای خلق آثار در اختیار نویسندگان و شاعران قرار داد به همین دلیل ادبیات جنگ نسبت به ادبیات انقلاب اسلامی در این سال ها غنی تر بوده است.»

کتابشناسی

ویژه سی امین سالگرد پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

شنبه ۱۲ بهمن ۱۳۸۷

سطر به سطر تا بهمن ۵۷

رضا حسینی: آرشیو مرکز اسناد انقلاب اسلامی با یک میلیون و ۷۰۰ هزار برگ سند نوشتاری، ۶۰ هزار قطعه عکس، ۲۰۰ هزار قطعه نگاتیو، ۲۳ هزار ساعت صدا و ۱۵ هزار ساعت تصویر یکی از غنی ترین آرشیوهای تاریخ معاصر ایران است. این مرکز همچنین از نظر انتشار کتاب با موضوع تاریخ انقلاب اسلامی، پرکارترین نهاد در این زمینه به شمار می آید. از جمله طرح های بزرگی که سال هاست در مرکز اسناد انقلاب اسلامی پیگیری می شود، ثبت و ضبط خاطرات افراد مؤثر در روند مبارزات انقلاب اسلامی و در صورت امکان انتشار آن هاست. سید مرتضی میردار، معاون تاریخ شفاهی این مرکز در گفت و گو با کتاب هفته توضیحات بیشتری در این باره ارائه داده است.

در مرکز اسناد انقلاب اسلامی بیشتر چه نوع اسنادی نگهداری می شود؟

اسناد موجود در مرکز به سه دسته اسناد کاغذی، دیداری و شنیداری تقسیم می شوند که اغلب مربوط به دهه ۱۳۴۰ و پس از آن هستند. همان طور که می دانید، مرکز اسناد انقلاب اسلامی به فرمان امام خمینی (ره) تشکیل شد و تمامی نهادها و سازمان ها از قبیل وزارت اطلاعات، دادگاه های انقلاب، نیروی انتظامی و... موظف هستند که اسناد خود را که جنبه تاریخی پیدا کرده اند در اختیار این مرکز قرار دهند. در سال ۱۳۶۷ نیز امام خمینی (ره) خطاب به مرکز اسناد انقلاب اسلامی ضمن ابراز ناخشنودی از انتشار شبه تاریخ های غیر واقعی از سوی وابستگان شرق و غرب، مدیریت مرکز را به ضرورت جمع آوری همه اسناد مربوط به انقلاب اسلامی و همین طور انتشار تاریخ واقعی و مستند انقلاب توجه دادند. در دوره ریاست جمهوری آقای هاشمی رفسنجانی نیز هیأت دولت بخشنده ای را به تمامی سازمان های دولتی صادر و آن ها را موظف کرد که اسناد خود را در اختیار مرکز اسناد انقلاب اسلامی قرار دهند؛ مگر آن دسته از اسنادی که به حیثیت افراد مربوط می شود و دیدن یا انتشار آن ها مناسب نیست.

بخش دیگر از اسناد هم شنیداری بوده و شامل مجموعه ای از نوارهای کاست مربوط به انقلاب از جمله نوارهای سخنرانی هستند. آرشیو عکس مرکز هم غنی است. مثلا آقای خادم که در رژیم گذشته عکاس دربار بوده است، پس از انقلاب به مرکز مراجعه کرد و تعداد زیادی از عکس های خود را در اختیار ما قرار داد. در مجموع، در آرشیو مرکز اسناد انقلاب اسلامی یک میلیون و ۷۰۰ هزار برگ سند نوشتاری، ۶۰ هزار قطعه عکس، ۲۰۰ هزار قطعه نگاتیو، ۲۳ هزار ساعت صدا و ۱۵ هزار ساعت تصویر نگهداری می شود.

مرکز اسناد به نوعی در تولید اسناد تاریخی نیز نقش دارد، به این معنی که شما خاطرات افراد مرتبط با انقلاب اسلامی را ضبط و منتشر می کنید. تا کنون چه مقدار از خاطرات را گردآورده اید؟

مجموعه خاطراتی که در قالب مصاحبه ضبط شده اند، حدود ۱۹ هزار و ۸۰۰ ساعت است. این ها مربوط به کسانی است که چه در تهران و چه در شهرستان ها از فعالان انقلاب بوده اند. این دسته از اسناد اهمیت فراوانی دارند، زیرا چنانچه این خاطرات را ثبت و ضبط نکنیم، با فوت افراد از میان می روند و نسل های آینده برای همیشه از دسترسی به آن ها محروم می مانند.

آیا با افرادی که در مبارزه با رژیم گذشته شرکت داشته اند اما بعدا در صف مخالفان جمهوری اسلامی قرار گرفته اند هم مصاحبه کرده اید؟

بله، مثلا خاطرات آقای عمویی را که از چهره های معروف جریان چپ مارکسیستی است، ضبط کرده ایم و همین طور خاطرات برخی از اعضای نهضت آزادی را بدین صورت که برخی برای مصاحبه به مرکز آمده اند و برخی هم ما به سراغشان رفته ایم.

با چهره هایی از اپوزیسیون خارج از کشور هم مصاحبه کرده اید؟

به دو علت خیر، یکی این که امکانات لازم برای سفر به خارج از کشور و ضبط خاطرات در آن جا را نداریم. دوم این که گاهی اوقات خود آن افراد تمایلی به گفت و گو با ما و

نکته ضروری است که وقتی درباره تاریخ نزدیک به خودمان کار می کنیم، این مشکل وجود دارد، در حالی که درباره دوران دورتر مثل دوره مشروطه یا پهلوی اول این مشکل وجود ندارد، به همین دلیل از انتشار فایل صوتی خودداری کرده ایم و خاطرات به صورت تدوین شده و همراه با ویرایش منتشر می شوند.

شما در این جا بین دوراهی اخلاق و تاریخ نگاری قرار گرفته اید. چون انتشار نیافتن برخی مطالب اگر چه از جهت حفظ حیثیت افراد، عملی اخلاقی است، اما برخلاف وقایع نگاری تاریخی است.

بله، اما شاید گذشت زمان این موضوع را حل کند. جالب است بدانید که عده ای دیگر از افراد به دلایل کاملا متفاوت با انتشار خاطراتشان مخالفت می کنند. خصوصا افرادی که روحیه مذهبی بالایی دارند معتقدند که هر کار کرده اند برای خدا بوده و حالا نباید با گفتن یا انتشار آن ها کاری را که فقط برای خدا صورت گرفته، به دیگران اطلاع دهند و اجر خودشان را از بین ببرند. مثلا هرچقدر به مرحوم آیت الله مشکینی اصرار کردیم که خاطراتشان از تحولات جامعه مدرسین حوزه علمیه قم را بگویند، قبول نکردند.

شرایط شما برای استفاده پژوهشگران از خاطرات ضبط شده چیست؟

خاطرات ضبط شده در سه دسته عادی، محرمانه و فوق سری تقسیم شده اند. مثلا خاطرات فرماندهان جنگ که هنوز جنبه نظامی و امنیتی خود را از دست نداده، در دسته سری قرار می گیرد. طبیعی است که اسناد محرمانه و فوق سری در اختیار کسی قرار نمی گیرند و می مانند برای روزی که از این طبقه بندی خارج شوند و شکل صرفا تاریخی داشته باشند. اما استفاده از خاطراتی که طبقه بندی عادی دارند، برای همه پژوهشگران آزاد است.

آیا جدا از انتشار خاطرات، برنامه ای برای انتشار فهرست خاطرات ضبط شده دارید؟

فهرست خاطرات با طبقه بندی موضوعی در مرکز اسناد موجود است و در اختیار پژوهشگران قرار می گیرد البته انتشار عمومی این فهرست و همین طور فهرست اسناد موجود در مرکز در یک یا چند مجلد نیز در دستور کار قرار دارد که ان شاء الله در آینده عملی خواهد شد.

ارائه خاطراتشان ندارند. یعنی ما آمادگی ضبط خاطراتشان را داریم، اما آن ها احتمالا حاضر به همکاری با یک نهاد انقلابی مثل مرکز اسناد انقلاب اسلامی نباشند.

این نکته هم لازم به یادآوری است که بحث انتشار خاطرات با ضبط آن ها فرق می کند. چون سیاست مرکز اسناد تبیین نقش نیروهای مذهبی در انقلاب است، بیشتر، خاطرات فعالان مذهبی و روحانیان را چاپ کرده ایم.

تا کنون چه تعداد از خاطرات چاپ شده است؟

تا کنون ۹۶ عنوان کتاب خاطرات منتشر شده است. این ها عمدتا مربوط به کسانی است که در انقلاب اسلامی نقش برجسته ای داشته اند یا مثلا مدت طولانی ای در زندان های رژیم پهلوی بوده اند. این نکته را هم باید تذکر بدهم که برخی خاطرات به علت کوتاهی و حجم کم قابل چاپ نیستند. مثلا فردی طی یک یا دو ساعت خاطرات خود را بازگو کرده و حجمش به اندازه ای نیست که یک کتاب مستقل شود. نوار این خاطرات در مرکز موجود است و پژوهشگران می توانند از آن ها استفاده کنند. خود ما هم در فعالیت های پژوهشی مرکز از آن ها استفاده می کنیم و در واقع بخشی از این خاطرات در قالب کتاب های پژوهشی منتشر می شوند. عده ای هم خاطرات خود را مشروط به این که فعلا چاپ نشود بازگو کرده اند و طبیعتا زمانی که اجازه ندهند، نمی توانیم آن ها را منتشر کنیم. تعدادی از خاطرات هم در نوبت چاپ هستند و طبیعتا چاپ همه خاطرات زمان می برد.

آیا تصمیم به انتشار اینترنتی خاطرات در قالب فایل های صوتی دارید؟

در زمینه انتشار اینترنتی فعلا کاری نکرده ایم. اما انتشار فایل های صوتی از این جهت که به متن منتشر شده اصالت می دهد، کار مهمی تلقی می شود.

ما برای این کار با محدودیت هایی روبه رو هستیم که بیشتر این محدودیت ها از جانب مصاحبه شونده ها ایجاد شده است. اشاره کردم که گاهی داستانی را نقل می کنند، اما شرط می گذارند که منتشر نشود. گاهی اوقات حرف هایشان به گونه ای است که مسئولیت های اخلاقی را متوجه ما می کند. مثلا اتهامی را متوجه فردی می سازند که چه درست باشد و چه نادرست به حیثیت آن فرد آسیب می زند. ذکر این

کتاب هفته

ویژه سی امین سالگرد پیروزی

شکوهمند انقلاب اسلامی

دسترسی به اسناد؛ دغدغه نخست

محمد کاشی: طی سی سال گذشته کتاب‌های زیادی درباره انقلاب اسلامی ایران - چه در داخل و چه خارج از ایران - منتشر شده است. آثاری نیز به وسیله خارجی‌ها یا با حمایت موسسات اروپایی و آمریکایی منتشر شده‌اند که نقدهای بسیاری را از نظر روش و یافته‌ها می‌توان بر آن‌ها وارد ساخت. علل و عوامل موثر در وضعیت کنونی تاریخ‌نگاری انقلاب، موضوع گفت‌وگویی است با دکتر اکبر اشرفی معاون پژوهشی مرکز اسناد انقلاب اسلامی. اشرفی در خلال این گفت‌وگو تأکید کرد آن چه بازگو می‌کند، لزوماً موضع مرکز اسناد انقلاب اسلامی نیست و بهتر است که یک دیدگاه شخصی تلقی شود.

با گذشت سی سال از پیروزی انقلاب اسلامی، آیا پژوهشگران تاریخ معاصر ایران به اسناد انقلاب دسترسی لازم دارند؟
این دسترسی بستگی به سیاست مراکزی دارد که این اسناد را نگهداری می‌کنند. در مرکز اسناد انقلاب اسلامی محدودیتی وجود ندارد و اسناد در اختیار همه پژوهشگران قرار می‌گیرد. تمامی اسناد از طریق سیستم رایانه‌ای قابل جست‌وجو هستند و بدون هیچ‌گونه تبعیض و محدودیتی در دسترس قرار می‌گیرند، حتی امکان تهیه کپی از برخی اسناد نیز وجود دارد.

البته مشکل، بیشتر مربوط به پژوهشگران مستقل است چون مراکز اسنادی ما خیلی اوقات استقلال افراد را به رسمیت نمی‌شناسند و فقط با معرفی نامه دانشگاه‌ها یا موسسات دولتی حاضر به همکاری هستند.

بله، این مشکل وجود دارد که بخشی از آن هم مربوط به سلاقی مدیران مربوطه است. اما اگر این اطمینان به وجود بیاید که فرد مراجعه‌کننده واقعا پژوهشگر است و اسناد را برای استفاده‌های پژوهشی می‌خواهد، مشکلی به وجود نمی‌آید. حداقل در مرکز ما چنین است. حتی افرادی از خارج از کشور نیز به مرکز اسناد انقلاب اسلامی مراجعه می‌کنند و اسناد در اختیارشان قرار می‌گیرد.

بیشتر اسنادی که در آرشیوهای کشور نگهداری می‌شوند، یا منشأ دولتی دارند یا از طریق سازمان‌های دولتی به دست آمده‌اند. آیا احزاب و گروه‌های سیاسی مرتبط با انقلاب نیز حاضرند اسناد خود را در اختیار بگذارند؟

بستگی به سیاست حزب و رهبران آن دارد. ما کوشش می‌کنیم که همه اسناد را - چه از طریق سازمان‌های دولتی، چه از طریق احزاب و چه حتی از طریق اشخاص - در اختیار پژوهشگران قرار دهیم اما معمولاً احزاب تمایلی به ارائه اسناد تاریخی خود ندارند. تنها نمونه موفق که در این مورد سراغ دارم مربوط به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم است. این جامعه به‌همت آیت‌الله‌زیدی همه اسناد تاریخی خود حتی صورتجلسات جامعه را در اختیار مرکز اسناد انقلاب اسلامی قرار داد و ما نیز آن‌ها را در یک مجموعه هشت جلدی چاپ کردیم نتیجه کار که خیلی خوب بود و امیدواریم سایر احزاب نیز از این رویه تبعیت کنند.

عموم مراکز اسنادی اقدام به انتشار اصل اسناد می‌کنند اما مرکز اسناد انقلاب اسلامی تمایل بیشتری برای انتشار پژوهش بر مبنای اسناد دارد. چرا شما از الگوی اول پیروی نمی‌کنید؟
کار ما تنوع دارد. ما در معاونت پژوهشی مرکز ۱۰ گروه داریم که هر کدام از یک منظر به تاریخ انقلاب اسلامی می‌پردازند؛ گروه‌هایی مثل گروه جامعه‌شناسی سیاسی، خاطرات، تاریخ منطقه‌ای، تاریخ شفاهی، اسناد، ترجمه و... کار گروه اسناد همین موردی است که شما اشاره کردید، یعنی اصل اسناد را حداکثر با یک مقدمه پژوهشی چاپ می‌کنند.

کیفیت کارهای چاپ شده را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
کیفیت کارها متفاوت است خود مرکز اسناد دست به پژوهش نمی‌زند. ما در این جایگاه گروه کارشناس داریم که مانند استاد راهنما یا مشاور پایان‌نامه‌های دانشجویی عمل می‌کنند. پژوهشگران طرح خود را ارائه می‌دهند و پس از بررسی و تصویب زیر نظر این گروه مشغول به کار می‌شوند. طبیعتاً برخی از این افراد زبده‌تر و توانمندترند و در نتیجه کار بهتری ارائه می‌کنند اما برخی افراد هم توانایی مطلوب را ندارند و کارهای ضعیفی ارائه می‌دهند. مشکل اینجاست که این افراد طرح خوبی را پیشنهاد کرده‌اند و بر مبنای طرح با آن‌ها قرارداد بسته شده است، اما در عمل توانایی پیشبرد کار را ندارند. گاهی اوقات

طرح دستور کار خارج می‌شود و گاهی اوقات هم با اصلاحاتی که صورت می‌پذیرد به مرحله قابل قبول می‌رسد هر چند ممکن است از مطلوبیت کامل برخوردار نباشد.

در انتخاب پژوهشگران چقدر به نام‌ها اهمیت می‌دهید؟
دغدغه ما این نیست که با افراد مشهور قرارداد ببندیم. البته برای همکاری با این افراد مشکلی وجود ندارد، اما سیاست حاکم بر مرکز اسناد انقلاب اسلامی چنین نیست. با این حال هم پژوهش‌های برجسته‌ای از سوی مرکز چاپ شده است و هم با افراد برجسته‌ای از استادان دانشگاه تهران همکاری داشته‌ایم. این را هم بگویم که یکی از عوامل محدودکننده در این زمینه، مشکلات مالی است. مرکز اسناد انقلاب اسلامی از نظر مالی به هیچ‌جایی وابسته نیست. این موضوع به خودی خود یک مزیت برای ماست، چون موجب می‌شود که در کار پژوهش استقلال فکری و علمی داشته باشیم، اما از سوی دیگر محدودیت‌هایی را ایجاد می‌کند. به همین دلیل معاونتی به نام معاونت خودکفایی در مرکز شکل گرفته که وظیفه اش یافتن منابع درآمدزاست. در این شرایط، افراد صاحب کرسی با پرداخت‌های اندکی که ما برای آثار پژوهشی داریم، حاضر به همکاری نیستند و مطالبات بیشتری دارند. شما فکر می‌کنید یک استاد برجسته دانشگاه حاضر شود با مبلغ دو و نیم میلیون تومان یک کار پژوهشی انجام دهد؟ بنابراین بیشتر محققانی که با ما کار می‌کنند، کسانی هستند که دغدغه مالی ندارند، بلکه بیشتر دغدغه چاپ کتاب را دارند و ما هم چنین امکانی را داریم اگر بخواهیم پرداخت‌های مناسبی داشته باشیم، می‌توانیم حداکثر هشت اثر را در سال ارائه کنیم اما این تعداد برای مرکز اسناد انقلاب اسلامی مطلوب نیست زیرا حوزه‌های زیادی در تاریخ انقلاب اسلامی مورد غفلت قرار گرفته و کاری درباره آن‌ها صورت نگرفته است و ما خود را موظف می‌دانیم که این حوزه‌ها را پوشش دهیم. بنابراین فکر می‌کنم ارائه ۱۰ کار متوسط بهتر از ارائه یک کار خیلی برجسته است. در حال حاضر کارهای مرکز خیلی مورد توجه دانشگاه‌ها قرار گرفته و اگر شما به پایان‌نامه‌هایی که با موضوع انقلاب اسلامی نوشته شده، مراجعه کنید متوجه می‌شوید که بسیاری از کارهای پژوهشی مرکز

اسناد انقلاب اسلامی است. آیا برای معرفی تاریخ و ماهیت انقلاب اسلامی به غیر ایرانیان فعالیتی صورت داده‌اید؟ البته منظور ترجمه آثار موجود نیست، بلکه خلق آثاری است که از اساس متناسب با شرایط جامعه غیر ایرانی باشند.

خیر، مرکز تا کنون چنین رویکردی نداشته و شاید وقتش باشد که به این موضوع توجه کنیم. فعلاً مخاطب کارهای ما مردم ایران هستند اما کارهایی هم شروع شده که مهم‌ترین شان تغییراتی در سایت مرکز است. قرار است دو تغییر عمده در سایت اینترنتی ما صورت بگیرد؛ اول این که یک بخش انگلیسی برای استفاده غیرفارسی‌زبانان ایجاد شود و دوم این که سایت هرچه بیشتر حالت پژوهشی به خود بگیرد که فکر می‌کنم این تغییرات تا یکی دو ماه آینده انجام شود.

در مجموع، مشکلات پژوهش در حوزه تاریخ انقلاب اسلامی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

یکی از محدودیت‌های این حوزه، در دسترس نبودن یا محدودیت دسترسی به اسناد است و طبیعتاً اگر سند در دست نباشد، کار پژوهش از غنای لازم برخوردار نیست. در این راستا مرکز اسناد به برخی از سازمان‌ها مراجعه کرده و از آن‌ها خواسته است که اسنادشان را در اختیار قرار بدهند، اما با وجود تأکیدات و دستورالعمل‌های قانونی‌ای که در این باره وجود دارد، برخی مراکز حاضر به همکاری نشده‌اند و این مشکل بزرگی است. بخش دیگر مشکلات به وضعیت پژوهشگران برمی‌گردد. این افراد باید از انگیزه کافی برای تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی برخوردار باشند و از سر اجبار - مثلاً برای ارائه پایان‌نامه دانشگاهی - وارد کار پژوهشی نشوند. اما در شرایط فعلی که منابع مالی کافی در اختیار نیست و پژوهشگر هنگام کار نمی‌تواند آسوده خاطر باشد، نمی‌توان انتظار ارائه پژوهش‌های نخبه را داشت. شما اگر به کارهای محققان خارجی نگاه کنید، می‌بینید که در مقدمه کتاب‌های خود از تعداد زیادی سازمان و مؤسسه به‌عنوان حامیان مالی تشکر کرده‌اند اما در ایران این‌طور نیست و پژوهشگران مورد حمایت قرار نمی‌گیرند. این یک مشکل عمده در همه کارهای پژوهشی از جمله در حوزه تاریخ انقلاب اسلامی است.

کتابخانه
ویژه‌سی‌امین سالگرد پیروزی
شکوهمند انقلاب اسلامی

شنبه ۱۲ بهمن ۱۳۸۷

احمد ناطقی از مجموعه عکس‌های انقلاب اسلامی می‌گوید

چشم بیدار دوربین

بود یا بزرگو: «چشم بیدار» عنوان مجموعه‌ای از عکس‌های احمد ناطقی است که تا چندی دیگر منتشر خواهد شد. این مجموعه شامل صد و بیست قطعه عکس است که منعکس کننده سیر تاریخی انقلاب اسلامی از روزهای آغازین آن تا سال‌های دفاع مقدس و رخداد‌های تاریخی دیگر است. به تعبیر احمد ناطقی این رخدادها ترسیم‌کننده نقاط عطف و مهم‌ترین حوادث سی سال انقلاب اسلامی هستند. عکاس مجموعه «چشم بیدار» تاکنون مجموعه عکس‌های دیگری با مضامین مرتبط با انقلاب اسلامی منتشر کرده است که از آن میان می‌توان به مجموعه‌های «مشق عشق»، «تولد در فرزندان» و «تولد در زندان» اشاره کرد.

«مستند اجتماعی» وقتی به دست می‌آید که این دو دیدگاه مورد بحث، هر دو در کار عکاس متجلی شوند. عکاس موفق کسی است که این شاخصه‌ها را تا حد امکان به هم نزدیک کند. رسیدن به چنین نقطه‌ای حاصل تجربه و کار فراوان است و به سادگی به دست نمی‌آید. شاید خود من هم در گذشته نمی‌توانستم طوری عکاسی کنم که هم واقعه به صورت عینی گزارش شود و هم نگاه عکاس و تحلیل او در عکس انتقال یابد.

سوژه عکس‌ها را چگونه انتخاب کردید؟

به طور کلی سوژه‌ها باید به ترتیبی انتخاب می‌شدند که روایتگر خط اصلی تولد و حیات انقلاب اسلامی باشند. بسیاری از حوادث مهم و تاریخ ساز انقلاب اسلامی نیز قابل پیش بینی هستند. مثلاً مشخص بود که حوادثی مانند انتخابات دوازدهم فروردین سال ۵۸ رخدادی بسیار مهم در تاریخ انقلاب است. بدین ترتیب من به عنوان عکاس در این حوادث حاضر می‌شدم و عکاسی می‌کردم. حضور در جبهه‌ها و عکاسی در برخی از عملیات هانیز غالباً جزو بخش‌هایی است که عکاس حضور در بطن آنها را انتخاب می‌کند.

گاهی هم اتفاقاتی رخ می‌داد که من تنها با اتکا به شانس حضور خود، از آن رخدادها عکاسی می‌کردم. گاهی در خیابان قدم می‌زدم و ناگهان حادثه‌ای را می‌دیدم که عمیقاً ظرفیت انعکاس بخش مهمی از رخداد‌های انقلاب را داشت. مجموعه «چشم بیدار» حاوی هر دو دسته است؛ یعنی هم عکس‌هایی که عکاسی از موضوع آن‌ها را انتخاب می‌کردم و هم آثاری که تصادفاً شانس حضور در موقعیت سوژه را می‌یافتم.

لزوم خلق و تولید آثاری مانند «چشم بیدار» را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

هدف اصلی تولید چنین آثاری روشنگری و ایجاد یک تفکر تاریخی است. البته مولفان این آثار خود باید به انقلاب، اهداف و دستاوردهای آن ایمان داشته باشند.

یکی از بحث‌هایی که برخی در مورد مباحث نظری هنر مطرح می‌کنند آن است که تعهد، تفکر هنری را خدشه دار می‌کند. نظر شما در این مورد چیست؟

نه تنها با این تفکر مخالفم، بلکه عقیده دارم بزرگترین مشکل و در واقع آسیب موجود در حوزه عکاسی امروزان کم‌رنگ شدن تعهد است.

برخی عکاسان این روزها با «معنا» فاصله گرفته‌اند. آن‌ها به فلسفه، اخلاق و حکمت بی‌توجهی می‌کنند و همین سطحی‌نگری‌ها موجب به وجود آمدن یک سیر فقهرایی در عکاسی خواهد شد. از این رو هنرمندان و مسئولان فرهنگی باید برنامه‌هایی را در راستای ایجاد تعهد در فضای عکاسی، تدوین کنند. یک گروه تحقیقاتی به راحتی می‌تواند به دلایل کم‌رنگ شدن حس تعهد بپردازد. این مسئله چنان اهمیتی دارد که از دید مقام معظم رهبری مهم‌ترین هدف هنر، دمیدن روح تعهد در انسان‌هاست و تا هنرمند متعهد نباشد، چیزی را منتقل نخواهد کرد. کسی که -به عنوان مثال- هیچ احساس تعهدی نسبت به عدالت ندارد، برای بیان آن هم تلاشی نخواهد کرد. نبود تعهد موجب از میان رفتن جریان تفکر و اندیشه نیز می‌شود که اگر چنین رخدادی به وقوع بپیوندد هرگز نمی‌توان انتظار خلق اثری درخور توجه داشت. با این توضیحات مشخص می‌شود که نه تنها تعهد موجب کاسته شدن از ظرفیت‌های هنری اثر نمی‌شود؛ بلکه نبود آن را می‌توان به عنوان یکی از آسیب‌های حوزه عکاسی یا هر حوزه دیگری از هنر مطرح کرد.

اصطلاح عکاسان، شانس حضور داشته باشد، ولی مولفه‌های هنری و فرمی را رعایت نکند، ظرفیت موجود در موضوع به هدر می‌رود چراکه آن لحظه ناب، لحظه‌ای که خود واجد ویژگی‌های زیبایی شناسیک است، اساساً منتقل نخواهد شد. خلاصه آن که اگرچه بخش بیشتر زیبایی شناسی عکس مستند اجتماعی بر محتوای اثر متمرکز است اما نمی‌توان از اهمیت فرم و لزوم تسلط بر وجه مختلف آن چشم‌پوشی کرد.

مجموعه عکس‌های «چشم بیدار» چه ویژگی‌هایی دارد؟

عکس‌های این مجموعه حاصل سی سال عکاسی من از رخداد‌های تاریخ ساز انقلاب اسلامی است. طی این پروژه بلندمدت تعداد بسیار زیادی عکس گرفته شده که به ابعاد مختلف تاریخ انقلاب می‌پردازند. من مانند دیگر پروژه‌های عکاسی‌ام تعداد اندکی - حدود صد و بیست قطعه - عکس را از میان این عکس‌ها انتخاب و برای چاپ ارائه خواهم کرد. نکته‌ای که بیش از هر چیز در انتخاب این عکس‌ها برای من اهمیت دارد، وجود نوعی نگاه هنرمندانه در این عکس‌هاست. آثار این مجموعه باید علاوه بر گزارش و وقایع نگاری، ارزش هنری هم داشته باشند. به این ترتیب وجود کیفیت هنری را در آثار این مجموعه می‌توان به عنوان یکی از بزرگ‌ترین ویژگی‌های آن دانست. البته و سواس من در انتخاب عکس‌های مجموعه‌هایم همیشه پیامدهای مثبتی برایم داشته است. به عنوان مثال «تولد در زندان» یک پروژه ۱۰ ساله بود اما تنها پنجاه عدد عکس از میان انبوهی تصویر برای مجموعه انتخاب شد و همین و سواس و اهمیت دادن به جنبه‌های هنری کار سبب اقبال هنرمندان و منتقدان نسبت به مجموعه «تولد در زندان» شد.

از دیدگاهی می‌توان عکس‌های مستند را در دو دسته طبقه‌بندی کرد؛ عکس‌هایی که بيطرفانه فقط به انعکاس وقایع می‌پردازند و عکس‌هایی که در آن‌ها عکاس تلاش می‌کند تا نگاه و تحلیل خود را نیز در اثر منتقل کند. عکس‌های «چشم بیدار» در کدام یک از این دو دسته قرار می‌گیرند؟

بله، چنین تقسیم‌بندی‌هایی وجود دارد، اما من در فرآیند خلق اثر هنری چندان به این تقسیم‌بندی‌ها قائل نیستم. گاهی هنرمندان تنها به واقع نگاری می‌پردازند و گاه داشته‌های علمی و فنی شان را نیز برای ارائه تحلیل خود از یک رخداد در فرآیند عکاسی به کار می‌برند. اما من فکر می‌کنم اوج کار یک عکاس

چرا عکس‌های مجموعه «چشم بیدار» را به موضوع انقلاب اسلامی اختصاص دادید؟

من و هنرمندان هم‌نسلم این شانس را داشتیم که از همان ابتدا در تمام حوادث انقلاب حضور داشته باشیم و همه اتفاقات را با پوست و گوشتمان لمس کنیم. ما از نزدیک امام (ره) را دیدیم و انقلاب امام (ره) را درک کردیم و به جیستی، چگونگی و ابعاد مختلف انقلاب پی بردیم. انقلاب اسلامی قطعه‌ای از قیام کربلا بود که نشانه‌های همان تقدس و شکوه در آن پیداست. من هم جزئی از انقلاب بودم و همیشه از حضور در انقلاب و خلق آثار هنری بر مبنای وقایع انقلاب احساس خوبی داشته‌ام. من و هنرمندانی مانند من که در جریان وقایع انقلاب اسلامی حضور داشته‌اند اکنون وظیفه‌ای زینب وار بر عهده دارند و باید ارزش‌های انقلاب و ارزش‌هایی که تنها در برهه‌هایی خاص متجلی شد را به نسل جدید منتقل کنند. من نیز انتقال آنچه را که در بحبوحه انقلاب حس کرده‌ام وظیفه خود می‌دانم؛ از سویی ابزار بیانی من همین عکاسی است. بدین ترتیب طبیعی است که ابزار بیانی خود را برای ادای وظیفه و تعهد هنری‌ام به کار گیرم.

عکس‌های مجموعه «چشم بیدار» به لحاظ نظری در چه گونه‌ای از عکاسی طبقه‌بندی می‌شوند؟

این عکس‌ها در میان گونه‌های مختلف عکس با عنوان مستند اجتماعی شناخته می‌شوند. البته این روزها تقسیم‌بندی نامتعارف و نادرستی در مورد چنین عکس‌هایی باب شده است که از آن با نام «عکس خبری» یا «عکس گزارشی» یاد می‌شود. چنین اصطلاحاتی هنگامی که با این رویکرد استفاده می‌شوند از بار هنری عکس می‌کاهند. به سخن دیگر این تصور وجود دارد که چنین عکس‌هایی ظرفیت‌های هنری ندارند و شاخصه‌های هنری در آن‌ها رعایت نمی‌شود در حالی که این تصور کاملاً نادرست است. همه گونه‌های عکس - چه خبری باشد، چه مستند اجتماعی یا هر گونه دیگر - نمی‌تواند واجد ویژگی‌های هنری عکس نباشد و اگر این طور باشد، نمی‌توان چنین عکسی را با ارزش دانست؛ بنابراین تمام تلاش من بر این نکته متمرکز شده که این تصاویر علاوه بر گزارش مقاطع مهم و اساسی تاریخ انقلاب اسلامی جامع خصوصیات هنری نیز باشند.

به این ترتیب زیبایی شناسی عکس‌های مستند اجتماعی بر چه عناصری استوار است؟

در وهله اول باید توجه کنیم که وجه شکلی و فرمی زیبایی شناسی عکس باید در تمام انواع عکس و عکس‌های مستند اجتماعی رعایت شود؛ اما بار اصلی زیبایی شناسی در عکس‌های مستند اجتماعی بر جنبه‌های محتوایی استوار است. عکاس مستند اجتماعی باید به شاخصه‌های زیبایی شناسانه محتوا و موضوع دقت کند و آن‌ها را در خلق اثرش لحاظ کند. البته شرایط جنگ و بسیاری از بحران‌هایی که عکاس مستند اجتماعی در آن بحران‌ها به ثبت تصویری وقایع می‌پردازد، شرایط آسانی نیستند. عکاسان در چنین بحران‌هایی خود در معرض خطر هستند و حتی برخی عکاسان مستند اجتماعی جان خود را در راه گزارش هنرمندانه یک واقعه از دست داده‌اند. بنابراین حفظ نگاه هنرمندانه در چنین بحران‌هایی بسیار دشوار است، اما حضور چنین نگاهی لازمه خلق یک عکس ارزشمند است. همان طور که اشاره شد، زیبایی شناسی عکس مستند اجتماعی بیشتر به لحظه ناب و خاصی وابسته است که عکس آن را منعکس می‌کند. اما باید دانست که حتی اگر عکاسی یکی از این لحظات را بیابد و به

کتابخانه

ویژه‌سی‌امین سالگرد پیروزی

شکوه‌مند انقلاب اسلامی

شنبه ۱۲ بهمن ۱۳۸۷

برگ های انقلاب بر درخت کتابخانه ملی

بنفشه محمودی: سی سال از پیروزی انقلاب اسلامی ایران می گذرد و در این مدت آثار زیادی در داخل و خارج از کشور درباره علل و چگونگی رخداد این واقعه بزرگ منتشر شده است.

لزوم گردآوری این آثار در کنار هم ضرورتی است که اغلب کتابخانه های مهم کشور همزمان با سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی در تدارک آنند.

کتابخانه ملی نیز در راستای وظیفه خود مبنی بر نگهداری نسخه هایی از تمامی کتاب های منتشر شده در داخل کشور و در کنار آن، لزوم گردآوری منابع لاتین و فارسی مربوط به انقلاب اسلامی در دهه فجر بخش ویژه انقلاب اسلامی را افتتاح خواهد کرد.

برای اطلاع از جزئیات این اتفاق به سراغ دکتر حبیب الله عظیمی معاون کتابخانه ملی رفته ایم. او می گوید: کتابخانه انقلاب اسلامی کار تحقیق و معرفی تاریخ معاصر بعد از انقلاب را برای پژوهشگران داخلی و خارجی آسان تر می کند. پیش از این کتابخانه ملی جمهوری اسلامی، تالاری با نام «ایران شناسی و اسلام شناسی» داشت که منابع لاتین مربوط به ایران و اسلام را در خود جای می داد.

دکتر حبیب الله عظیمی معاون کتابخانه ملی می افزاید: یکی از وظایف کتابخانه ملی این است که هر کتابی را که در دنیا درباره ایران یا اسلام به زبان های رایج منتشر می شود، خریداری کند و در مجموعه خود جای دهد. بنابراین پیش از این، مخازن و تالارها به گونه ای طراحی شده بود که منابع لاتین مربوط به اسلام و ایران در یک بخش جداگانه جمع شود.

او در این باره می گوید: در طرح جدیدی که تدارک دیده ایم، علاوه بر افزودن منابع لاتین، کتاب های مرجع مرتبط با ایران به دو زبان عربی و فارسی و همچنین کتاب های معتبر علمی مربوط به تاریخ انقلاب به زبان فارسی را جمع آوری کرده ایم که در دهه فجر در بخشی از تالار ایران شناسی با عنوان «کتابخانه انقلاب اسلامی» افتتاح می شود.

آغاز گردآوری منابع مربوط به انقلاب اسلامی برای این بخش ویژه، به اهدای کتاب هایی برمی گردد که از سوی یکی از مسئولان نظام به کتابخانه ملی اهدا شده بود. به گفته عظیمی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران هم اکنون در حال افزودن کتاب های انتشارات موسسه مطالعات سیاسی و انتخاب برخی کتاب های مرکز اسناد انقلاب اسلامی برای تکمیل این بخش است.

البته پیش از این طبق قانون و اسبابی دو نسخه از تمامی کتاب های فارسی مرتبط با انقلاب در مخازن علوم انسانی کتابخانه ملی وجود داشته است اما به دلیل پراکندگی در مخازن، امکان استفاده از آن ها به صورت یکجا برای محققان وجود نداشت. کتابخانه انقلاب اسلامی که همزمان با دهه فجر افتتاح می شود، این امکان را برای پژوهشگران فراهم می کند که به صورت متمرکز بتوانند به تمامی کتاب های مرتبط با انقلاب دسترسی پیدا کنند.

عظیمی درباره گردآوری کتاب هایی که به موضوع امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی اختصاص دارند، می افزاید: انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی و موسسه مطالعات سیاسی پیش از این کتاب هایی درباره زندگینامه و خاطرات حضرت امام (ره) منتشر کرده بودند که این کتاب ها هم در کتابخانه انقلاب اسلامی وجود دارند کتاب های خاطرات کسانی هم که در انقلاب پا به پای امام خمینی (ره) حرکت کرده اند و این انقلاب را به ثمر رسانده اند در این کتابخانه وجود دارد. بنابراین فکر می کنم این کتابخانه به نوعی روز شمار انقلاب ماست.

تاکنون تعداد منابعی که در این کتابخانه در معرض نمایش و استفاده قرار خواهد گرفت مشخص نشده است. چون

دارد. این منابع در بخش غیر کتابی کتابخانه ملی در حال طبقه بندی، سازماندهی و درج اطلاعات در نرم افزار است. عظیمی در پاسخ به این سوال که آیا این منابع غیر کتابی هم به کتابخانه انقلاب اسلامی منتقل می شود می گوید: ما معتقد نیستیم که منابع غیر کتابی باید در کتابخانه انقلاب اسلامی نگهداری شود چون شرایط نگهداری و نمایه نویسی منابع کتابی و غیر کتابی با هم متفاوت است و نمی توان آن ها را در کنار هم عرضه کرد بنابراین جای این اسناد در بخش منابع غیر کتابی کتابخانه ملی است.

سال گذشته همزمان با دهه فجر انقلاب اسلامی، نمایشگاهی از عکس های انقلاب در کتابخانه ملی برپا شد. به گفته عظیمی کتابخانه ملی در نظر دارد امسال هم از میان عکس های سازمان مدارک علمی ایران که در حال آماده سازی است، نمایشگاهی از عکس های انقلاب اسلامی برپا کند.

اهداف کتابخانه انقلاب اسلامی

به گفته عظیمی وجود منابع فارسی و لاتین با موضوع انقلاب اسلامی در دل تالار ایران شناسی کتابخانه ملی این امکان را برای پژوهشگران ایرانی و خارجی که به کتابخانه ملی مراجعه می کنند فراهم می کند تا با منابع بخش جدید تاریخ ایران یعنی تاریخ پس از انقلاب آشنا شوند.

او می گوید: درست است که پیش از این هم این کتاب ها برحسب موضوع در مخازن مختلف وجود داشتند و اطلاعات کتابشناختی آن ها در نرم افزار کتابخانه ملی قابل جست و جو بود اما وقتی در یک بخش ویژه در کنار هم قرار داده شوند، محققان با مشاهده چشمی این منابع در کنار یکدیگر، بهتر با منابع آشنا می شوند و این امر کار آن ها را در پژوهش و معرفی تاریخ معاصر بعد از انقلاب ایران، آسان تر می کند. کسانی که شرایط عضویت در کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران را دارند، می توانند از این بخش نیز استفاده کنند.

عظیمی در پایان از همه نهادهایی که قصد افتتاح کتابخانه های تخصصی با موضوع انقلاب اسلامی را دارند می خواهد که پیش از هر اقدامی، با کتابخانه ملی ارتباط برقرار کنند و با اطلاعات کتابخانه ای موجود در کتابخانه ملی و شیوه صحیح کار آشنا شوند. این کار امکان موزای کاری و ایجاد کتابخانه هایی با منابع تکراری را از میان می برد.

منابع هنوز در حال تکمیل است که پس از انجام کارهای فهرست نویسی و نمایه سازی، همزمان با افتتاح کتابخانه انقلاب اسلامی، تعداد آن ها مشخص خواهد شد.

بخش اسلام تالار ایران شناسی و اسلام شناسی هم پیش از این فقط به منابع لاتین اختصاص داشته است اما به گفته عظیمی کتابخانه ملی در حال حاضر در حال افزودن منابع مرجع فارسی و عربی به این بخش است و در کنار آن در نظر دارد متون تخصصی فارسی مربوط به شیعه و غدیر را هم در بخش جداگانه ای در کنار هم گردآوری کند. او در این باره می گوید: حدود هزار عنوان کتاب از میان منابعی که علامه امینی کتاب «الغدیر» را به کمک آن ها تدوین کرده است، شناسایی کرده ایم و در حال بررسی هستیم که چه تعداد از این منابع را در کتابخانه ملی داریم. هم اکنون ۲۰۰ عنوان از این کتاب ها در مخازن علوم انسانی کتابخانه ملی موجود است و امیدواریم همزمان با دهه فجر بتوانیم بخش ویژه شیعه و غدیر را هم افتتاح کنیم.

اسناد انقلاب

سازمان مدارک علمی ایران پیش از آنکه در کتابخانه ملی ادغام شود، زیرمجموعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بوده است. این سازمان حدود هشت سال قبل در کتابخانه ملی ادغام شده و در مجموعه ای که به کتابخانه ملی منتقل شده است، منابع غیر کتابی مرتبط با انقلاب اسلامی اعم از نوار کاست، نوار ویدئو، عکس، پوستر، اعلامیه، پایان نامه، گزارش هایی درباره شخصیت های قبل و بعد از انقلاب و زندگینامه برخی شخصیت های قبل و بعد از انقلاب، وجود

دکتر حبیب الله عظیمی:

کتاب های معتبر علمی مربوط به تاریخ انقلاب به زبان فارسی را جمع آوری کرده ایم که در دهه فجر در بخشی از تالار ایران شناسی با عنوان «کتابخانه انقلاب اسلامی»

افتتاح می شود

کتابخانه

ویژه سی امین سالگرد پیروزی

شکوهمند انقلاب اسلامی

پشت پرده دربار

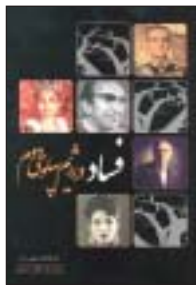
ایران برای کاستن از درج مقالات ناخوشایند درباره رژیم پهلوی و شخص شاه، همه ساله در آستانه عزیمت شاه به آن کشور، هدایای گران قیمتی از قبیل فرش های ابریشمی، خاویار و قوطی های سیگار طلا و نقره را به روزنامه نگاران سوئیسی هدیه می کرد تا آنان را به تهیه مقالات تملق آمیز راجع به شاه تشویق کند.

مؤلف در بخش سوم به فساد اقتصادی و در بخش چهارم فساد فرهنگی در عصر پهلوی را بررسی کرده است. وی بخش اخیر را به سه فصل تقسیم کرده و در فصل دوم به فساد در عرصه اخلاق پرداخته است. وی به درستی محمدرضا پهلوی را نمونه کامل فساد اخلاقی و منحرف جنسی معرفی کرده و با اشاره به سابقه این رفتار وی از دوران نوجوانی نوشته است: «بی بند و باری جنسی شاه حد و مرزی نداشت. یک بار خواننده معروف کشور ترکیه به نام «برنا آگلی» از سوی رحیمعلی خرم به ایران دعوت شد تا در کاباره او به اجرای برنامه بپردازد. وقتی که خبر زیبایی این خواننده ترک به شاه رسید، وی راننده اش را برای آوردن او به کاخ، به کاباره فرستاد که با مقاومت آگلی روبه رو شد، اما خرم به زور کتک وی را روانه کاخ سلطنتی کرد و شاه وی را مورد آزار و اذیت جنسی قرار داد. با فرار خواننده ترک از کاخ سلطنتی، موضوع از سوی سفارت ترکیه پیگیری، اما از سوی دربار تکذیب شد. در نهایت با دخالت ساواک و اهدای چندین قالیچه نفیس، مقداری جواهرات و پول نقد به خواننده ترک، وی تعهد کرد که موضوع را فراموش کند.» فساد در عرصه هنر و رسانه ها فصل دیگر این بخش است که به مسائلی همچون «جشن هنر شیراز»، «فیلم و سینما»، «تلویزیون» و «مطبوعات» توجه کرده است. آخرین فصل از بخش سوم نیز فساد در عرصه مسائل اجتماعی را مورد بررسی قرار داده است که شامل مواردی همچون رواج مواد مخدر در جامعه، قماربازی، شراب خواری و سایر مفاسدی است که حکومت منحوس پهلوی خود حامی و پشتیبان آن بود. وی در مورد جشن هنر شیراز به نمایش هایی اشاره می کند که حتی در کشورهای غربی نیز از اجرای آن ها ممانعت به عمل می آمد با این همه در ایران اجرا شد: «بخش تئاتر خارجی این جشن زشت ترین، کثیف ترین و بی بند و بارترین قسمت جشن هنر شیراز بود که تابستان هر سال بی اصالت ترین و مستهجن ترین آثار نمایشی از سراسر جهان را در معرض دید عموم قرار می داد که هیچ سنجی با فرهنگ، آداب و سنن بینندگان خود نداشت.»

«فساد در رژیم پهلوی دوم» از سوی مرکز اسناد انقلاب اسلامی در شمارگان دو هزار نسخه و با قیمت ۲۵۰۰ تومان به تازگی روانه بازار کتاب شده است.

وی از مسائلی همچون «فساد قدرت»، «شاه»، «تاج الملوک»، «اشرف»، «فرح»، «سایر وابستگان رژیم»، «سانسور و سرکوب افکار سیاسی»، «درباره جایگاهی برای چاپلوسان»، «انتخابات فرمایشی» و «بی اطلاعی مسئولان رژیم از اوضاع کشور» به عنوان زیرشاخه های استبداد داخلی یاد کرده است. وی در مورد فرح، سومین زن پهلوی دوم نوشته است: «دفتر مخصوص ملکه به رغم قدرت ظاهری خود و تبلیغاتی که در مورد رسیدگی به امور مختلف مردم داشت، در مواردی که منافع یکی از درباریان یا اطرافیان آنان در میان بود، هر موضوع پیش آمده را با سکوت فیصله می داد.» وی به نقل از کتاب «پشت پرده تخت طاووس» که به قلم مینو صمیمی نگاشته شده که خود از نزدیکان دربار بوده، آورده است: «در دفتر مخصوص ملکه، نامه ای از یک کشاورز روستایی دیدم که نوشته بود کارگزاران یکی از افراد متنفذ، او و خانواده اش را از مزرعه ای که چند سال پیش در برنامه اصلاحات ارضی نصیبش شده، بیرون کرده اند و از شکایت به دادگاه هم هیچ نتیجه ای نگرفته اند. پس از خواندن این نامه از محمود مصباح پرسیدم: شما این نوع نامه ها را به اطلاع شهبانو می رسانید؟ او خنده تلخی کرد و بعد در حالی که با دست روی شانه ام زد با اخمی پدرا نه گفت: خیلی خوش خیال و ساده لوح هستی. به نظرم هنوز با سیستم حاکم آشنا نشده ای. هیچ می دانی روزی چند تا از این شکایت نامه ها به دستمان می رسد؟»

سانسور و سرکوب افکار سیاسی از دیگر مصادیق فساد سیاسی از سوی حکومت خودکانه پهلوی بود. چنانچه مؤلف کتاب «فساد در رژیم پهلوی دوم» به درستی نوشته است: «محمدرضا پهلوی به عنوان شاه ایران، خود را پدر مردم و حاکم بر همه مقدرات آنان می دانست؛ از این رو، نظرات و عقاید خود را صائب تلقی می کرد و انتظار داشت همه از آنها اطاعت کنند و طاعت شنیدن نظر مخالف رانداشت.» وی در ادامه به سیر تطور فساد پهلوی دوم پرداخته است و از مسائلی همچون وجود چهره های متملق و چاپلوس در اطراف وی، ایجاد دستگاه اطلاعاتی و شکنجه گر ساواک و بسیاری دیگر از مصادیق فساد حکومت پهلوی نام می برد. مؤلف یکی از شیوه های سانسور خبری در جهان را پرداخت رشوه از سوی پهلوی دوم به خبرنگاران خارجی عنوان کرده و نوشته است: «پرداخت رشوه به خبرنگاران رسانه های خارجی راه دیگری بود که رژیم برای سانسور افکار مردم از آن استفاده می کرد. در هنگام مسافرت های تفریحی شاه به سوئیس که تقریباً برنامه هر ساله خانواده سلطنتی بود، وزارت خارجه

مریم رحمانی: فساد در انواع و گستره های گوناگون و سعتی غیر قابل تصور در حکومت پهلوی دوم داشت چنان که پس از گذشت سه دهه از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و سقوط خاندان منحوس پهلوی، می توان به اسنادی دست یافت که بخشی دیگر از چهره پلید این خاندان را به نمایش می گذارد. کتاب «فساد در رژیم پهلوی دوم» که به تازگی منتشر شده، برگی از فجایعی است که این حکومت مرتکب شده است. در مقدمه این کتاب و در مورد فساد در رژیم پهلوی و مقایسه آن با ادوار گذشته آمده است: «در بررسی فساد حاکم بر رژیم شاه و در مقایسه با سایر ادوار تاریخی ایران، اشتراکاتی یافت می شود اما شاخصه های دیگری هم وجود دارند که موضوع فساد در این رژیم را پراهمیت تر می سازند.» مؤلف کتاب نیز در پیشگفتاری کوتاه ضمن بیان این نکته که حکومت پهلوی یکی از کم دوام ترین سلسله های تاریخ ایران است، نوشته است: «این پادشاهی که به وسیله رضاخان میرپنج و بنا به صلاحدید استعمار پیر در ایران شکل گرفت، از نظر مفاسدی که حاکمانش به آن مبتلا بودند، همچون مدت بقایش، در بین حکومت های ایرانی بی مانند بود.» وی افزوده است: «هر دو پادشاه سلسله پهلوی به هیچ یک از اصول و ارزش های انسانی و اخلاقی پایبندی نداشتند. گرایش به مفاسد گوناگون که از زمان پادشاهی پهلوی اول آغاز شد، پس از استحکام پایه های پهلوی دوم، با کمک بیگانگان و نیز گسترش دیکتاتوری داخلی به اوج خود رسید.» به عقیده وی، خانواده سلطنتی و دربار، مبدع و مروج انواع و اقسام مفاسد در دوره های گوناگون بودند و فساد رایج در دربار ایران به مرور به سایر ارکان حکومت سرایت کرد، کم کم در انتظار نمایان شد و مردم ایران را با چهره واقعی و شیطانی حاکمان خود آشنا ساخت.

عبدالکازم مجتبی زاده، مؤلف کتاب در مورد ویژگی این اثر نوشته است: «در این نوشتار تلاش شده تا با بهره گیری از کتاب های خاطرات درباریان و اسناد و مدارک به دست آمده از دوران حکومت پهلوی دوم، مفاسد این دوره بررسی شود.» وی افزوده است: «گوشه هایی از مصادیق فساد اعضای خانواده سلطنتی و نزدیکانش، موضوع بررسی این کتاب است که در سه بخش مفاسد سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، به اضافه یک بخش مقدماتی ساماندهی شده است.»

مؤلف اما برای آن که فساد حاکمان پهلوی را در سه بعد یاد شده به نمایش بگذارد، گفتاری را به تعریف مفهوم فساد، نحوه شکل گیری حکومت پهلوی، دولت های پهلوی دوم و همه مسائلی اختصاص داده که پایه های فساد این حکومت را شکل داده بود. وی در فصل دوم به مسئله فساد سیاسی در رژیم پهلوی پرداخته است که مهم ترین بخش جنایات این حکومت ضد مردمی را به نمایش می گذارد و به اعتباری مهم ترین و تأثیر گذارترین بخش فساد این حکومت به شمار می آید. او در مورد فساد سیاسی و با استناد به عقاید پل هیورد

نوشته است: «فساد سیاسی، رفتار منحرف شده کارگزاران حکومت از ضوابط و وظایف رسمی بنا به ملاحظات خصوصی یا ملاحظات قومی و منطقه ای است.» وی افزوده است: «فساد سیاسی به عنوان یکی از واقعیت های سیاسی و اجتماعی، ابعاد گوناگونی دارد که در اشخاص و سازمان های یک کشور رسوخ می کند. رژیم پهلوی نیز بنا به ماهیت خود که حکومتی موروثی با حاکمان خودکامه و خودرأی بود و شایستگی و مشروعیت نداشت، سعی می کرد خصوصیات نداشته را با انواع و اقسام حيله ها و نیرنگ ها به دست آورد.» مؤلف در این بخش مسائلی همچون استبداد داخلی و وابستگی خارجی را مورد بررسی قرار داده که هر کدام از این فصل ها، خود عناوین مهمی را تحت پوشش قرار می دهند.

کتابخانه

ویژه سی امین سالگرد پیروزی

شکوهمند انقلاب اسلامی

گذری بر «خودشیفتگی فردی، خودشیفتگی اجتماعی» اثر الکساندر لون

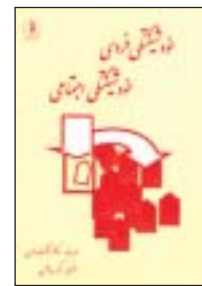
همنشین آینه

کتاب «خودشیفتگی فردی، خودشیفتگی اجتماعی» به قلم الکساندر لون با ترجمه اکبر باقری اختلال شخصیت خودشیفته را به عنوان یک اختلال شخصیتی در جنبه فردی و در بعدی بزرگتر از منظر اجتماعی باز کاوی می کند.

اهمیت این کتاب از آن روست که به طور موضوعی و در قالبی مستقل به چنین اختلالی پرداخته است زیرا آنچه پیش از این درباره اختلال شخصیت خودشیفته در اغلب منابع روان شناسی به رشته تحریر در آمده اغلب در فصل یا فصولی از کتب روان شناسی به عنوان موضوعی فردی یا به عنوان نشانه اختلالاتی نظیر اسکیزوفرن بوده است.

متن کتاب با اجتناب از به کارگیری واژگان سخت و دیرپاب در ارائه و انتقال مفاهیم به شکلی ساده و همه فهم با موفقیت قابل قبولی روبه رو بوده و از آن رو که به سراغ مفاهیم دور از دسترس نرفته، می توان این کتاب را در زمره کتاب های خودیار به شمار آورد.

در سال های اخیر، کتاب های متعددی درباره والدین خودشیفته و چگونگی انتقال این عارضه از نسلی به نسل دیگر در کشورهای غربی نوشته شده است و در این کتاب ها به جوانان و نوجوانان هشدارها و آموزش هایی داده شده که چگونه با والدین خودشیفته خویش تعامل داشته باشند و در عین حال مراقب گسترش الگوی خودشیفتگی در شخصیت خود باشند.

اصطلاح خودشیفتگی (narcissism)

برگرفته از یکی از اسطوره های کهن یونانی است که در آن فردی به نام ناریسیس چهره خود را در برکه آبی می بیند و شیفته جمال خود می شود اما هر بار که دست خود را در آب برکه می کرده که تصویر را لمس کند، آن عکس از بین می رفته و به همین دلیل او در فراق خویشتن، جان خود را از دست می دهد.

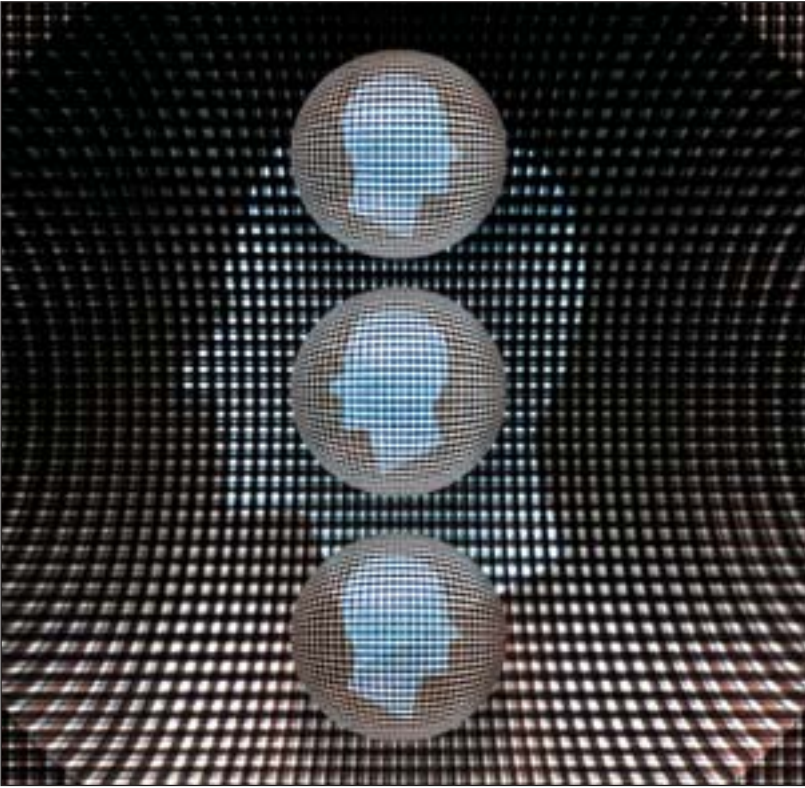
مترجم در مقدمه توضیح این اصطلاح می نویسد: «خودشیفتگی را نباید با خوددوستی یکی گرفت. این دو مفهوم ماهیتا با یکدیگر فاصله زیادی دارند و در تناقض هستند. خود دوستی نه تنها غیر عادی و بیمارگونه نیست بلکه نشانه سلامت روانی فرد است.

مشکل اصلی فرد خودشیفته آن است که برخلاف تصور عموم خود را دوست ندارد و به خویشتن خویش احترام نمی گذارد. آن کس که خود را - آن طور که واقعا هست - دوست و محترم می دارد، خویشتن را از سایرین برتر نمی داند و برای آن ها به عنوان انسان هایی مانند خود، احترام قائل است.»

در مورد علل و عوامل به وجود آورنده اختلال خودشیفتگی نظرات مختلفی ارائه شده است. دنباله روان مکتب فروید، معتقدان به تئوری های یونگ و همچنین تجربه گرایان، هر کدام به گروهی از علت ها اشاره کرده اند با این وجود اکثر صاحب نظران در بخش عمده ای از عوامل منجر به خودشیفتگی اتفاق نظر دارند اما در یک مطالعه کلی و مطابق با تحقیقات انجام شده در آزمایش های بالینی روان شناسان، اغلب افراد خودشیفته، پدر یا مادر خودشیفته ای داشته اند، علاوه بر آن از عوامل ژنتیکی در ابتلا به خودشیفتگی و... نیز نمی توان چشم پوشید.

مترجم در بیان بهتر موضوعات مورد بحث به نقش خودشیفتگان در اجتماع و تاریخ نیز اشاره ای داشته است و می افزاید: «در طول تاریخ، خودشیفتگان همواره از موانع جدی در راه اشاعه ادیان توحیدی بوده اند» و پس از آن داستان ابولهب و رفتارهای ناشایست وی با پیامبر مکرم اسلام (ص) را به عنوان مثال ذکر می کند و پس از آن به یکی از آیات قرآن کریم اشاره می کند که می فرماید «آیا دیده ای آن کس که هوای نفسش را به جای خدای خود قرار داد؟» و با ذکر این آیه یادآور می شود که افرادی که خودشیفته هستند در واقع پیروان هوای نفس و گرفتار خویشند.

مقدمه تقریبا مفصل مترجم تا حد فراوانی خواننده را با رویکرد کلی کتاب آشنا کرده و زمینه را برای درک آسانتر منظور نویسنده فراهم می کند. ارائه ندادن اطلاعاتی از نویسنده کتاب و این که رویکرد نظری و بنیادهای فکری او چیست، برخی سوالاتی که برای خواننده پیش می آید را بی پاسخ گذاشته است. هر چند پیش از این هم دانشمندانی نظیر کریستوفر لاک در کتاب «فرهنگ خودشیفتگی» (۱۹۷۹) به تعریف

فردگرایی و اختلالات ناشی از آن می پردازند اما از خصوصیات کتاب لون آن است که خودشیفتگی را در بستر حوادث و وقایع اجتماعی نیز مورد مطالعه قرار داده است و از این حیث اثری کامل تر به حساب می آید البته پیش تر نیز آلوارز سامارینز در مبحث روان شناسی تکاملی به تفصیل درباره خودشیفتگی مطالبی را عنوان کرده بود.

از مشخصه های افراد خودشیفته می توان به خود بزرگ پنداری، نداشتن همدلی با دیگران، استفاده ابزاری از دیگران برای رسیدن به مقاصد خود و نیاز به تایید شدن از طرف دیگران را نام برد و به تبع آن برای درمان اختلالات خودشیفتگی نیز می توان از روش های درمانی گوناگونی مانند روان درمانی فردی، گروهی و محیط درمانی اشاره کرد که از میان تمامی این روش ها، گروه درمانی قابل اعتمادترین روش برای بازگرداندن سلامت روانی به فرد است.

کتاب «خودشیفتگی فردی، خودشیفتگی اجتماعی» همانند اغلب کتب حوزه روان شناسی از سبک روایی و داستان گونه بهره برده است بدین گونه که با ارائه داستان های گوناگون در هر فصل، نشان داده که فرد چگونه به این اختلال مبتلا می شود و در عین حال با توصیف مشخصات شخصیتی فرد مورد نظر در داستان به خواننده یاری می رساند تا در تشخیص این اختلال - که گاهی تشخیص آن امری دشوار خواهد بود - بهتر بتواند عمل کند.

مولف در بخشی از کتاب با درجه بندی افراد

خودشیفته می نویسد: «تا به حال ما به خودشیفتگی به طور کلی به عنوان شکلی واحد اشاره داشته ایم اما خودشیفتگی طیف وسیع و اشکال مختلفی دارد. من انواع مختلفی این عارضه را به پنج دسته تقسیم کرده ام که هر کدام از لحاظ کمی و کیفی با یکدیگر متفاوتند. انواع اختلال خودشیفتگی از ضعیف به شدید عبارتند از خودشیفتگی فالییک، خودشیفتگی ویژه، خودشیفتگی مرزی، خودشیفتگی بیمارگونه و خودشیفتگی اوهایمی»

یکی از نکاتی که شایسته بود در ترجمه اثر حاضر صورت گیرد، قرار دادن فهرست منابع و مأخذ برای استناد مطالب و همچنین مطالعه بیشتر خوانندگان بود که با توجه به سابقه علمی الکساندر لون، بعید به نظر می رسد در کتاب اصلی گنجانده نشده باشد اما در ترجمه این کتاب به چشم نمی خورد و نکته دیگر واژه نامه تخصصی برای روشن کردن و توضیح برخی واژگان و اصطلاحات کتاب حاضر بود چرا که مخاطب عام در حین مطالعه به اصطلاحاتی برخورد خواهد کرد که از درک معنا و مفهوم آن ناتوان خواهد بود.

البته از شیوه فصل بندی کتاب هم نمی توان غافل بود به گونه ای که عناوین فصل ها مبتنی بر تعریف های علمی نیستند. چاپ نخست «خودشیفتگی فردی، خودشیفتگی اجتماعی» به قلم الکساندر لون و با ترجمه اکبر باقری از سوی نشر بازتاب در شمارگان دو هزار نسخه و قیمت پنج هزار تومان به تازگی بر روی پیشخوان کتابفروشی ها قرار گرفته است.

که شعور سیاسی پیدا کرده ام همواره با تمام وجود با مداخله ایالات متحده در جنگ به ویژه در خاورمیانه مبارزه کرده ام. نکته دیگری که به شدت نگران آن بودم وقوع حملات تروریستی در ایالات متحده بود که با کمال تعجب بالاخره این اتفاق افتاد و باعث تمام این رویدادها نیز متأسفانه اسرائیل است. این جریانات هیچ ارتباطی با نفت ندارد. سرو ته ماجرا به اسرائیل ختم می شود و این یک واقعیت مسلم است که آن ها لابی بسیار قدرتمندی در آمریکا دارند. واقعیت این است که این لابی وجود دارد. این یک نظریه توطئه نیست.»

«اسرار کثیف» را که با عنوان اصلی «dirty secrets» منتشر شده، بهمن نورایی بیدخت در ۳۵۰ صفحه ترجمه کرده و پژوهشگاه فرهنگ هنر و ارتباطات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی امسال برای اولین بار آن را به چاپ رسانده است. احتمالا شما نیز بعد از خواندن این کتاب هیچ گاه پاسخ پایپر را در سوال غافلگیرکننده ویکتور تورن (مجری شبکه تلویزیونی) از یاد نخواهید برد؛ ویکتور تورن: بیا مستقیم برویم سر اصل مطلب! سیاست خارجی ما تا چه اندازه از منافع اسرائیل تاثیر می پذیرد؟ پایپر: زمانی در جواب این پرسش می گفتم نفوذ اسرائیل بسیار زیاد است؛ اما امروز بر مبنای مشاهدات و آموخته های خود می گویم که نومحافظه کاران، این بانده طرفدار اسرائیل، کنترل کامل دستگاه سیاستگذار خارجی ایالات متحده را در اختیار دارند و عامل اصلی سیاستگذاری خارجی آمریکا هستند!

می گذارد و درباره ارتباط رژیم صهیونیستی با رسوایی مونیکالوینسکی (معشوقه کلینتون) می نویسد: «شاید این نکته چندان هم اتفاقی نباشد که همزمان با به راه افتادن همجهت عظیم (و تلخ) هواداران آمریکایی جناح راست اسرائیل علیه کلینتون در عرصه عمومی، رسانه های اصلی آمریکا نیز بی آن ها را گرفتند و ناگهان اتهاماتی را درباره یک رسوایی دیگر از کلینتون در بوق و کرنا کردند.»

«اسرار کثیف» در سه بخش اصلی مقالات، ترورها و مصاحبه ها به گزیده ای از جنجالی ترین آثار پایپر در برخی نشریات آمریکا - از جمله هفته نامه آمریکن وی پرس - طی سال های گذشته می پردازد و آشکارا موضع ضداسرائیلی وی را مطرح می کند. ضمن آن که از خطرات این کار در کشوری که کنترل اکثر رسانه های آن به دست لابی های صهیونیسم است غافل نیست.

پایپر در طی حدود ۲۵ سال نزدیک به چهار هزار مقاله خبری و گزارش ویژه برای نشریات آمریکایی نوشته که در بسیاری از آن ها بر فعالیت ها و نفوذ لابی اسرائیل در آمریکا متمرکز شده است. شاید «اورشلیم جدید» جنجالی ترین کتاب وی باشد که در ۱۸۴ صفحه پرونده کاملی از خانواده برونفمن و گزارش های فشرده و مختصری از اسامی و جزئیات مربوط به ۲۰۰ خانواده صهیونیستی قدرتمند آمریکا به دست می دهد. نویسنده در مصاحبه ای با شبکه «وینگ تی وی» درباره محتوای کتابش می گوید: «در تمام زندگی ام از زمانی

گذری بر «اسرار کثیف: جنایت، توطئه و لاپوشانی در قرن ۲۰»

پشت پرده صهیونیسم

گلناز اسکندر حمزه: «ارتباط اسرائیل با رسوایی مونیکا، ارتباط اسرائیل با ترور جان اف کندی، ارتباط موساد با ترور مارتین لوتر کینگ، حمله اسرائیل به ناو «یو.اس. اس. لیبرتی»، صهیونیسم علیه سازمان ملل و... برخی عناوین فصل های کتاب «اسرار کثیف» است که هر کدام به تنهایی آنقدر جذابیت دارند که یک خواننده معمولی را هم به مطالعه آن می کشانند.

مجموعه ای از نوشته ها و مصاحبه های مایکل کالینز پایپر اثری است که در آن روزنامه نگاری آمریکایی تمام هیمنه پوشالی سردمداران آمریکا و به ویژه سکنداران سیاست خارجی آن را به چالش می کشد، چه آنجا که معتقد است قتل جان اف کندی به مخالفت او با دستیابی به سلاح هسته ای ارتباط داشته و چه این مطلب که موساد (سازمان اطلاعاتی رژیم صهیونیستی)، در جریان حادثه یازده سپتامبر قرار داشته و حتی اجازه وقوع آن را صادر کرده است، حتی پا را فراتر از این

آنتونیو تابوکی از «رکونیم» می گوید

بازی پنهان رمان

اما در این خودمختاری مجموعه‌ای از شخصیت‌زدایی‌های ضروری وجود دارد.

وی سپس با اشاره به جمله‌ای که از سوی شخصیت داستانی‌اش در رمان روایت می‌شود، به بیان این نکته می‌پردازد که اساساً نمی‌توان زندگی را به طور کامل بازآفرینی کرد. تابوکی می‌افزاید: «تریستانو اذعان می‌کند که زندگی را نمی‌توان روایت کرد. زندگی زیسته می‌شود؛ همین و بس. در هر صورت امر روایت کردن کوششی است برای تفسیر کردن آن، چون فکر می‌کنم اگر چیزها را بازگو نکنیم آن‌ها را درک نخواهیم کرد.» وی می‌افزاید: «کوشش ما هر چقدر برجسته و مطمئناً ناتمام باشد، روایت آن، جهت دریافتن مفهوم آن است. اگر به هنگام شب، روزمان را از نو مرور نکنیم، مجموعه‌ای از رویدادهای بی‌معنا خواهد بود. در عوض روایت کلیدی است که به لطف آن می‌توانیم امور واقعی را رمزگشایی کنیم.»

تابوکی در نتیجه‌گیری حرف‌هایش به اصالت زندگی اشاره می‌کند و می‌گوید: «ما باید زیستن را جدی بگیریم چرا که طبق فرامین مذهبی انسان اگر از زندگی‌اش و نعمت‌های خدادادی بهره‌نبرد به خود ظلم کرده است. انسان باید از زندگی برای ارتقای روح خود استفاده کند. در این میان حساب غیر مذهبی هاجداست، چرا که به عقیده‌آن‌ها زندگی تنها به همین عالم خلاصه می‌شود.»

شخصی خودش است می‌گوید: «من در این کتاب باید دو نقش را ایفا می‌کردم؛ در واقع هم‌زمان، هم آن کسی باشم که صحبت می‌کرد و هم آن کسی که گوش می‌داد. اما من این دو نیستم بلکه هر دو شخصیت را در خودم می‌بینم. تریستانو یکی از شخصیت‌های من است، من نیستم؛ حتی آن کسی که گوش می‌دهد و یک کلمه هم به زبان نمی‌آورد یک شخصیت است و حتی او هم من نیستم.» وی می‌افزاید: «من تنها در آخرین صفحه حضور پیدا می‌کنم. تریستانو به نویسنده می‌گوید: آن عکس را روی کمد می‌بینی؟ پدرم بود، آن را بردار و در کتابت قرار بده.»

تابوکی در مورد شیوه کارش می‌گوید: «موقع نوشتن، اغلب در انتقال هستم، لحظه‌ای خودم را به جای شخصیت داستان قرار می‌دهم و لحظه‌ای بعد به جایگاه خودم برمی‌گردم. این بازی پنهان رمان را شکل می‌دهد.» وی ادامه می‌دهد: «زمانی نقد ادبی فرمالیستی با راجح دانستن متن، مرگ نویسنده را اعلام می‌کرد؛ طوری که انگار نویسنده دیگر وجود نداشته باشد. از یک سو در ریشه‌ای بودنش بر خطا بود و از سوی دیگر محق بود زیرا هویت نویسنده بسیار سیال است.» به عقیده تابوکی یک متن تنها زمانی مستقل می‌شود که از نام خود گسسته شود،

تابستان را در رمان داشته باشیم و من گرما را دوست دارم چون مردی جنوبی هستم و تابستان را بر زمستان ترجیح می‌دهم.»

به گفته تابوکی «رکونیم» کتابی پر از ماجراهایی است که در آن زندگی پس از مرگ با توجه به متون مذهبی قابل ملاحظه است؛ تریستانو زندگی بسیار آرامی داشته، عاشق شده و ازدواج کرده است و حالا منتظر مرگی قریب الوقوع است در حالی که خارج از اتاقش نفس زدن تابستان، گرما و روشنایی خیره‌کننده احساس می‌شود. یعنی زندگی ادامه دارد، گیرم بدون حضور تریستانو.

تابوکی سپس به نقش مفید همه چیزهایی که ما آنها را مضر می‌شناسیم اشاره می‌کند و معتقد است که هیچ چیز مضر و بی‌فایده‌ای به وسیله خدا خلق نشده است. به برخی از آثار ادبی معاصر مانند «وجدان زنون» اشاره می‌کند و می‌گوید: «در صفحه پایانی این رمان، شخصیت روان‌پریش و نازک طبع آن، جهان را خالی از میکروب و پاکیزه تصور می‌کند اما جهان فاقد میکروب فاقد حیات است، روز پس از بمب اتم است.»

این نویسنده در ادامه و در پاسخ به این پرسش که شخصیت داستانی او تا چه اندازه برگرفته از زندگی

آنتونیو تابوکی چندی است که رمان‌هایش را به زبان فرانسوی می‌نویسد و سپس با نظارت وی این آثار به ایتالیایی ترجمه می‌شوند. رمان «تریستانو می‌میرد» و «رکونیم» نمونه کامل چنین رویکردی است. وی می‌گوید که کتاب اخیرش را نه با استفاده از افسانه‌های قرون وسطی و نه سمفونی واگنری نوشته بلکه آن را تکریمی به لئوپاردی تریستانو می‌داند که از جمله نویسندگان و فلاسفه اخلاق در ایتالیاست. وی در ادامه گفت‌وگو به توضیحاتی درباره این رمان می‌پردازد.

شخصیت رمان تابوکی مردی است که به زودی خواهد مرد و خود نیز از این واقعه اطلاع دارد. وی در این مورد می‌گوید: «او در پایان آگوست از زندگی رخت خواهد بست، اما به گونه‌ای که انگار آگاهی داشته باشد که تا پایان اکتبر پیمان با زندگی همچنان ارزش دارد، تلاش می‌کند تا از آن زندگی باقی‌مانده برای ارتقای نفس خود بهره‌جوید.»

تابوکی سپس در مورد تلاقی زمان مرگ شخصیت داستان و فصل پاییز به شعری با عنوان «زردی کنونی برگ‌ها» اشاره می‌کند و می‌گوید: «تریستانو هر چند در احتضار رفته ولی آرزوی زیستن را در تن قربانی شده‌اش به وسیله بیماری حفظ می‌کند و پاییز نیز انتهای دنیا نیست، بلکه تولدی دیگر است.» وی می‌افزاید: «از سوی دیگر رسیدن به فصل پاییز ایجاب می‌کند که ما فصل

فراخوان

خانه کتاب برگزار می‌کند:

تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

به مناسبت: ((سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران))

محورهای همایش:

الف) مباحث نظری تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

- زمینه‌ها، چارچوب‌ها و مفاهیم نظری تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- جریان‌شناسی تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- تطورات تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- جایگاه فلسفه، کلام، فقه و حدیث، علوم سیاسی، جامعه‌شناسی، اقتصاد و ... در تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- تاریخ نگاری انقلاب در پرتو رویکردها و روش‌های نوین تاریخ نگاری
- تاریخ نگاری فرهنگی، تاریخ نگاری اقتصادی، روش‌های کمی و ...
- ارزیابی دستاوردهای تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- آسیب‌شناسی تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

ب) نقد و بررسی آثار منتشره تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

- مورخان ایرانی داخل و خارج از کشور
- مورخان مسلمان (خاورمیانه عربی، آسیا و آفریقا)
- مورخان اروپایی و آمریکایی
- آثار مربوط به انقلاب اسلامی در رسانه‌های داخلی و خارجی

ج) مراکز و مؤسسات تاریخ نگاری انقلاب اسلامی داخل و خارج از کشور

د) منبع‌شناسی انقلاب اسلامی

- اسناد، کتب و پایان‌نامه‌ها
- آثار غیرمکتوب در تاریخ نگاری انقلاب اسلامی (دیوارنوشته‌ها، عکس، اسلاید، طرح، فیلم، آثار هنری و ...)

ه) تاریخ شفاهی در انقلاب اسلامی

- مراکز و مؤسسات تاریخ شفاهی داخل و خارج از کشور
- نقد و بررسی تاریخ نگاری شفاهی

- نقد و بررسی خاطرات:

۱. رجال انقلاب اسلامی
۲. رجال عصر پهلوی
۳. رجال سیاسی
۴. خاطرات مردمی

و) تاریخ نگاری انقلاب اسلامی و دفاع مقدس

ز) امام خمینی (ره) و تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

- بینش تاریخی امام خمینی (ره)
- جایگاه امام خمینی (ره) در تاریخ نگاری انقلاب اسلامی
- بررسی مدخل (امام خمینی (ره)) و (انقلاب اسلامی) در دایره‌المعارف‌های فارسی و خارجی (آمریکانا، ایرانیکا، بریتانیکا، لاروس، جودانیکا، اسلامی لیدن)
- شخصیت امام خمینی (ره) در آثار محققان داخلی و خارجی
- تبیین تئوری ولایت فقیه در تاریخ نگاری انقلاب اسلامی

شرایط تهیه و تنظیم مقالات

- آثار رسیده پیش از این در جای دیگر منتشر نشده باشند.
- حجم مقاله حداکثر ۵۰۰۰ واژه و در محیط Microsoft Word
- با قلم میتر ۱۴ (B-Mitra) تایپ شده باشد.
- چکیده حداکثر در ۴۰۰ واژه و در صفحه جداگانه، کلید واژه‌ها
- ارسال CD مقاله همراه با متن مقاله الزامی است.
- مقالات به هر دو زبان فارسی و انگلیسی پذیرفته می‌شود.

تقویم همایش

- مهلت ارسال خلاصه مقالات تا ۲۰ اسفند ماه ۱۳۸۷
- مهلت ارسال اصل مقالات تا ۲۰ فروردین ماه ۱۳۸۸
- زمان برگزاری همایش: هفته اول اردیبهشت ماه ۱۳۸۸

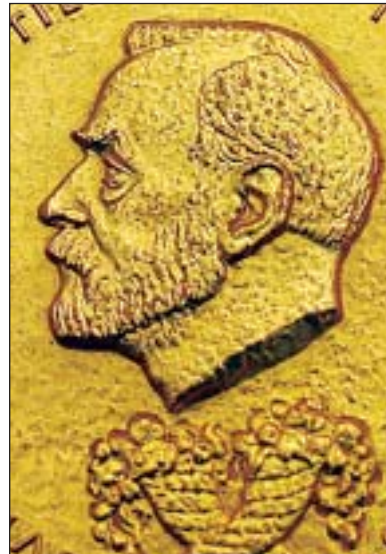
نشانی دبیرخانه

تهران: خیابان انقلاب - خیابان فلسطین جنوبی - کوچه خواجه نصیر - پلاک ۱۰ - طبقه پنجم

تلفن: ۶۶۴۹۶۹۷۷

رد پای سازمان سیا در نوبل

فاش شدن اسناد اعمال نفوذ سیا در انتخاب برنده نهایی نوبل ادبیات در چند سال پیاپی بار دیگر برگه از بی اعتباری جایزه نوبل ادبی را به نمایش گذاشت. انتشار این خبر طی هفته گذشته از سوی بسیاری از خبرگزاری ها با واکنش مسئولان برپایی نوبل همراه بود. آکادمی نوبل پس از انتشار گسترده این خبر ادعا کرد که می تواند اسناد مرتبط با دوره های مختلف این جایزه به ویژه در سال مورد بحث (۱۹۵۸) را رو کند تا هرگونه شائبه سیاسی بودن نوبل را برطرف کند. اگر چنین اتفاقی بیفتد این دومین باری است که طی ماه گذشته آکادمی نوبل برگ هایی از اسناد محرمانه خود را منتشر می کند.

انتشار خبرهایی مبنی بر نفوذ سیا در آکادمی نوبل با خبری آغاز شد که خبرگزاری راشا تودی منتشر کرد. این خبرگزاری ادعا کرد که آلبرت مورایا نویسنده ایتالیایی به تصمیم آکادمی نوبل برنده نهایی سال ۱۹۵۸ جایزه نوبل ادبیات بوده است اما سازمان اطلاعات آمریکا چند روز پیش از اعلام برنده نهایی با اعمال نفوذ رای این آکادمی را تغییر داد و بوریس پاسترناک روس را به جای آلبرت مورایا ایتالیایی برنده نوبل ادبیات کرد. در این خبر آمده بود: اگر تصور می کنید که سیا هیچ علاقه ای به ادبیات ندارد، اشتباه فکر می کنید چرا که طبق اسناد تازه فاش شده، این سازمان اطلاعاتی تصمیم نهایی آکادمی سوئد را در سال ۱۹۵۸ تغییر داده است. سیا با اعمال نفوذ باعث شد که آکادمی نوبل جایزه آن سال خود را به نویسنده روسی بوریس پاسترناک نویسنده رمان دکتر ژوبوگو بدهد.

البته بوریس پاسترناک نیز در همان سال از رقبای اصلی مورایا در دریافت معتبرترین جایزه ادبی دنیا بود اما آکادمی نوبل در نهایت مورایا را انتخاب کرده بود که سیا باعث شد این جایزه به نویسنده منتقد سیاست های امپریالیستی ایتالیایی تعلق نگیرد و به جای آن، نویسنده روسی حامی آمریکا موفق به دریافت این جایزه شود. طبق ادعای راشا تودی کارن بلیکسن نویسنده دانمارکی نیز از نامزدهای احتمالی نوبل ادبیات سال ۱۹۵۸ بوده است اما آلبرت مورایا و پاسترناک دو رقیب بلامنزاع در ساعات پایانی انتخاب برنده نهایی آکادمی بودند. آندرس استرلینگ دبیر وقت آکادمی نوبل در اظهاراتی بی سابقه در هفته پایانی اعلام برنده جایزه نوبل ادبیات با اظهارات شگفت انگیزی از پاسترناک به عنوان نویسنده بزرگ روسیه نام برد و از وی تمجیدهای فراوانی کرد تا پس از اعلام برنده نهایی، رسانه های ادبی دنیا با شگفتی زیادی رویه رونشوند. بوریس پاسترناک نویسنده روسی پیش از آن نیز در سال ۱۹۴۶ به خاطر رمان "دکتر ژوبوگو" نامزد نوبل شده اما این جایزه را از آن خود نکرد تا آن که با اعمال نفوذ سیا و همچنین مخالفت های شدید رژیم کمونیستی توانست در سال ۱۹۵۸ این جایزه ده میلیون کرون را از آن خود کند. بر ملا شدن اسناد اعمال نفوذ سیا در انتخاب برنده نهایی نوبل ادبیات، باعث خدشه دار شدن آکادمی نوبل آن شده است. سازمان اطلاعات آمریکا (سیا) هر پنجاه سال یک بار اطلاعات سری خود را فاش کرده و در دسترس عموم قرار می دهد.

هشدار پل استر به اوپاما

در خبری دیگر پل استر نویسنده مطرح آمریکایی که این روزها به مناسبت رونمایی از ترجمه فرانسوی تازه ترین رمانش در پاریس به سر می برد، بر پایان دادن جنایت های بوش از سوی اوپاما تأکید کرد. وی

از اوپاما خواست تا به جنایت های بوش خاتمه دهد و دوره تازه ای از سیاست را در ایالات متحده حکمفرما کند. پل استر پیش از این نیز بارها در موقعیت های مختلف و سخنرانی در مجامع عمومی از جنایت های دولت آمریکا در عراق و دیگر کشورهای دنیا به شدت انتقاد کرده بود. پل استر در این گفت و گوی تلویزیونی با یک شبکه فرانسوی ابراز امیدواری کرد که باراک اوپاما پس از سال ها تغییرات بنیادینی را در سیاست های خارجی آمریکا ایجاد کند و از منفور شدن بیشتر آمریکا نزد جهانیان جلوگیری به عمل آورد.

آتش صهیونیست ها

انتقاد به سیاست های آمریکا و هم پیمان نامشروعش رژیم صهیونیستی این بار از سوی نویسنده ای یهودی صورت گرفت که از منتقدان سیاست های ضد انسانی حکومت اشغالگر قدس است. دیوید گراسمن سران رژیم صهیونیستی را به انجام مذاکره طی هر شرایطی با جنبش حماس دعوت کرد. گراسمن از مقامات رژیم صهیونیستی خواست تا جنگ کشتار را کنار بگذارند. گراسمن خطاب به رژیم صهیونیستی نوشته است که آن ها با خودبینی و مکانیسم های جنگی پیشرفته، نمی خواهند دامنه تخریب و کشتاری را که ارتش آن ها در غزه ایجاد کرده، بپذیرند.

این نویسنده افزوده است: "صهیونیست ها با این اقدام غیر اخلاقی، نابخردانه و اشتباه، شعله های آتشی را به وجود آورده است که خودمان را به درون خواهد کشید. وقتی سلاح ها خاموش شدند و دامنه این کشتار و خرابی ها معلوم شد، آن گاه شاید در ذهن مان این درس عبرت نقش ببندد که چقدر تصمیم ها و اقدامات مادر منطقه خاورمیانه از سالیان دور تاکنون اشتباه و غیر عقلانی بوده است."

انتقاد گونتر گراس از دولت آلمان

طی هفته گذشته همچنین گونتر گراس نویسنده ۸۰ ساله آلمانی در گفت و گویی به انتقاد از وضعیت آلمان پرداخت. وی در این مورد گفت: "بافرو ریختن دیوار برلین در سال ۱۹۸۹ دو آلمان غربی و شرقی تنها روی کاغذ به اتحاد رسیده اند و با وجود فرو ریختن دیوار برلین، آلمان به آرامش دست نیافته است. وی افزود: "دیوار برلین اصلی ترین نماد جنگ سرد بود که به پرده آهنین مشهور شد و به مدت ۲۸ سال شهر برلین را به دو منطقه شرقی و غربی تقسیم کرد."

پیام تسلیت دکتر حداد عادل

به مناسبت درگذشت حسینعلی محفوظ

دکتر غلامعلی حداد عادل با ارسال پیامی، درگذشت حسینعلی محفوظ، مؤسس کرسی زبان فارسی در دانشگاه بغداد را تسلیت گفت. رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی در پیام خود نوشته است: "آن مرحوم از دانش آموختگان اولیه دوره دکتری ادبیات فارسی دانشگاه تهران و از استادان با سابقه زبان فارسی در عراق بود. حسینعلی محفوظ دوشنبه ۳۰ دی در سن ۸۳ سالگی بر اثر کھولت سن در بغداد درگذشت. وی که از نوادگان شیخ حسین محفوظ، مجتهد شیعیان عراق بود، سال ۱۹۲۶ در کاظمین متولد شد. محفوظ لیسانس زبان و ادبیات عرب و فوق لیسانس ادبیات تطبیقی شرق را از دانشگاه بغداد دریافت کرد و برای تحصیل در رشته زبان و ادبیات فارسی به ایران سفر کرد. وی سال ۱۹۵۵ دکتری زبان و ادبیات فارسی را از دانشگاه تهران گرفت و یک سال بعد از آن استاد همین رشته در دانشگاه بغداد شد. رساله دکتری وی با عنوان "بین الممتبی والسعدی" به صورت مقایسه ای و تطبیقی به بررسی شعر این دو شاعر فارس و عرب پرداخته است.

درگذشت سه نویسنده

مارسل اشنايدر نویسنده کتاب های فانتزی که از چهره های سرشناس ادبیات فانتزی معاصر فرانسه به حساب می آمد در ۹۵ سالگی در پاریس چشم از جهان فرو بست. او که به ادبیات فانتزی علاقه وافری داشت و از استادان موسیقی بود در ۱۱ اوت سال ۱۹۱۳ در لولوا پره فرانسه به دنیا آمد. وی کتاب های متعددی در حوزه ادبیات فانتزی منتشر کرده است و عموماً نزد منتقدان فرانسه به عنوان نویسنده این ژانر پر طرفدار ادبی معروف است. کتاب خاطرات "قصر خیالی" وی که در سال ۱۹۹۲ منتشر شد یکی از آثار محبوب نزد شیفتگانش است. اشنايدر با وجود این که تحصیلات آکادمیک در حوزه ادبیات نداشت و هیچ گاه درسی در زمینه داستان نویسی و ادبیات نگذراند اما نویسنده موفقی در نیمه دوم قرن بیستم فرانسه بود.

خداحافظی تام اوانس

همچنین تام اوانس نویسنده، منتقد و استاد دانشگاه که از کارشناسان صاحب نظر درباره زندگی و آثار جورج برنارد شو بود در ۸۹ سالگی چشم از جهان فرو بست. وی مدتی در دانشگاه لندن تدریس کرد و در تئاتر نیز دست داشت. اوانس در اجرای نمایش هایی از شو، سامرست موم و هارلی گرانویل بارکر نقش داشت. او کتاب "جورج برنارد شو: میراث ستودنی" را در سال ۱۹۷۶ منتشر کرد و از آن به بعد بود که از شهرت قابل قبولی نزد شاو شناسان جهان برخوردار شد.

موریس شاپز از دیگر درگذشتگان هفته گذشته بود. این نویسنده و شاعر فرانسوی متولد سوئیس که به ایران نیز سفر کرده بود، در ۹۲ سالگی چشم از جهان فرو بست. موریس شاپز ۲۱ دسامبر سال ۱۹۱۶ در لوزان سوئیس به دنیا آمد و تحصیلات خود را در کالج سنت موریس ادامه داد. او در طول عمر خود بیش از چهل کتاب و ده مقاله منتشر کرد و همچنین به ترجمه متون ادبی و رمان به زبان فرانسوی علاقه داشت. وی همچنین شاعری معروف بود و چندین مجموعه شعر منتشر کرده بود. موریس شاپز به سفر کردن علاقه داشت و به کشورهایی چون ایران، نپال، چین، آمریکا و روسیه سفر کرده بود.

انتشار زندگینامه وونه گات

لوری راک استراو همسر کورت وونه گات نویسنده ضد جنگ آمریکایی از انتشار زندگینامه وی خبر داد. استراو که استاد یکی از دانشگاه های آمریکا است، خاطرات خود و همسر نویسنده اش را با عنوان "خاطرات من با کورت" در دست انتشار دارد. وی در این کتاب ماجراهای زندگی وونه گات از زمان آشنایی خود با وی را که به ۴۲ سال پیش باز می گردد تا سال درگذشت نویسنده (۲۰۰۷) به رشته تحریر در آورده است. ماجرای آشنایی نویسنده رمان شب مادر "با همسرش به سال ۱۹۶۵ بازمی گردد؛ سالی که وی در کارگاه داستان نویسی وونه گات در دانشگاه آیووا شرکت کرده بود. در این زمان وونه گات هنوز کتاب مطرح خود را با عنوان "سلاخ خانه شماره ۵" منتشر نکرده بود.

به گزارش دبلی تلگراف کتاب راک استراو در آوریل ۲۰۰۹ دقیقاً دو سال بعد از درگذشت وونه گات منتشر خواهد شد. کورت وونه گات جوئیور، منتقد سیاست های جنگ طلبانه کاخ سفید، سال گذشته در ۱۱ آوریل (۲۳ فروردین) در ۸۴ سالگی دیده از جهان فرو بست. اسلپ استیک یا تنهایی هرگز، "صبحانه قهرمانان"، گهواره گریه، گالاپاگوس و "مردی بدون وطن" از جمله آثار این نویسنده هستند که به فارسی ترجمه شده اند.

۱۴۷ نویسنده، نامزد جایزه

۱۰۰ هزار یورویی

ادواردو گونزالس نویسنده رمان افسانه دانتی یکی از نامزدهای گران ترین جایزه کتاب سال، جایزه ادبی ایمپیک دوبلین سال ۲۰۰۹ شد. افسانه دانتی به اسپانیایی نوشته شده و سال گذشته به انگلیسی نیز ترجمه و منتشر شده است. جایزه کتاب ایمپیک دابلین که ارزش مالی ۱۰۰ هزار یورویی دارد، به گران ترین جایزه کتاب سال جهان معروف است و امسال نیز ۱۴۷ نویسنده رابه عنوان نامزدهای سال ۲۰۰۹ خود اعلام کرده است. این جایزه دوم آوریل سال میلادی فهرست نهایی نامزدهای خود را اعلام خواهد کرد و ۱۱ ژوئن نیز برنده نهایی خود را معرفی می کند. گونزالس که در کشور پرو به دنیا آمده و در دانشگاه های متعددی از جمله دانشگاه اورگان غربی آمریکا تدریس می کند. رمان افسانه دانتی را نوشته و از شخصیت های داستانی همان کتاب نیز بهره برده است.

بزرگداشت رابرت برنز

دولت اسکاتلند به مناسبت سالروز تولد رابرت برنز شاعر کلاسیک انگلیسی، برنامه های مختلفی را برنامه ریزی کرده است. برنز از شاعران کلاسیک و محبوب اسکاتلندی است که جزئی از حافظه تاریخی مردم این منطقه از اروپا محسوب می شود. مراسم بزرگداشت این شاعر کلاسیک همراه با سنن محلی و قدیمی است که سال های گذشته نیز همزمان با سالروز تولدش برگزار می شده است. دولت اسکاتلند اسمال قصد دارد به مناسبت دو بیست و پنجامین امین سالروز تولد شاعر بزرگ خود، مراسم ویژه ای را ترتیب دهد. رابرت برنز به موضوعات مختلفی از جمله عشق، غم، زیبایی، مرگ و زندگی علاقه داشت و درباره آن ها شعر می سرود.

کشف دستنوشته ای از گرین

دستنوشته ای از گراهام گرین نویسنده نامدار انگلیسی کشف و برای اولین بار منتشر شد. این نوشته داستانی است به نام کرسی بیهوده که در سال ۱۹۲۰ نوشته شده و ۲۲ هزار کلمه دارد. به گفته فرانسو جالیکس، نویسنده ای که به طور خاص درباره آثار و زندگی گرین تحقیق و پژوهش کرده، او چندین اثر و نوشته از خود بر جای گذاشته که تاکنون کشف نشده و همچنان دست نخورده باقی مانده اند.

سبک شناسی شعر انقلاب

مصطفی اولیایی؛ قرآن پژوه و شاعر

این روزها گردآوری کتابی را به پایان رسانده‌ام که عنوان «بررسی سبک ۱۲ شاعر انقلاب اسلامی» را روی جلد خواهد داشت. کتاب حاضر که حجمی بالغ بر ۲۰۰ صفحه را دربر خواهد گرفت، شامل ۱۲ فصل خواهد بود که در هر فصل به طور مجزا به سبک شناسی شعر یکی از شاعران معاصر و انقلابی می پردازد و در عین حال مروری بر شعر معاصر نیز خواهد داشت. سپیده کاشانی، علی معلم دامغانی، مهرداد اوستا، شهریار، حمید سبزواری، فاطمه راکعی، سیمیندخت وحیدی و... از شاعرانی هستند که سبک شعرشان در این کتاب مورد بررسی قرار گرفته است.

«جلوه‌های انتظار در شعر معاصر» عنوان کتاب دیگری است که به احتمال قوی از سوی انتشارات دانشگاه بوعلی سیناای همدان روانه بازار خواهد شد. در این کتاب ضمن این که مباحثی از تورات، انجیل و سایر کتب مقدس ادیان مختلف جهان درباره انتظار و ظهور حضرت مهدی (عج) ارائه کرده‌ام، به بررسی مفهوم انتظار در شعر بیش از ۸۰ شاعر کشور در قالب های کهن و شعر نو پرداخته‌ام. مشفق کاشانی، سهراب سپهری، سید حسن حسینی، علی موسوی گرماردی و مهدی اخوان ثالث از شاعران مورد توجه در این کتاب هستند که نمونه‌هایی از شعر آن‌ها با مفهوم انتظار در کتاب آورده شده است. در عین حال این روزها در تدارک انتشار خاطراتم از نخستین سفرم به مکه مکرمه در قالب کتابی با عنوان «سفرنامه حج» هستم. «حق و باطل در ادیان» عنوان پژوهش دیگری است که در آینده‌ای نزدیک دست به انتشار آن خواهم زد، البته هنوز ناشری برای آن انتخاب نکرده‌ام. در این کتاب به مقایسه احکام موجود در تورات و انجیل درباره حق و باطل با احکام موجود در قرآن پیرامون این موضوع پرداخته‌ام.

ترجمه شعرهای امام خمینی (ره) به عربی

دکتر سید فضل الله میرقادی؛ مترجم

این روزها ترجمه چند مجموعه شعر از شاعران عرب زبان را به پایان برده‌ام. «معک الی الابد» که ترجمه فارسی آن «با تو تا همیشه» خواهد شد عنوان کتابی مشتمل بر ۲۲۸ صفحه است که انتشارات اسلوب شیراز در آینده‌ای نه چندان دور آن را به بازار عرضه خواهد کرد. این مجموعه شعر که بیش از ۳۰ قطعه شعر را دربر می گیرد تاملات شاعری درد آشنا است که حقایق ارزنده‌ای را در قالب سروده‌های هنری بیان می کند. مضمون این اشعار عبارت است از معرفت، عشق، وفاداری، حق شناسی، آرمان خواهی، کمال، زندگی ایده‌آل، صداقت، انتقاد، دلسوزی، خیر خواهی، پاکی و شکیبایی. همان طور که اشاره شد عشق و محبت، مضمون اصلی اشعار را در بر می گیرد و پایان تمام اشعار نیز به «با تو تا همیشه» ختم می شود. مجموعه دیگر که عنوان «متون عرفانی شعر نثر» را روی جلد خواهد داشت با مقدمه‌ای از دکتر سعید رحیمیان آغاز شده و از سوی دانشگاه شیراز در ماه‌های نه چندان دور منتشر خواهد شد. در این مجموعه که به عنوان منبع درسی دانشجویان رشته زبان و ادبیات عرب و بعضا الهیات محسوب می شود، مهم ترین شعرها و نثرهای عرفانی از عارفان بزرگ کهن تا امروز از جمله امام خمینی (ره) را دربر خواهد گرفت گردآوری و به زبان عربی ترجمه کرده‌ام. در مجموعه حاضر علاوه بر ارائه نمونه‌ای از اشعار و نرها، خلاصه‌ای از زندگینامه و متن آثار هر عارف را مورد بررسی قرار داده‌ام و در پایان نیز به شرح و تفسیر لغات دشوار پرداخته شده است.

انتشارات مروارید شرق نیز این روزها در تدارک است مجموعه‌ای

از مرا با عنوان «زندگی و شعر ایلیا ابوماضی» روانه بازار کند. ابوماضی، شاعر معاصر لبنانی و از دوستان نزدیک جبران خلیل جبران است که در مجموع پنج دیوان شعر از خود بر جای گذاشته است. بنده گزیده‌ای از این اشعار را به همراه ترجمه واژه‌های دشوار و شرحی بر زندگی و خصوصیات شخصیتی این شاعر معاصر در کتاب حاضر ارائه کرده‌ام. از آن جا که این شاعر به شاعر امیدواری در جهان مشهور است، درونمایه‌های اشعار وی با مضمون امید درآمیخته که به نظر می رسد توجه مترجمان به چنین اشعاری بایی در مقایسه ادبیات تطبیقی با اشعار فارسی باشد.

در عین حال ترجمه دیوان این فرض مصری همتای حافظ شیرازی را به پایان برده‌ام که حجمی بالغ بر ۴۰۰ صفحه را دربر خواهد گرفت، اما هنوز ناشری برای چاپ این کتاب انتخاب نکرده‌ام.

بنیادهای هویت ملی

دکتر حمید احمدی؛ پژوهشگر علوم سیاسی

این روزها نگارش کتابی را به پایان رسانده‌ام که عنوان «بنیادهای هویت ملی ایرانی» را روی جلد خواهد داشت و پژوهشگاه مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در تدارک است تا در آینده‌ای نه چندان دور آن را روانه بازار کند. این کتاب که حجمی حدود ۴۰۰ صفحه را دربر خواهد گرفت مشتمل بر ۱۰ فصل بوده و در پی آن است تا هویت ملی ایرانی را در مواجهه با چالش‌های نوین مورد بررسی قرار دهد. چگونگی بازسازی هویت ملی و نیازهای ملی در این راستا، گونه‌بندی نگاه‌های هویت ملی، طبقه‌بندی و نقد و بررسی ابعاد مختلف آن، معرفت شناسی گفتمان هویت ملی در ایران و نقد و تحلیل دیدگاه‌های سنتی و مدرن در هویت ملی از موضوعاتی است که در این کتاب ارائه شده است. در حقیقت کتاب حاضر مبحث جدید و نگاه تازه‌ای به هویت ملی ایران بر اساس معرفت شناختی خواهد داشت. در عین حال کتاب دیگری را در دست نگارش دارم که تحولات قومی در کشورهای مختلف جهان و سیاستگذاری در این کشورها را مورد بررسی قرار خواهد داد. البته هنوز بخش قابل توجهی از این کار انجام نشده است.

دیوان ضیاء پارسی خجندی

دکتر مهدی نوریان؛ مصحح و مدرس دانشگاه

«کلیات دیوان ضیاء پارسی خجندی» عنوان کتابی است که تصحیح و تحقیق آن حدود سه سال از وقت مرا به خود اختصاص داده است. این شاعر متعلق به اواخر قرن ششم و اوایل قرن هفتم است که قصاید بسیار محکم و پرمحتوایی دارد. پیش از این تصور بر این بود که این دیوان به طور کامل از بین رفته است، اما خوشبختانه یک نسخه منحصر به فرد از آن باقی مانده بود که پس از مطالعه دقیق آن، به تصحیح دیوان پرداختم اما از آنجا که خط به کار رفته در دیوان موجود به صورت تعلیق بود و لغات بسیار دشواری را دربر داشت، مطالعه آن با سختی و زحمت زیادی همراه بود و به دلیل این که تنها یک نسخه از این دیوان موجود بود، امکان جست و جوی لغات دشوار آن به ویژه لغات ترکی از طریق مراجعه به سایر کتاب‌ها میسر نبود. از طرفی بسیاری از لغات فارسی به کار رفته در آن نیز امروزه منسوخ شده است.

دیوان ضیاء پارسی در مجموع هفت هزار و ۳۰۰ بیت را در بر می گیرد که قسمت اعظم آن قصیده است که به دلیل موقعیت زمانی شاعر، بخشی از اشعار دیوان به‌اواخر دوره خوارزمشاهیان و بخشی نیز به دوران پس از حمله مغول برمی گردد و اطلاعات بدیعی از لحاظ تاریخی را شامل خواهد شد. ویژگی این دیوان آن است که شاعر درباره برخی رجال موثر آن زمان که در تاریخ ناشناخته هستند، شعر سروده و خصوصیت دیگر این که برخی از شاعران بزرگ همچون حافظ و مولانا از این شاعر تأسی گرفته‌اند و در برخی از اشعار خود به طور مستقیم از اشعار خجندی تضمین یا استقیال کرده‌اند. کتاب حاضر که حجمی حدود ۵۰۰ صفحه را دربر خواهد داشت به احتمال قوی از سوی انجمن آثار و مفاخر فرهنگی در ماه‌های نه چندان دور روانه بازار خواهد شد.

در عین حال طی چند ماه گذشته، سلسله سخنرانی‌هایی در

دانشگاه اصفهان به صورت هفتگی با موضوع شرح مثنوی داشته‌ام که هدف اصلی از برگزاری این جلسات شرح مثنوی به زبان ساده بوده است و این دانشگاه در تدارک است تا مجموعه این سخنرانی‌ها را در قالب کتابی که به احتمال قوی «متن شرح مثنوی» را بر روی جلد خواهد داشت، روانه بازار کند.

دکتر مهدی محقق نیز با همکاری چند تن از محققان، کتابی را با عنوان «فرهنگ لغات و ترکیبات دیوان ناصر خسرو» در چهار جلد تألیف کرده است که بازبینی و اصلاح این مجلدات برعهده بنده گذاشته شده است.

محمد رضایی

حمید احمدی

فلسفه دین

دکتر محمدرضایی؛ پژوهشگر

این روزها نگارش کتابی را به پایان رسانده‌ام که حجمی حدود ۵۰۰ صفحه را دربر خواهد گرفت ولی هنوز ناشری برای آن انتخاب نکرده‌ام. این کتاب که هم‌اکنون مشغول بازنگری آن هستم، عنوان «فلسفه دین و مسائل جدید کلامی» را دربر خواهد داشت. کتاب حاضر مشتمل بر ۱۳ فصل است و موضوعاتی مانند مفهوم فلسفه دین، مسائل عام کلامی، رابطه عقل و دین، زبان دین، پلورالیسم، براهین اثبات وجود خدا، رابطه علم کلام و اخلاق، تجربه دینی، مبحث هرمنوتیک را مورد تحلیل و بررسی قرار خواهد داد. در واقع در این کتاب علاوه بر ارائه مسائل مطرح شده در غرب درباره دین، موضوع فلسفه دین از نگاه قرآن را نیز مورد توجه قرار داده‌ام و فکر می‌کنم منبعی جامع برای دانشجویان دکتری و کارشناسی ارشد معارف اسلامی و همچنین طلاب حوزه‌های علمیه محسوب شود. در عین حال مطالعات و تحقیقات خود را نیز برای تألیف کتابی با موضوع فلسفه اخلاق آغاز کرده‌ام.

بی خوابی

محسن فرجی؛ داستان نویس

«قطره‌ای از دریا» عنوان کتابی است که چند سالی است به انتشارات مدرسه سپرده‌ام ولی هنوز به بازار عرضه نشده است. این کتاب به زندگی پروین اعتصامی می پردازد پیش از این از این مجموعه، بخش ویژه کودکان را به چاپ رسانده بودم، اما هنوز مجموعه حاضر که ویژه گروه سنی خردسالان است منتشر نشده است. در این کتاب تلاش کرده‌ام که با زبان و نگاهی متفاوت، زندگی پروین اعتصامی را در قالب یکی از اشعارش روایت کنم. کتاب دیگرم داستانی بلند است که مانند داستان‌های کوتاه قبلی‌ام، حال و هوای دفاع مقدس را درآورد و اکنون در حال ویرایش و بازنگری مجدد آن هستم.

باغ شکوفه

عبدالجبار کاکایی؛ شاعر

«باغ شکوفه» عنوان منظومه‌ای درباره دفاع مقدس است که به صورت شعر محاوره سروده شده و عموماً به مخاطب نوجوان اختصاص خواهد داشت که انتشارات لوح زرین طی ماه‌های نه چندان دور در تدارک است تا این مجموعه را در قالب کتاب و لوح فشرده به بازار عرضه کند. کتاب دیگرم که به احتمال قوی از سوی نشر علمی روانه بازار خواهد شد، مجموعه‌ای از ترانه‌های دو سال اخیر مرا در بر می گیرد که البته هنوز عنوانی برای آن انتخاب نکرده‌ام. این مجموعه که ۵۰ قطعه از ترانه‌های مرا در خود جای داده در مضامین متنوع عاشقانه، اجتماعی و عرفانی سروده شده است که بیشتر آن‌ها رنگ و بوی معنوی و معرفتی خواهند داشت. قالب‌های اشعار این کتاب نیز عموماً مثنوی و به ویژه چارپاره هستند که قصد دارم تا نمایشگاه کتاب سال آینده آن‌ها را روانه بازار کنم.

محسن فرجی

عبدالجبار کاکایی